

S. N. Lazarev

6

VASPITAVANJE RODITELJA

deo IV



ČOVEK BUDUĆNOSTI

VAŽNO UPOZORENJE!

Materijal je namenjen ličnoj upotrebi!

Sva prava zadržana. Nijedan deo ove knjige ne može se objavljivati,
postavljati na internetu

Ili deliti s drugima bez prethodne pismene dozvole od strane vlasnika
autorskih prava.

S.N. Lazarev

ČOVEK BUDUĆNOSTI

VASPITAVANJE

RODITELJA

IV deo

Prevod s ruskog:

Slobodanka K. Vanjkevič

Beograd, oktobar 2019.

Naslov originala:

Человек будущего. Воспитание родителей. Часть 4.

Санкт-Петербург, 2012

Copyright © S.N. Lazarev, 2012

Copyright © Satja Juga, 2019

www.lazarev.ru

Sva prava zadržana. Nijedan deo ove knjige ne može se umnožavati ni u kakvoj formi,

bez prethodne pismene dozvole od strane vlasnika autorskih prava.

Izdavač: „Satja Juga“

Zastupnik i distributer izdanja S.N. Lazareva za Srbiju: „ARUNA“

aruna.rs • lazarev.rs • aruna@aruna.rs •

tel: 064 15 77 045

PRIJATNO LETNJE VEĆE

Veče je, 5. juni 2009. godine.

Propustio sam skretanje za Perpinjan, i kada je sasvim malo ostalo do Monpeljea, shvatio sam da moram da se okrenem. Jug Francuske je izuzetno živopisan. Uhvatio sam sebe kako razmišljam o tome da su naši snovi i fantazije uvek, u proseku, dva do tri puta lepši od stvarnosti.

U svim drugim zemljama vina se razlikuju po sortama ili nazivu, ali u Francuskoj vina dobijaju ime po oblastima u kojima se flaširaju, ili po zamku u čijoj se blizini nalaze vinogradi. Ako na flaši vidite reč „Šato“ i reč „kontrolisano“, to znači da vino potiče sa određenog lokaliteta koji se nalazi u blizini nekog starog zamka i da kvalitet vina kontroliše proizvođač. Najbolja vina na svetu još uvek su francuska - pre svega zahvaljujući tradicijama koje ne dozvoljavaju da vinu opadne kvalitet radi novca.

Sećam se kako sam pre desetak godina u Njujorku kupio gruzijsko vino u jednoj ruskoj prodavnici... Od trenutka kada sam organizovao ekskurzije na jezeru Rica u Abhaziji prošlo je oko četrdeset godina, ali još uvek pamtim ukus mesa i kačamaka koji su mogli da se degustiraju u apače - nacionalnom prebivalištu Abhazijaca. U to vreme jedno od najboljih gruzijskih vina bilo je „Mukuzani“ - sočno, jako vino tamnocrvene boje. U njemu su se nadopunjivali silina i baršunastost. Nije bilo ni gorko, ni kiselo, niti slatko, već je bilo fantastičnog ukusa. Zatim sam, posle raspada Sovjetskog Saveza, na raznim mestima više puta kupovao to vino, ali je ono svaki put bilo falsifikat. Uverio sam se u to da kad vinarsku zemlju pogodi rat ili kriza, vino postaje lošeg kvaliteta.

Kod jedne moje poznanice, koja je živila u Parizu, počeli su problemi na poslu i nekoliko kutija flaširanog vina različitih sorti je prokislo za samo nekoliko dana. Vino na razdaljini može da oseti raspoloženje u kome se nalazi vlasnik i da pritom reaguje momentalno.

U savremenom svetu nije samo ekologija na izdisaju. Tehnološki napredak je prestigao moralnost i vina su počela da se boje veštačkim bojama, da mu se dodaju arome, pojačivači ukusa i hemikalije koje ubrzavaju njegovu starost. Radi lakšeg transporta, u najbolja i izuzetna vina se dodaje alkohol. Ako suvo vino ima više od dvanaest odsto alkohola, u njemu dolazi do uništenja suptilnih struktura. Naučnici su

prilikom ispitivanja crvenih i belih suvih vina otkrili više od šest stotina različitih jedinjenja - kompletan minijaturni svet. Pritom, osobina dobrog suvog vina sastoji se u tome što ono ne opija. Kada sam konzumirao vino direktno iz fabrike (alkohol još nije podignut do 12-14%) osetio sam potpuno drugačiji ukus - raznovrstan, bogat, rafiniran. Alkohol uništava informaciju i kvalitetno piće može da se pretvori u pomije.

Kada pijemo dobro vino, dolazi do blage opijenosti. Ona se postepeno povećava, a zatim prestaje. Možemo da popijemo litardva, ali se opijenost i pored toga ne pojačava. Danas takva vina faktički ne možemo da nađemo u prodaji. Od jedne flaše dobrog francuskog vina ujutro može da nas boli glava i da nam tinja u jetri. Konzervansi kojima se danas truje vino potrebni su da bi ono moglo dugo da stoji u skladištu i poveća profit. Ako vam je ujutro, nakon popijene flaše vina, oteklo lice, to samo znači da jetra nije mogla da se izbori sa otrovima, kao i da vam loše rade bubrezi. Belo vino je manje štetno zato što je kiselo, a kiselina je prirodni konzervans.

Ranije su vina imala 911% alkohola dok danas imaju uglavnom - 13,514,5 gradi, što je skoro portvejn. U njemu više nema šest stotina, već svega tridesetak različitih jedinjenja, pri čemu nisu uvek korisna. Zbog toga konzumiranje portvejna šteti pre svega jetri i snižava potenciju kod muškaraca.

Ukoliko se vino, isto kao i kad je reč o „Coca-coli“, bude proizvodilo od praškova i ako mu se budu dodavale arome, boje i sredstva za aromatizaciju, teško će moći da se razlikuje od pravog vina. Ali ako ga procenimo sa energetskog stanovišta, razlika između vina proizvedenog od praška i prirodnog vina biće prilično velika.

Danas se u čitavom svetu srozao moral, a trka za novcem neprimetno sakati dušu. U maju 2009. godine bio sam u Egiptu radi ribolova. Pre nego što sam se ukrcao na jahtu, dva dana smo boravili u hotelu s pet zvezdica, sa „all inclusive“ uslugom. Za vreme ručka i večere besplatno su nam nuđeni pivo i suvo vino, belo i crno. Probao sam malo, ali ga umalo nisam ispljunuo. Vino je bilo odvratnog ukusa, a u burad su ga nalivali iz plastične ambalaže. U tom hotelu 90% gostiju su bili Italijani, a ja sam iznenađeno posmatrao kako sa uživanjem piju te besplatne pomije. Italija je ipak vinarska zemlja.

S druge strane, svet danas prolazi kroz brze promene. Nedavno sam bio u gostima kod poznanika u Italiji. Šetali smo po živopisnim krajolicima.

- U onom zamku živi jedan bogat čovek - pokazao mi je.

U Francuskoj i Italiji zamkom često nazivaju običnu, dvospratnu kamenu kuću.

- Taj čovek ima velike vinograde - saopštio mi je sputnik.

- Uzgred, njegovo vino je proglašeno među deset najboljih vina u Italiji.

- Voleo bih da ga probam - rekoh mu.

Na to se on osmehnuo i odmahnuo rukom.

- Nije vredno da se proba, reč je o najobičnijem vinu.

Nastavio je, preduhitrovši moje pitanje:

- Taj čovek ima ozbiljne veze i platio je priličnu svotu novca za njegovo brendiranje.

- Sve me to jako podseća na jednu zemlju - primetio sam i obojica smo se nasmejali.

Zatim smo svratili kod njegovog komšije da kupimo sveže meso. Mesna pasmina bikova se u Italiji specijalno uzgaja; bik može da teži i jednu tonu. Uveče sam se potrudio da napravim peljmene (rusko nacionalno jelo, testenina punjena različitim nadevima - prim. prev.). Testo se raspadalo poput toaletpapira. Peljmeni koje smo napravili nisu imali nikakav ukus: hemija, hormoni i antibiotici neminovno su obavili svoj posao. Ne mislim da je to povezano sa ekologijom, s biljkama koje su životinje jele.

Svaka ozbiljna invazija u telo se ne ispoljava odmah. Čovek počini zločin, greh, a posledice mogu da se ispolje tek u trećem ili četvrtom kolenu. Verujemo da su geni osnovni prenosioci informacije dok u poslednje vreme naučna otkrića neminovno ukazuju da postoje i drugi načini njihovog prenošenja. Ispostavlja se da struktura polja može da skladišti informaciju prilikom fizičkog uništenja objekta. Prosto govoreći, duh je izdržljiviji i dugovečniji od tela. Međutim, najvažniju informaciju prenose vremenske strukture. U našoj duši se taloži ono što mislimo,

osećamo i radimo. Sve se to otelotvoruje u našim potomcima. Informaciona deformacija može da ispliva nakon tri, četiri ili devet pokolenja.

Koncept „košer“ hrane u judaizmu se pre svega bazira na informacionoj čistoći namirnice. Talentovanost jevrejskog naroda se u većoj meri verovatno može pripisati pravilnoj ishrani. Ono što se danas događa s hranom, nakon deset do dvadeset godina može da dovede do pada imuniteta, pojave ogromnog broja novih bolesti i neplodnosti kod žena. Danas je to tek nejestivo meso i bezukusno vino.

Sećam se jednog biznismena koji mi je ispričao kako je odustao od vrlo profitabilnog projekta. Pružala mu se mogućnost da španska i francuska vina prevozi preko okeana i prodaje u Americi, pri čemu je mogao da ostvari vrlo značajne prihode.

- Zašto si odustao? - iznenadio sam se.

- Nakon prekookeanskog transporta vino bi trebalo da odmara dva meseca. Sve dok se ne umiri, u tom predivnom piću i dalje ostaje agresija. Biće kiselo, beskorisno, pa čak i štetno po zdravlje. Ali ta dva meseca čekanja mu udvostručuju cenu i ja gubim profit. Ponudili su mi da prodajem vino odmah čim se transportuje, ali sam odbio.

Setio sam se razgovora s jednom devojkom, prodavačicom u njujorškoj prodavnici.

- Juče sam kod vas kupio flašu „Mukuzani“ vina, ali se radilo o falsifikatu. Kako možete to da prodajete?

Devojka se uvredila i napućila usne.

- To nije istina - odgovorila je - sve što prodajemo je original. Ono se proizvodi od pravog vinskog praška.

- Hvala vam na informaciji - osmehnuo sam se. - Sad znam da vino može da se pravi i od falsifikovanog vinskog praška.

Vino napravljeno od praška nije vino - isto kao što nisu prirodni ni tzv. prirodni sokovi pripremljeni od praška.

Setio sam se eksperimenta koji smo nedavno obavili na Krimu. Okupilo se veće društvo u sauni, gde smo se parili. Na užareni kamen prskali smo običnu vodu. Pivom to više ne radimo, jer se sva ona

proizvode od hemikalija, koncentrata, itd. Tada sam upravo kupio nekoliko flaša crnog vina različitih sorti. Ne znam zašto, ali umesto piva, na kamen sam pljusnuo vino. Zatim su u saunu ušli moji prijatelji i iznenadili se:

- Odakle ti pivo?
- Polio sam vinom.
- Nemoguće. Oseti se miris kvasca.

A onda mi je sinula zanimljiva ideja:

- Hajde da prskamo vino iz svake flaše i da po mirisu odredimo njegov kvalitet.

Dakle, prvo vino je mirisalo na kvasac. Bio je to bar prirodan miris. Drugo je mirisalo na neku hemiju, miris kvasca se nije osetio. Zatim smo pljusnuli najskuplje vino - „Alušta“. Miris je bio oštar i otrovan, kao prilikom hemijskog napada. Svi smo počeli da kašljemo pojurivši ka izlazu iz saune. Najboljeg kvaliteta, sudeći po mirisu, pa čak i ukusu, ispostavilo se da je bilo najjeftinije crno vino. Zatim sam svima preporučio da kupuju upravo njega.

Nakon nekoliko meseci razgovarao sam sa stručnjakom koji je bio upućen u to što se dešava u vinarstvu.

- U Ukrajini su za vreme nerodnih godina čak 70% vina proizvodili od praška - pričao je - ali sada će sve godine biti nerodne. Ako se nekada 30-40% vina proizvodilo od praška, sada se situacija menja: 40% je čista hemija, ne oseti se čak ni miris vina; 30-50% je napravljeno od praška, a samo je 10-20% pravo vino. Prihodi se na taj način utrostručuju. Istina, ljudima koji piju takvo vino može da „otpadne jetra“, ali to je već njihov problem.

„Odlično - pomislio sam - ipak se deset posto proizvodi iz normalne sirovine“. Samo, kako pronaći tih deset procenata? Čini se da je bolje preći na konzumiranje domaćeg kvasa. Umesto kvasca, koji se pravi ko zna od čega, treba koristiti suvo grožđe, a umesto šećera - med. Hleb je danas vrlo lošeg kvaliteta i zato više liči na opiljke. Ali raženi hleb se još uvek može naći u prodaji.

Zamišljeno sam posmatrao put koji je vijugao među planinama. Ovo je zaista progres: za samo deset godina većina namirnica je postala gotovo nejestiva. Moji osećaji su prolazili kroz zanimljive faze. Prvo sam negodovao zato što hrana postaje neupotrebljiva, što uzrokuje istrebljenje stanovništva, a vlast za to uopšte ne mari. Zatim je taj osećaj ustupio mesto nadolazećem uniniju i depresiji. Na kraju sam osjetio želju da opstanem u takvim uslovima i da budem radostan zbog što sam živ. Setio sam se pesme Visockog koja opisuje čari sovjetskog života, gde se svaki stih završava refrenom: „Reci hvala što si živ“. Čini se da će uskoro celo čovečanstvo u horu zapevati ove stihove. Ne iznenaduje me što se danas grade nova skladišta s konzerviranim semenom.

Povremeno održavam seminare u Volgogradu. Uvek sam sa zadovoljstvom kupovao sočan i lep paradajz na volgogradskoj pijaci. Naročito je ukusna bila sorta koja se zvala „volovsko srce“. Plodovi su bili ogromni i ružičasti. Ove godine tog paradajza nije bilo. Ljudi su sejali isto seme, ali je nikao neki drugi paradajz.

Čini se da su zapadne firme ovladale tehnologijom proizvodnje useva koji donose plod samo godinu dana. To je jedna vrsta biološkog rata - potpuna zavisnost svih zemalja od jedne zemlje - proizvođača. Još je Pitagora rekao da je čovek ono što jede. U drevnoj Indiji su rekli: „Čovek je ono što jede“. Mehanizam zaustavljanja razmnožavanja koji je umetnut u biljku, prenosiće se i na one koji se njome hrane. Stradaće ne samo potrošači, već i proizvođači. Ne odmah, naravno, već neprimetno. Ipak, šta možemo da zahtevamo od onih koji se bave proizvodnjom GMO hrane i istrebljuju sopstveno potomstvo? Pokušajte da ubedite maligni tumor da će, uništavajući telo, umreti zajedno s njim. Nemoguće, zato što je on programiran za bujanje i ne može da se zaustavi.

Nedavno su mi postavili sledeće pitanje:

- Kakve osobe oboljevaju od raka? Po čemu se one razlikuju od drugih?

- Tumor se pojavljuje kod onoga koji razmišlja na isti način kao kancerogena ćelija - odgovorio sam. - Kod onoga koji se odriče ljubavi. Čovek je telo, duh i duša. Ako se ne klanja Bogu, klanjaće se jednom od ova tri elementa. To i jeste greh - odricanje od Boga zarad tela, duha i duše. Greh, koji se sastoji u klanjanju telu, ispoljava se kao pohlepa.

Greh, u vidu poklonjenje duhu, izgleda kao gnev, a greh koji se sastoji od poklonjenja duši naziva se požuda. Poklonstvo stvara vezanost, vezanost izaziva agresiju, agresija se nagomilava i pretvara u samouništenje. To i jeste odgovarajuća sredina, plodno tle na kome buja maligni tumor. Egoizam, koji se ispoljava kao gubitak ljubavi prema Bogu i klanjanju ljudskom „ja“, neminovno dovodi do snižavanja suptilne energije i, kao posledica toga, do slabljenja imuniteta.

Ono što nazivamo kapitalizmom može se smatrati karcinomom na telu čovečanstva, i to je potpuno sledstvena pojava koja je nastala u posthrišćanskom svetu pre oko 400 godina. Po svemu sudeći, to se desilo na sledeći način.

Jedno od glavnih načela bilo koje religije je prihvatanje Božje volje. To je spoznaja da je čovekova volja sekundarna, da je čovek deo organizma koji se zove Vasiona. Pre svega se treba oslanjati na Božju volju i prihvatići je, a tek potom razmišljati o sopstvenoj volji. To je princip razmišljanja zdrave ćelije koja živi i radi za sebe, spoznaje sebe kao neponovljivu, ali istovremeno uvek oseća svoju sekundarnu prirodu i potčinjava se organizmu. Čim volja ćelije zaseni volju organizma, započinje kancerogeni proces.

U svim religijama sveta postoji koncept Božje volje i kazne za počinjene grehe. Jedino Bog može da oprosti grehe. Na čoveku je da se ispravno ponaša, poštuje zapovesti, menja se u pozitivnom pravcu, stvarajući na taj način mogućnost za oproštaj greha. Takva tačka gledišta je usklađena sa zakonima Vasione.

Što je istina važnija i sveobuhvatnija, opasnije je njeno pogrešno tumačenje. Hristos je pokazao da čovek, menjajući sebe, može da se izbavi od greha. Posredstvom ljubavi prema Bogu, povratkom Tvorcu, čovek kroz unutrašnje dublje promene može da obnovi energiju duše i izbavi se od brojnih bolesti. Sebična čovekova priroda je u tome videla priliku da nešto dobije za „džabe“, da se izbavi od greha, ne radeći pritom ništa. Oprاشtanje greha, koje su sveštenici počeli da praktikuju, nije bilo ništa drugo do pokušaj da se Božja volja zameni čovekovom voljom.

Isus Hristos je tražio da ga ne nazivaju sveblagim, bezgrešnim. Šta onda možemo reći o njegovim učenicima? Ali zato su papu rimskog

priznali bezgrešnim. Koliko mi je poznato, i pravoslavna crkva, kao Hristovo telo, takođe je proglašena bezgrešnom.

Na Zapadu je cvetao individualni egoizam, a na Istoku kolektivni. Presudni zaokret ka kapitalizmu započeo je u epohi renesanse. Čim je katolička crkva počela da oslobađa od greha za novac, prodajući oprost grehova, vernici su podsvesno to protumačili na sledeći način: Bog nam više nije potreban, čovek ga je potpuno zamenio. Potrebno je pregovarati sa sveštenikom. Ljubav i moral više nisu bili najvažniji, već novac za koji se mogu otkupiti svi gresi.

Da bi prežивelo i razvijalo se, svako živo biće mora da ima jasnu sliku sveta koji se razvija. Bez ovog modela mu je suđena propast. Religija ljudskom društvu pruža osnovni model sveta. Naučna slika sveta ne može da ima dubinu i stabilnost. Pre pet stotina godina verovali smo da se čitava Vasiona okreće oko Zemlje. Pre sto godina smo verovali da je elektron samo čestica, a nismo ni slutili da naše telo može da ima ne samo fizičku, već i talasnu prirodu. Pri čemu, kada se fizička ljuštura raspade, talasna se aktivira. Međutim, religiozna slika sveta je odavno učila o duši, o drugostepenosti, pa čak i trećestepenosti naše fizičke ljuštture. Želeli to ljudi ili ne, ali svesno ili nesvesno svet doživljavaju kroz prizmu religioznog pogleda na svet. Ateisti podsvesno, a vernici svesno. Naravno, ljudi oponašaju te obrasce i slede ideje koje u njima ugrađuje religija.

Proces koji se desio u društvu s konceptom oprosta greha, nekoliko vekova kasnije opisao je Niče kratkom frazom: „Bog je mrtav“.

Kada ljubav i moral više nisu osnovni čovekovi pokretači, onda društvo vrlo brzo počinje da se menja. U osnovi svake ekonomije leži novac. Novčanim tokovima upravljuju bankari. Pre toga su količina zlata koja se nalazila u bankama i broj izdatih novčanica za njega bili približno isti. Novac je bio realan ekvivalent robe, sirovina. Nakon moralnog pada bankara, ni religija ni država više nisu mogli da ih obuzdaju. Kada hartija od vrednosti, koje banka izdaje, ima daleko više od stvarnih vrednosti koje ona poseduje, onda je to prevara i pljačka. Bankarski sistem se iz krvotoka ekonomije pretvorio u sistem za isisavanje krvi. To je neminovno moralo da dovede do toga da su se najveće banke u mnogim zemljama pretvorile u privatne, nezavisne od države.

ASOCIJACIJE

Postoje jednostavna pravila koja stvara sam život. Kao na primer, pravilo da ne smemo dugo da budemo izloženi stresu. Strah za budućnost, tuga zbog prošlosti, ljutnja na najmilije, kao i ogorčenost na sebe, svoju sudbinu i okolinu predstavljaju snažan i nepremostiv stres koji prodire u podsvest i postepeno nam uništava telo i sudbinu. Ljutnja je često nesposobnost da pronađemo izlaz iz situacije ili nevoljnost da potražimo nove varijante rešenja. Kad smo nemoćni, postajemo ogorčeni. Isto je i s besom. Nikada ga ne treba držati u sebi. Energija sukoba treba da se pretvori u dejstvo, a ne u bes.

Ako čovek stekne naviku da deluje, pronaći će izlaz iz bilo koje situacije. Najvažnija čovekova dela usmerena su na spasenje duše. Harmonizujući dušu, i posredstvom nje, počinjemo da menjamo svet oko sebe. Ako trenutno ne možemo da utičemo na situaciju, to ne znači da se ona nikad neće promeniti. Svaki problem može da se reši. Ako ne možemo da pobedimo taktički, pokušajmo da pobedujemo strateški.

Ono što se danas događa u Rusiji kod mnogih pobuđuje bes. Međutim, potrebno je pre svega shvatiti da je to logičan sled. Ako je Engels napisao da ni o kakvom moralu ne može biti reči ukoliko pobedi proletarijat, taj pogled i stav su se kasnije ispoljili kroz sveopšte laži sopstvenog naroda i masovno samouništenje. Kad su snovi o blagostanju važniji od vere, ljubavi i morala, pre ili kasnije će se to okončati velikim problemima.

Paganska komunistička škola mržnje, pljačke i zavisti prema bogatašima, nije mogla da izgradi zdravo društvo. Paganski sistem uspešno može da se razvija samo uz konstantno nasilje i strogu kontrolu. Idolopoklonikom se može upravljati samo pomoću straha. U Sovjetskom Savezu je strah počeo da jenjava za vreme vladavine Brežnjeva. Tada je počela da slabi i vera u komunizam, a došlo je i do raspada ekonomije. Pogibija Sovjetskog Saveza nije usledila 1991. godine, već je počela 70ih godina, kada su ljudi shvatili da komunizma neće biti. S njegovim raspadom nestao je i totalitarni pogled na svet, stroga kontrola, nasilje i disciplina. Ali zbog nedostatka morala to se pretvorilo u katastrofu po zemlju. Ono što nazivamo demokratijom može da postoji samo ukoliko ima morala, visokog kulturnog nivoa, razvoja i informisanosti naroda.

Devedesetih godina u Rusiji toga nije bilo. Danas je situacija teška, ali se menja nabolje.

U skladu sa formom, pozajmljenom od zapadnih zemalja, razvoj se odvija brzo. Ali problem je sa sadržajem. Nedavno sam posetio jedno renomirano pozorište u Moskvi. Zgrada je bila moderna, posedovala je ogromne pomoćne prostorije, ali iz nekog razloga nije bilo dovoljno mesta u dvorani. Forma je bila gigantska, a sadržaj mali. Ista stvar se dešavala i na pozornici, u toku izvođenja predstave. Osnovna potvrda da režiser ne razume smisao predstave je kad glumci urlaju ili trče po pozornici. Što je slabija predstava, više je vrištanja i trčanja. Sedeo sam i malaksalo gledao ispred sebe, razmišljajući: „Zar je moguće da neće biti pauze?“ Ali, hvala Bogu, objavili su je i ja sam sa olakšanjem pohitao u garderobu. U duši mi je nakon takve predstave bilo neprijatno. Umesto katarze, kao da su mi pljunuli u dušu ili je opljačkali.

Ali uprkos tome, ipak sam odlučio da priuštим sebi pozitivne emocije, te sam svratio u novootvorenu ogromnu prodavnicu inostranog naziva. Čudno, ali u poslednje vreme na svakom koraku viđam jedno te isto: pultovi s hranom su u njih bili ogromni, ali pristupačnih i jeftinih namirница skoro da uopšte nije bilo. Kada nas prodavac vara na pijaci, nekako još možemo da mu se suprotstavimo. Ali sa organizovanim, navelikim obmanjivanjem koje sprovode takvi trgovački centri - gotovo je nemoguće boriti se.

Shvatio sam da od pozitivnih emocija nema ništa. Tada sam preduzeo još jedan pokušaj - uputio sam se ka delu prodavnice u kome su se nalazile riblje konzerve, konkretno - jetra bakalara. Znao sam da će najveći broj ponuda biti falsifikat. Umesto jetre, u konzervi je lako mogla da bude mleč. Jetra često nije svetloružičaste boje, već naizgled polutrula.

Veliki potencijali, a nizak moralni nivo, što znači da je situacija katastrofalna. U Bibliji se ova tendencija naziva đavolizam. U Rusiji se ispoljila u svom punom sjaju. Odlučio sam da kupim najprivlačniju i najskuplju konzervu riblje jetre. Međutim, kada sam je, došavši kući, otvorio, shvatio sam od pozitivnih emocija nema ništa. Skoro sva jetra nije bila ružičasta, već crna. Nisam odoleo, pa sam je probao. Najblaže rečeno, ukus je bio odvratan.

„Primećujem interesantnu tendenciju“, pomislio sam bacajući u đubre konzervu zajedno sa sadržajem. Forma se razvija i cveta, a sadržaj degradira i vene, bez obzira da li je reč o pozorišnoj zgradi, predstavi, supermarketu ili konzervi s hranom. U principu, to je globalni trend. Da bismo se borili sa onim što nam se ne dopada, potrebno je da shvatimo da je beskorisno biti ogorčen, jer od toga možemo da se razbolimo. Pre svega treba da shvatimo da je ono što se događa sledstveno. Ako je posejano zrno, biće i ploda. A zrno je naš pogled na svet, naša predstava o sreći.

Boljševici su verovali da čovek može da bude srećan samo ako mu se uništī pravo na individualno mišljenje i privatnu svojinu. To je bila suprotnost kapitalističkoj tendenciji, gde je čovekova sreća bila usredsređena na služenje egu. Egoizam, bilo da je individualan ili kolektivan, nikad neće usrećiti čoveka. Zbrka u glavi vodi ka besmislenim i glupim spoljašnjim postupcima.

Odjednom sam primetio da osećam olakšanje. Kada shvatamo zakonomernost onoga što vidimo pred sobom, kada shvatamo zašto se nešto dogodilo, tada znamo kako da se borimo s problemom. Kada čovek razmišlja u krajnostima, kada je za njega sreća u individualnom ili kolektivnom načinu razmišljanja, on je osuđen da bude agresivan i da ima nepotpunu sliku sveta.

Ispravan pogled je dijalektičan, u njemu se spajaju suprotnosti. Ispravan pogled može da ima jedino osoba kojoj je briga o duši na prvom mestu. Upravo u duši živi ljubav, upravo duša u sebi povezuje suprotnosti. Ako iz nekog razloga duša prestane normalno da funkcioniše, čovek više ne živi srcem, niti mudrošću. On živi umom, lukavstvom, strastima, a takva svest nikada ne može da poveže suprotnosti. Takva osoba će gaziti druge ili će puzati pred njima.

U nerazvijenom ljudskom društvu, s ukorenjenim paganskim predstavama - nemoguć je pojam ravnopravnosti i prijateljstva. Sve dok smo snažni, druže se s nama i ugađaju nam. Čim postanemo slabi - pritiskaju nas i primoravaju da se potčinjavamo. U principu, to su uobičajeni odnosi u životinjskom svetu - borba za status dominantnog mužjaka. U svakoj grupi pojedinaca treba da postoji centar, jer će u suprotnom slabiti mogućnosti za opstanak. Kod životinja je to vođa,

lider. Kod ljudi se odnosi odvijaju u skladu sa istom šemom. Ali pri postojanju visokog razvojnog nivoa, nije najvažnija volja lidera, već ideja koja sve objedinjuje. Na nivou tela i duha čovek može da bude ili vođa ili potčinjen. Na nivou duše, možemo istovremeno da budemo i vođa i potčinjeni.

Grupa ljudi deluje i radi kao jedan organizam. U takvom modelu kriju se daleko veće mogućnosti za opstanak i razvoj. Ali da bismo živeli srcem i dušom potrebna je veoma visoka energija, pri čemu u duši mora da postoji visok intenzitet ljubavi. Kod paganina, idolopoklonika, takav proces je nemoguć. Zbog toga jedinstvo koje su obećavali boljševici nikada nije postojalo u Sovjetskom Savezu. Ono se samo imitiralo - isto kao i prijateljstvo među narodima. Pravi osećaj jedinstva može da nastane samo na nivou duše zato što je ona stanište ljubavi.

U paganskoj državi je objedinjenje moguće na osnovu teritorije, jezika, religije i zajedničkih ciljeva. Kod idolopoklonika, najjača tendencija ka ujedinjenu se budi prilikom smrtne opasnosti koja preti njegovom plemenu. Ljudi mogu da se ujedine u trci za novcem, zarad nekog zajedničkog cilja, ali ujedinjenje pred licem smrti jedno je od najčvršćih ujedinjenja. Zato su u Sovjetskom Savezu neprestano bili prisutni potraga za narodnim neprijateljima i priprema za novi rat. Zbog toga Sjedinjene Američke Države prosečno svakih 57 godina organizuju novi lokalni rat. Pobeda u takvom ratu, na svakoj tački zemljine kugle, donosi oreol nepobedivosti, snažne države, sigurnosti i prosperiteta. U toj pobedi obavezno mora da postoji osećaj ispravnosti i tada će mehanizam objedinjenja naroda efikasno delovati. Poraz u ratu takođe je dobar: u tom slučaju se objedinjenje dešava automatski, intuitivno. Poraz je preteća opasnost. U slučaju poraza narod, osim okupljanja, može da primeni i takozvane nepopularne mere koje prete urušavanjem demokratije.

U Americi, koja predstavlja zapadnu demokratiju, nakon 11. septembra su uvedeni zakoni koji nisu postojali ni u totalitarnim režimima. Paganski sistem je osuđen na nasilje jer mu je u suprotnom nemoguće da očuva disciplinu. Međutim, današnji progres bez discipline znači samoubistvo. Proces „zatezanja matice“, će, po svemu sudeći, osnažiti u čitavom svetu.

Stvar je u tome što postoje spoljašnji i unutrašnji oblici protesta. Unutrašnja forma je neprimetna, nije agresivna. Čovek neće postati terorista, neće biti nasilnik, razbijati izloge, pljačkati ili ubijati. Uništenje će se pretvoriti u samouništenje: želje će početi da atrofiraju, smanjiće se unutrašnja energija. Homoseksualnost, depresija, samoubistvo i gubitak želje za potomstvom u principu su već započeli.

S ljudima se događa isto kao i sa životnjama. Zašto u zoološkim vrtovima ženke nemaju potrebu za razmnožavanjem? Isto tako, ono što se čini potpuno neobjašnjivim, čak i ako na svet dođu mладunci, ženke često odbijaju da ih hrane, osuđujući ih time na smrt gladovanjem. Šta se to događa sa životnjama? Zašto se uništava najvažniji mehanizam opstanka - nagon za produžetkom vrste?

Nauka to ne može da objasni zato što se orijentiše ka jednostranom, polovičnom načinu razmišljanja, u skladu s kojim je čovek - samo telo, iako je već odavno poznato da elektron nije samo čestica, već i talas, i da svaki objekat u Vasioni poseduje ne samo fizičku, već i talasnu prirodu. Zaključak koji sledi iz ovoga je jednostavan: nije sve u fizičkoj celovitosti objekta. Ako se naruše strukture polja, neminovno će se razoriti i fizički omotač. Ono što nazivamo osećanjima povezano je s poljem, talasnim strukturama koje su primarne u odnosu na čovekovo telesno zdravlje.

Svaka životinja koja slobodno živi u divljini prinuđena je da preživljava i da se razvija, procenjuje svet oko sebe i upravlja njime. Mora da se prilagođava okruženju kako danas tako i sutra. Ona stalno oslobađa energiju produktivnosti, razvoja. Kontinuirano se stvaraju nove funkcije namenjene adaptaciji na okruženje, te predviđanje i upravljanje budućnošću. U stanju ropstva te funkcije atrofiraju. Unutrašnja, suptilna energija životinje je u dramatičnom padu. Mladunci se rađaju, ali njihova aura je tamna. U njima ne postoji osnovna, strateška energija. Oni jednostavno nisu životno održivi. U celom životinjskom svetu odvija se prirodna, intuitivna selekcija: majka ne želi da hrani životno neodrživo mладунче. Ako ima slabu energiju, ne samo što će izgubiti u borbi za opstanak, već neće doneti ni zdravo potomstvo, iskvariće genetski kod populacije. Podrška životno neodrživim pojedincima dovešće do toga da će oni, razmnožavajući se, oslabiti populaciju, koja će izumreti. U svakom zoološkom vrtu, čak i pri kvalitetnoj ishrani i nezi životinja, dolazi do neprimetne degradacije njihove suptilne strateške energije. Preživljavaju

oni koji se bore za život. Što više energije živo biće može da pruža, stvarajući nove oblike adaptacije, ima veće pravo na život.

Naučnici donedavno nisu primećivali razliku između ribe koja je ulovljena u okeanu i one koja je uzgajana. Zatim su istraživanja dokazala sledeće: kvalitet uzgajane ribe je mnogo lošiji, u njoj nedostaju važne aminokiseline i jedinjenja. U poslednje vreme su se pojavile informacije o tome da je riba, veštački uzgajana i mrešćena, štetna po zdravlje. Čak se ne radi ni o tome čime se ona hrani, šta se sve dodaje u hranu da bi brže rasla i izgledala privlačno kao roba za prodaju. Nikoga ne iznenađuje činjenica što se privlačna crvena boja mesa norveškog lososa postiže pomoću specijalnih dodataka koji mogu da dovedu do gubitka vida. To je fizički otrov. Informacioni otrov je daleko opasniji. Program samouništenja, koji se akumulira u ribama lišenim borbe za preživljavanje, neminovno će se preneti na čoveka koji se njome hrani i utiče na njegovo potomstvo.

Odjednom sam shvatio zašto je prestalo da mi se sviđa pileće meso. Kada kokoška, generaciju za generacijom čuči u mraku na farmi pilića, ne kreće se, nego samo jede, program samouništenja će se pojačavati sa svakim novim pokolenjem. Mi smo odgovorni za one koje kvarimo. Naš nepromišljen odnos prema živoj prirodi vratiće se našim potomcima kroz pad imuniteta i nove bolesti.

Setio sam se razgovora s jednim prijateljem koji živi u Ukrajini. Ispričao mi je zanimljivu priču. U Ukrajini je 1932. godine vladala glad, usled čega je dolazilo do pomora čitavih sela. Njegov otac je tad bio dete. Jednom prilikom je zaplakao i rekao da će svi oni najverovatnije umreti. Baka ga je tešila rečima: „Ne brini, unuče bakino. Ti ćeš preživeti. Da, sada nam je svima jako loše, ali za neko vreme će svim ljudima biti daleko teže. Skoro svi će teško oboljevati i to tako teško, da će im život biti nepodnošljiv. Veruj mi, unuče, biće mnogo gore nego što je sad. I umreće daleko više naroda. - A kada će to biti? - pitao ju je unuk. - To vreme neće skoro nastupiti - odgovorila je baka. - Ljudi će tad leteti na gvozdenim pticama, a celo nebo će biti u žicama, da bi ljudi mogli međusobno da razgovaraju.

Moj poznanik se osmehnuo:

- Dugo nisam shvatao šta znaće reči - „celo nebo će biti u žicama“. I tek nedavno mi je sinulo - pa to su sadašnji mobilni telefoni. Baka je

jednostavno živila na selu i na svoj način je protumačila informaciju koju je dobila na suptilnom planu. Tako da ispada da nam nije još puno ostalo.

Slegnuo sam ramenima.

- Ako imamo u vidu da je u proteklih deset godina hrana postala skoro nejestiva, nije iznenađujuće što nas očekuju problemi sa zdravljem.

Nedavno sam pročitao članak o tome kako su u Rusiji, u jednom institutu u blizini Moskve, naučnici otkrili sledeće: pronašli su način kako da proizvode hranu za bebe od mleka transgenih miševa. Nazvali su ga stoprocentnom zamenom za majčino mleko. U članku je stajalo kako su ruski naučnici uvereni da njihov eksperiment predstavlja ogroman progres jer takva efikasna tehnologija proizvodnje kvalitetne hrane za bebe nije postojala nigde u svetu.

U isto vreme sam pročitao drugi članak koji je govorio o eksperimentu na pacovima. Naime, mладунčad pacova su hranili mlekom, zbog čega su oni bili zadovoljni, lepo su napredovali i brzo rasli. Zatim su mleko zamenili veštačkom smesom, koja je po sastavu bila potpuno identična mleku, skoro do enzima. Međutim, ta mešavina nije proizvedena od žive materije, već na veštački način. Kao rezultat toga, pacovi su počeli da malaksavaju i umiru jedan po jedan. Zaključak je bio sledeći: naučnici, koji su napravili veštačku mešavinu, u sastav nisu uključili samo jedan element svojstven svim živim bićima - nevidljivu strukturu polja koja je poznata pod nazivima „biopolje“, „aura“ ili „duša“.

Što je viši razvojni nivo živog bića, značajniji su mu pojmovi kao što su „duša“, „osećanja“, „suptilna energija“. Ako je za mладунče pacova najvažnije da mleko ne bude veštačko, za čovekovo mладунче je važna ne samo energija, već i informaciona komponenta namirnice. Upravo majčino mleko, koje detetu prenosi osnovne informacije na fizičkom nivou, pomaže njegovoj duši da se aktivno razvija. Veštačke smese mogu da uspore razvoj onih nevidljivih struktura koje su povezane sa Višom čovekovom energijom.

Teško je zamisliti kakvu bi informaciju dete dobilo od mleka transgenih miševa, ali znam jedno: ako duša prestane da funkcioniše, neminovna je postepena degradacija svesti i tela. Pritom, to se ne odnosi samo na čoveka.

Ispostavilo se da je kod papagaja koji pričaju razum na nivou trogodišnjeg deteta. Papagaji umeju gadno da se uvrede ako se s njima ne razgovara i komunicira. Oni ne žele da degradiraju. Štaviše, u samoći, ne dobijajući komunikaciju koja je potrebna njihovoj duši, mogu da polude i umru. Pritom mogu da budu potpuno telesno i umno zdravi. Kada kod ptice to može da dovede do ludila i smrti, šta reći o čoveku kome duša prestaje normalno da funkcioniše?

Da li je to razlog što je u celom svetu kod dece došlo do ekspanzije mentalnih bolesti? Zločin protiv duše može da bude neprimetan, pri čemu vidimo samo njegove posledice. To su deca koja boluju od autizma, šizofrenije, mentalne zaostalosti, teških naslednih bolesti. Mislimo da je u pitanju neki „kvar“ u genetskom aparatu i pokušavamo da usavršavamo dijagnostiku, koja omogućava da se otkriju bolesti još u majčinoj utrobi i da se na vreme unište. Ne želimo da shvatimo da upravo umrvljenje duše, odbacivanje ljubavi i morala pre ili kasnije dovode do teških fizičkih bolesti.

Ne samo agresivne emocije, već zatrovana hrana i pogrešan način života takođe štete duši i uništavaju suptilnu energiju neophodnu za strateški opstanak. Kad monoteista padne u paganizam i prestane da poštuje zapovesti koje odražavaju zakone Vasione, on ne samo što će poludeti, već će se na njega obrušiti nesreće i bolesti. O tome je napisano u Tori pre nekoliko hiljada godina. Međutim, često, da bismo se uverili u ispravnost vasionskih zakona, potrebno ih je prekršiti. Takvo masovno narušenje, koje se danas odvija, planeta Zemlja još nije videla. Verovatno, da bi se dostigao novi nivo postojanja, čovečanstvo zaista mora da se nađe na ivici pogibelji. Najvažnije je da to osvestimo na vreme kako bi promene otpočele pre nego što se dotakne „crvena crta“.

DIVLJE JAGODE

Vozio sam, a misli su mi i dalje bile okupirane temom hrane. Eksperiment Mek Karisona, koje je nauci poznat pod nazivom „Eksperiment Konur“, odlično pokazuje uzajamnu povezanost duše i tela. Ovaj eksperiment je vršen na pacovima. Prva grupa životinja je hranjena namirnicama koje konzumiraju stanovnici Londona, tj. Evropljani. To je bio beli hleb, meso, so, konzervisana hrana, jaja, džemovi, slatkiši, bareno povrće, itd. Druga grupa je dobijala hranu koja je tipična za žitelje Istoka, treća se hranila u skladu sa običajima Hunza plemena. Prosečan životni vek ovog plemena iznosi 120 godina i ono živi na severu Indije, u Kašmiru, u nepristupačnim dolinama Himalaja. Ovi ljudi uopšte nisu znali za bolesti.

Dakle, prva grupa pacova bolovala je od istih bolesti koje pogađaju stanovnike Londona, počinjući s dečjim bolestima a završavajući s hroničnim starosnim tegobama. Pacovi su postali agresivni, grizli su se međusobno, čak do smrti. „Indijski“ pacovi su, kad je reč o zdravlju i ponašanju, bili slični stanovnicima Istoka. A pacovi „Hunza“ se nisu razboljevali, bili su zdravi i prepuni energije. Vreme su provodili opušteno, igrajući se.

Poslednja grupa pacova jela je sveže voće, povrće, bobice, zeleniš, orašaste plodove i jestivo korenje. Koja je razlika između takve i uobičajene hrane koju jedu Evropljani? Ispostavilo se da nije najvažnije ono što zapadni lekari i nutricionisti postavljaju u prvi plan, odnosno da su to vitamini, aminokiseline i mikroelementi, količina hrane, njena raznovrsnost, kaloričnost i sastav mikroelemenata. Ispostavilo se da su osnovne komponente zapravo sledeće: energija i informacija koja se sadrži u namirnicama. To se odnosi ne samo na fizičko telo, već i na strukturu njegovog polja. Kada je u hrani nedovoljno suptilne energije, ona je štetna za zdravlje. Proizilazeći iz toga, marinirane, konzervisane i smrznute namirnice donose telu više štete nego koristi. Ali upravo takvu hranu proizvode međunarodne korporacije, upravo taj dug rok upotrebe i uništava suptilnu energiju namirnica, a konzervansi, pojačivači ukusa, arome i boje narušavaju njihovu informacionu celovitost.

Čovek poseduje dve energetske šeme. Spoljašnja i slaba se naziva fizičko telo. Ono što je osnovno i najvažnije su čovekova osećanja, njegova duša. Duša može da se uništi odbacivanjem ljubavi i gubitkom

jedinstva s Bogom. Duši se može naškoditi kroz hranu u kojoj je informacija izobličena, a suptilna energija je na minimalnom nivou.

U današnjoj hrani, kao što je npr. „fast food“ u Mekdonaldsu, sadrži se maksimalna količina kalorija i minimalna količina suptilne energije. Kada je jedan Nemac uspeo da se iz zdrave osobe, tokom tri meseca hranjenja u tom lancu, pretvori u impotentnog čoveka, obolelog od dijabetesa, a uz to i od još nekoliko hroničnih bolesti, to je potpuno logično. Najneverovatnije je to što je pre takvog režima ishrane prošao sve pretrage i lekari su konstatovali da je potpuno zdrav. Još više iznenađuje činjenica što se posle takvog eksperimenta ništa na svetu nije promenilo. Carstvo nekvalitetne i štetne hrane i danas cveta. Novac, ne samo što ne smrdi, već ubija moral i život ako se postavi u prvi plan.

„Sledeći spoljašnju logiku, razmišljaо sam - može se zaključiti da je situacija u Rusiji veoma složena. Kao najokrutnija televizija na svetu proglašena je ruska. Takođe, verovatno i najnemoralnija. Iako ne postoje samo minusi, već i plusevi. Degradacija u Rusiji, koja pokušava da oponaša zapadnjački način života, odvija se tako brzo i sveobuhvatno da se kod mnogih ljudi javlja osećaj stvarne opasnosti i nespremnosti da potraže puteve ka spasenju. Pogibeljnost materijalističkog puta, kada se komad hleba postavi kao najvažniji cilj, naročito se silovito oseća u Rusiji.

„Nauka se uvek klanjala stomaku i parčetu hleba“ - razmišljaо sam. - Religija, naprotiv, poziva ka nevezanosti i brizi o sopstvenoj duši. Nauka je učila kako da izvlačimo što više zadovoljstva, kako da uvećamo svoje mogućnosti. Religija je pozivala na odbacivanje zadovoljstva, na ograničenja. Nauka je sve dovodila u vezu sa telesnim interesima, dok je religija govorila o važnosti duha. Tokom petnaest vekova religija je u Evropi ograničavala strasti u čoveku i doprinela razvoju duha. Poslednjih pet stotina godina nauka i dalje pobeđuje.

Ovi suprotstavljeni načini razmišljanja su tokom mnogih vekova nastojali da se međusobno istrebe. Sveštenici su naučnike spaljivali na lomači a naučnici su dokazivali nesposobnost religije, nazivajući je opijumom za narod. Nauka i religija danas moraju da se ujedine zarad spasenja čovečanstva. A to se može desiti na teritoriji gde je moguće povezati suprotnosti.

Nauka je uvek propovedala kult tela, njegove potrebe, dok je religija istrajava na kultu duha. U hrišćanstvu su se telo i duh isprva sjedinjavali u duši, gde je nastanjena ljubav. Među Hristovim sledbenicima vera, ljubav i moral su otišli u drugi plan. Duša je okoštavala, usled čega je došlo do podelе suprotnosti na dva nepomirljiva tabora. Religija je postala agresivna, u smislu tvrde odbrane prioriteta duha nad telom. Predstavnici religije su bili bezdušni, licemerni i okrutni. Vlast, status i moć bili su važniji od ljubavi i morala. Način razmišljanja je opet postao polovičan. Nestala je harmonija, ostale su krajnosti. Koncept hrišćanske ljubavi bio je takav samo na rečima. Kakvu samo težinu nosi jedna obična formulacija izrečene presude jeretiku: „Pogubiti ga bez prolivanja krvi, odnosno - spaliti na lomači“.

Pre ili kasnije, jedna suprotnost mora preći u drugu. Trijumf duha morao je da se pretvori u trijumf tela. Prelomni period je ono što nazivamo epohom renesanse. „Interesantno - razmišljaо sam - u kom trenutku je briga o duši prestala da bude prioritetna?“ Možda je to otpočelo na prvим Vaseljenskim Saborima, gde su istinu utvrdili kao na partijskim sastancima? Možda onda kada je hrišćanstvo postalo državna religija, i kada su političke i ekonomski vizije iskrivile prvobitnu sliku sveta, koju je pružio Isus Hristos?

Novo vino se sipalo u stare mešine i počelo je da kisne, a u XIV i XV veku se pretvorilo u sirće. Suprotnosti se razvijaju u borbi i jačanju jedinstva. A jedinstvo se ostvaruje na onoj teritoriji gde ima ljubavi, koja je prvobitno objedinila sve u Vasioni. Ta teritorija se zove čovekova duša. Ako se ljubav smanjuje, suprotnosti prestaju da osećaju jedinstvo i počinju međusobno da se uništavaju u svom razvoju. Isprva pobeduje duh, a zatim telo. Na kraju oba umiru.

Odjedanput sam se setio istančanog i zapanjujuće dubokog filma Ingmar Bergmana „Divlje jagode“. U ovom filmu se postavlja pitanje smrti i ponovnog rođenja duše. Po svoj prilici, to se može nazvati vaskrsenjem duše.

Lekar u poznim godinama, poštovan i poznat, živi mirnim i umerenim životom. Ima 78 godina i iza sebe lekarsku praksu čitavih 50 godina. Majka mu je još uvek živa i ima 95 godina. Izrodila je desetoro dece, ali iz nekog razloga je živ samo on, njen sin Isak, koji je ceo vek posvetio lekarskoj profesiji. On ima samo jednog sina, i u filmu provejava

čudan osećaj loze koja izumire. Život ne napušta samo njega, koji je star i s bremenom godina, već vitalna energija napušta celu lozu. Malo kasnije se ispostavlja da njegov sin uopšte ne želi da ima decu. On sebe smatra mrtvim i ne želi da na svet donosi mrtvu decu. Ali ovaj razgovor će uslediti kasnije, dok se u međuvremenu lekar priprema da otputuje u drugi grad, gde će mu biti dodeljena nagrada koja će posvedočiti njegovim zaslugama za društvo.

Uoči odlaska usnio je čudan san, kako se našao u gradu u kome je život zamro. Ne čuju se nikakvi zvuci. Podižući pogled, primećuje sat koji nema kazaljke. Vreme je zaustavljeno. On prilazi čoveku na ulici i dotiče ga po ramenu, pokušavajući da ustanovi šta se dešava. Prolaznik se osvrće i lekar vidi njegove konvulzivno stisnute usne i zatvorene oči. Na njegovom licu vidi znak zatvaranja i prestanka života. Nakon toga prolaznik nemo pada na ulicu i razbija glavu o ivičnjak. Lekar se sa zaprepašćenjem osvrće uokolo i primećuje dva konja koja vuku mrtvačka kola. Iznenada, točak zakačinje ulični fenjer i s mrtvačkih kola na trotoar ispada sanduk. Iz njega se nazire ruka pokojnika koja visi. Starac prilazi sanduku, zaviruje u njega i u tom trenutku ga pokojnik hvata za ruku i vuče prema sebi.

Lekar se budi u užasu. Ne može dugo da dođe sebi, fizički osećajući da taj san ima neki smisao. On ne zna da su zaustavljen sat, zatvorene oči i pokojnik koji ga vuče u grob znaci upozorenja da mu je preostalo još malo vremena. Uskoro će umreti - možda za mesec ili dva dana. Podsvest mu govori o tome, tačnije, figurativno mu nagoveštava da prelazak u drugi oblik života ne bi bio mnogo bolan.

Podsvest, za razliku od svesti, operiše posredstvom slika. Slika nam omogućava da pohranimo u sebi bilo koju količinu informacija, jer ona simbolizuje osećanja. Logički pojmovi prenose minimalan obim informacija; oni su povezani s telom i svešću.

I tako, lekar se priprema za put, a sputnica mu je sinovljeva supruga. Tokom puta razgovaraju, pri čemu se ispostavlja da je stari profesor, koji je ceo život posvetio lekarskoj praksi, potpuno bezosećajan i bezdušan čovek. Ceo život je brinuo o zdravlju ljudi, međutim ne želi da oprosti sinu veliki dug iako ima novca. Ne živi u skladu sa dušom, milosrđem i saosećajnošću. Ukoliko je sin pozajmio novac, mora i da ga vrati. To je pravilo. Vremešni profesor živi u skladu s pravilima i ne želi da

ih prekrši. Međutim, u toku filma se ispostavlja da je profesor ipak dobar i pažljiv čovek, ali je naučen da živi rukovođen svešću, principima i pravilima. Na prvom mestu je logika, a zatim osećanja - takav sistem prioriteta je nasledio od majke.

Šta je „tamo neka duša“ u poređenju s voljom, svešću i naukom? Uvaženi profesor je oblikovao konkretnu, rigoroznu sliku sveta u skladu s kojom se i ponaša. Sve mora da bude logično i razumno objašnjeno. Onaj ko je pozajmio novac mora i da ga vrati.

Od svoje mladosti je živeo umom, a ne osećanjima. Bio je pošten i čestit, ne dozvoljavajući sebi nepromišljene postupke. Nije popuštao osećanjima, da ne zamagle njegovo jasno rasuđivanje. Zaista, strast ne treba da zamagli razum, ali je nesreća u tome što čovek, želeći da priguši životinjska osećanja i strasti, koje se nalaze duboko u njegovoj duši, zajedno s njima može da progna i ljubav. Kada svest koči životinjske želje, onda je to razvoj, ali kada kontroliše i podređuje ljubav, onda je to degradacija duše i postepena smrt. Realna slika Vassione može da bude formirana samo u duši - kroz slike i osećanja koja su povezana s ljubavlju. Svest, koja je vezana za telo, nikada nam neće pružiti tačnu sliku sveta. Što je uži i krući model sveta, koji je formirala svest, brže će je destabilizovati bolesti, nesreće i smrt.

Bolesti i nesreće se mogu posmatrati kao širenje, destabilizacija čovekove informacione šeme, njegov razvoj, a smrt kao promena informacionog modela. Profesor oseća da mu se približava smrt. Vreme mu se zaustavlja i sažima, ceo život mu prolazi pred očima. Seća se svoje prve devojke: bila je zaljubljena u njega, ali se iz nekog razloga, neposredno pre venčanja, poljubila s drugim muškarcem, udala se za njega i rodila mu šestoro dece, dok je profesoru supruga rodila samo jedno dete. Verovatno je njegova prva devojka osetila da se u njemu gasi budućnost. Shvatila je da u njemu nema životne energije neophodne za opstanak potomstva, da njegova ispravnost i logika štete duši. Bezdušni ljudi ne mogu da imaju vitalno potomstvo.

Glavni junak se seća još jedne scene: kako njegova supruga zavodi drugog muškarca i vara ga s njim. Iznenada je čuo njen monolog: „Ako moj muž i sazna, ništa naročito se neće desiti. Dobri maniri mu ne dopuštaju da se nervira, osuđuje, a pogotovo da bude nasilan prema

ženi. On neće dopustiti sebi da pokaže osećanja. Potpuno spokojno i ravnodušno će mi oprostiti i nastaviće da živi kao da se ništa nije desilo“. Ova scena u filmu je vrlo čudna. Međutim, na intuitivnom planu jasno shvatate da je logična. Kada duša prestane da funkcioniše i muškarac počne da živi umom, onda žena, radi ravnoteže, počinje da živi telom - da mu se klanja i da ga sledi. To je zato što je brak između muškarca i žene jedinstvo suprotnosti. Žena se intuitivno ponaša kao protivteža suprugu.

Zašto se stari profesor zove Isak, iako, po svemu sudeći, živi u Austriji ili Švedskoj? Kod talentovanih režisera nema slučajnosti. U tome postoji neki smisao.

Prvi dokumentarni opis mehanizma hlađenja duše i trijumfa svesti dat je u Bibliji. Krije se u istoriji jevrejskog naroda. Kada su se vodili ratovi, kada je vladala nesreća i lišavanje, duša je neprestano težila Bogu. Jer, u uslovima stalnih razaranja, osim ljubavi i vere čovek nema na šta drugo da se osloni. Ali kada se formirala i ojačala država, kada su otpočeli vekovi blagostanja i procvata, svest i duhovnost, povezani s blagostanjem, kulturom i civilizacijom, stupili su u prvi plan. Misli, kanoni i pravila postali su važniji od osećanja - poredak je pobedio haos.

Međutim, nakon toga je došlo do postepenog gubitka više strateške energije. Vera se pretvorila u rituale, a poštovanje brojnih zapovesti je postalo sredstvo za dostizanje blagostanja. Na to da su zapovesti potrebne zarad ljubavi i jedinstva s Bogom ljudi su postepeno zaboravljali. A onda je država Izrael propala. Jevrejski narod je bio raseljen po celoj zemlji i samo su ga neprestana poniženja i lišavanja spasila od potpunog istrebljenja. Naravno, kroz ta odricanja je vera počela da oživjava.

Film „Divlje jagode“ snimljen je 1957. godine kad se još nije desila seksualna revolucija, moralni pad i zahlađenje osećanja. Međutim, ovaj veliki umetnik je proročki osetio trendove koji su bujali u Evropi. Hlađenje duše, opisano u Bibliji, počelo je sa neumoljivom zakonomernošću u Evropi. „Neka mrtvi sahranjuju svoje mrtve“, rekao je Hristos. Čovek, čija je duša prestala normalno da funkcioniše, mrtav je čak i ako toga možda nije svestan. Telo može da bude zdravo i prepuno energije, svest bistra i široka, ali na suptilnom planu čoveka više nema: on i njegovi potomci nemaju budućnost.

Ako govorimo o tome kako treba da izgleda zaista živ čovek, onda je takav bio Avram. Za njega je ljubav prema Bogu bila najvažnija i iz tog razloga se pred njegovom dušom nalazila budućnost, a od njega su nastali brojni narodi. Duša Isusa Hrista je takođe bila živa, za nju je ljubav bila važnija od morala. Ljubav nema okamenjen oblik, a moral je uvek zaodenut u neka pravila i uslovljavanja.

Današnja Evropa umire na isti način kao što je umirao Izrael, decenijama pre svoje fizičke smrti. Pravila postaju važnija od osećanja a tehnološki progres važniji od morala. Današnja politička korektnost je spremnost da se uništi sadržaj radi neprikosnovenosti forme.

Neposredno pred smrt čovek postaje bolji. Isto je i s društvom. U takvom društvu mogu se pojaviti pojedinci za koje će ljubav biti na prvom mestu i koji mogu da vaskrsnu svoju dušu kroz ljubav. Isus Hristos se pojavio u Izraelu, državi koja je umirala i to je bilo potpuno zakonomerno. Predosećajući smrt, čovek i društvo teže Bogu, menjajući svoje podsvesne prioritete.

Profesor, predosećajući svoju smrt, postaje bolja osoba. Sudbina mu šalje saputnike - jednu devojku i njena dva prijatelja. Posmatrajući ih, on iznenada oseća starost ne samo svog tela, već i duše. Odjednom shvata da nije živeo ljubavlju, već principima i pravilima. Osećajući svoju skorašnju smrt, vraća se konceptima kao što su ljubav, milosrđe, žrtva i oproštaj. Mlada saputnica, oprštajući se s njim, iznenada izjavljuje: „Između moja dva kavaljera, ja biram - vas! Najbolji ste“. Čudna, ali potpuno istinita priča. U mladosti, kada je bio inteligentan, lep i energičan, žene ga nisu volele, odbacivale su ga i varale. A sada, pred samu smrt, oronulom i ispijenom starcu ljubav izjavljuje mlada i lepa žena. Zašto? Zato što je on iznenada osetio ljubav i naučio da teži ka njoj. Mlade osobe nemaju takve težnje.

Desilo se vaskrsenje duše. Teško da ono može dovesti do otvaranja njegove budućnosti, odnosno do podmlađivanja i zdravlja. U bliskoj budućnosti će on verovatno umreti. Ali njegova duša je spasena: oživila je i božanska energija je počela da struji kroz nju.

To se momentalno odrazilo i na stanje njegovog sina. Od zatvorene, hladne i depresivne osobe, on odjednom postaje neko ko ume da voli. A nedavno, kada je saznao da mu je žena u drugom stanju,

postavio joj je uslov: „Ili ja ili dete“. Njegova odluka da natera ženu na abortus bila je kategorična i bespogovorna. Sin i otac upriličavaju susret.

- Duguješ mi novac - rekao je stari profesor, - ali ne moraš da mi ga vraćaš.

Sin izjavljuje kako voli svoju ženu i kako ne želi da se rastane s njom, uprkos tome što ona ne želi da abortira. Znači, detetu je suđeno da živi i da ima budućnost. A sve se to desilo zato što je vaskrsala duša vremešnjog profesora. Telu nije neophodno vaskrsenje, ali duši jeste, i to uvek.

Genijalni Bergman je uspeo da vidi kako se ostvaruju njegovi proročki predosećaji. Video je kako Evropa otupljuje i umire. Ali sudeći po ovom filmu, znao je da se spasenje može dostići.

KAKO NASTAJU NITKOVI

Bilo je mirno letnje veče na jugu Francuske. Pogledao sam na sat i iznenadio se kada sam shvatio da sam za volanom već proveo gotovo dvanaest sati a osećao sam se sve bolje i bolje. Znao sam da mogu da pređem još toliko. Uprkos tome što je već počelo da se smrkava, put koji sam video ispred sebe bio mi je i dalje pregledan.

Kad smo već kod ove teme, zašto je počeo da mi slabiji vid? S jedne strane je to bilo jasno: nepravilna ishrana i način života. S druge strane, ozbiljno poslovno preopterećenje. Ali takođe mislim da je tu bio prisutan još jedan faktor - problemi s dušom. Dugo godina sam imao običaj da o nekome razmišljam jako loše, a zatim da ga opravdavam. I uvek sam bio pobornik strogih mera. Sada sam shvatio zašto: principi su mi bili važniji od ljubavi i milosrđa, a glavna tačka oslonca je bila izmeštena ka duhovnosti. Živeo sam u krajnostima, a tome i svedoče moji problemi s dušom.

Sad, kad sam shvatio da se duša nalazi u osnovi svega živog, sve mi je postalo jasno, sve je došlo na svoja mesta. Da bismo težište sa budućnosti, duha, prebacili na dušu, potrebno je da stvorimo normalne uslove za funkcionisanje duše. To su pogled na svet, način života i režim ishrane.

Čovek koji doživljava svet s pozicije duha ili tela sve vidi kao statično, nerazvijeno. Samo onaj koji postoji srcem i dušom, doživljava svet kao nešto što protiče, menja se i razvija. Onaj za koga je svest na prvom mestu, vidi svet nepromenljivim a ako nešto ne odgovara njegovim krutim, očvrslim predstavama, dobija želju da uništi ono što preti da naruši njegovu sliku sveta. Zbog toga je osoba s velikom gordošću uvek agresivna. Njena osnovna sreća nije u ljubavi, jedinstvu i pomoći drugima, već u osećaju nadmoći, potiskivanju drugih i samoveličanju. Takva osoba mora da bude u centru, da se oko nje okreće cela vasiona. Kao što je poznato, tokom mnogih vekova u posthrišćanskom svetu, jedini istinit se smatrao geocentrični model sveta (Zemlja je centar Vasiona), što je zapravo bio dokaz polovičnog načina razmišljanja.

Čovek koji živi ljubavlju, dušom, shvata da ne može da menja svet. To znači da ne treba uništiti ili baciti pod noge onog koji nas je uvredio,

već ga treba menjati, vaspitavati. „Blaženi su mirotvorci, jer će se oni nazivati sinovima Božjim“, rekao je Hristos. Mirotvorci su oni čija je duša živa, u kojoj je mnogo ljubavi i energije. Oni koji osećaju neraskidivo jedinstvo sa svima.

U principu, devet zapovesti blaženstva, koje je dao Hristos, opisuju ljudе sa razvijenom dušom. Ko su blaženi, siromašni duhom? Kako izgledaju oni koji ne misle o sutrašnjem danu? To su oni za koje su ljubav i duša važniji od svesti i budućnosti. Čovek može da bude glup, da pred njim možda nema budućnosti. Ali ako ima ljubav, dušu i moral, on će strateški uvek opstatи i pobediti. Srećan čovek je onaj za koga je duša važnija od duha, zato što mu dušu nastanjuje ljubav. A srećа i znači imati ljubav i neprestano je osnaživati u duši.

Iz nekog razloga, misli su mi se opet usmerile na temu hrane. „Zanimljivo“ - razmišljaо sam - krećem se putevima Francuske i mislim uglavnom o hrani i piću.“ Verovatno je ovde takva aura. U skladу s poslovicom „Bog je stvorio hranu, a đavo kuvare“. Naš polovičan način razmišljanja nas navodi da hranu ili obožavamo ili da je posmatramo kao izvor zla i suzdržavamo se od nje na svaki mogući način.

Kanoni indijske filozofije su po tom pitanju dijalektični i jednostavni. Hrana treba da bude sveža. Ona treba da raduje pogled i proizvodi dobro raspoloženje. Treba je uzimati u stanju dobrodušnosti. Jesti treba tek nakon pražnjenja creva i kad se pojavi osećaj gladi. Pokušao sam da se prisetim osnovnih principa vedske ishrane, ali trenutno nisam mogao. Taoisti, čija je filozofija bliska indijskoj, kažu da treba jesti malo. Ali povremeno treba dopustiti sebi da jedemo i pijemo koliko god želimo kako bi se telо prodrmalo i organi počeli da rade punom snagom. I u tome se nalazi dijalektika.

Uzgred, kada je reč o ishrani plemena Hunza, oni zimi jedu mleveno zrnevlje, ovčiji sir i suve kajsije. Možda je osnovni mehanizam njihove pravilne ishrane prolećni post na koji su prinuđeni, kada 34 meseca pijу само čaj od suvih kajsija i drugog voća. U takvom režimu, kada je spoljašnja energija minimalna, neophodno je da se aktivira visoka unutrašnja energija. Ona prolazi kroz dušu koja mora da se nalazi u odgovarajućem stanju. Čovek treba da bude veseo, dobrodušan i optimističan. Narod plemena Hunza je neverovatno gostoljubiv i srdačan prema posetiocima iz drugih zemalja. Prema starijim ljudima se ophode

sa огромним уваžавањем и поштовањем. Јако живе на висини од око две хиладе метара, за њих раздаљина од око 100 km представља лагану шетњу по планинама. Повремено гладованje уз весело расположење и добродуšност, као и навика да ослобађају енергију кроз захтевне физичке напоре, активира животно важну, Вишу енергију. Управо та суптилна енергија им и обезбеђује здравље и дуговечност.

Насупрот томе, Европљани суптилну енергију зачеpljuju onom спољашњом. Висококалорична храна, која има ниску живу енергију, доводи до уништавања суптилне душевне енергије. У принципу, то има своју закономерност. Ако човек губи ljubav i težnju ka Bogu, degradacija mora da отпоћне, jer u suprotnom on neće ni shvatiti šta je izgubio.

Када боžанска енергија струји кроз душу, појављују се радост и срећа, као и осећај јединства са целим светом, потреба да се ћртвujemo, бринемо и usреćimo друге. Ето зашто су apostoli говорили: „Увек се радуйте“. Човек који је spreman да се радује usmeren је на добродуšност и vedrinu, при čemu ствара režim u kome душа може исправно да egzistira.

„Čudno је“ - razmišljaо sam - зашто је у православљу тако снаžно израžена тенденција ка тузи? Зашто се треба usredsrediti на своју grešност и stalno се kajati? Зашто је тако мало радости?“ Вероватно зато што је, као и у католицизму, дошло до izmeštanja u oblast duha. Kad човек осећа да је увек у праву и да је nadmoćan u односу на друге, он, naravno, pokušava да то stanje prevlada кроз нешто supротно, to jest kroz samoponižavanja, осећајем да је nesavršen. Ali ako verujemo da se duh nalazi u osnovи svega, greh ће kuljati из svih pukotina, ma koliko sebe unižavali. Možda je управо тaj pokušaj prevazilaženja gordosti kroz samoponižavanje i uticao да brojni hrišćanski sveci obole od raka? Zbog rasprostranjene тенденције u православљу - да сеbe осећамо nenormalno grešnim i да се stalno kajemo u svojim gresima.

Pitam se: шта је greh? То је gubitak ljubavi, јединства с Bogom, gubitak Boga u svojoj duši. Шта је pokajanje? То је unutrašnja samopromena u meri која ће omogućiti да više ne postupamo grešno. То је spoznaja да је nedopustivo остати isti i ponašati se kao ranije. Čovekovo ponašanje je povezano s njegovim unutrašnjим stanjem. Ako želimo да promenimo своје ponašanje, moramo да се promenimo iznutra. Ako се budemo usredsredili na своју grešност, onda smo se

usredsredili na gubitak ljubavi, što može da dovede do njenog još većeg slabljenja. Ako je gubitak ljubavi i jedinstva s Bogom greh, onda prevazilaženje greha znači - uspostavljanje ljubavi u duši. Samobičevanje i samounižavanje u ovom smislu su malo efikasni.

Zašto nam slabi ljubav prema Bogu? Zato što sve više počinje da nas privlači sreća duše, duha i tela. U hinduizmu postoji koncept o tri osnovna izvora greha - požudi, gnev i pohlepi. Požuda je pohlepa duše za zadovoljstvom. Gnev je pohlepa duha za znanjem, za moći, za vladanjem. Šta je pohlepa za telo, svima je jasno: neumerenost u hrani, seksu, navikama, konzumerizam, nezasitost želja.

Da bismo prevazišli greh, potrebno je, kao prvo, da se suzdržavamo od zadovoljstava koja dolaze posredstvom tela, duha i duše, a kao drugo, da u takvom stanju nevezanosti težimo ka Bogu i osetimo da je jedinstvo s Njim najveća naslada. Tada će nam se u duši pojaviti ljubav i radost.

U vreme Hrista fariseji su postili tužnih lica, odnosno ograničavali su telo i duh, ali u njihovoј duši nije bilo ljubavi i radosti. To znači da je za njih post bio besmislen.

Sećam se kako sam se pre trideset godina trudio da postim jer je to bilo moderno. Odnosno, da ne jedem meso i ribu. Ili da prosto gladujem. A potom sam, iz nekog razloga, prestao da osećam želju da tim. Kasnije, kada sam počeo ozbiljnije da proučavam ovu temu, slika mi je postala jasnija.

Ispostavilo se da je u pravoslavlju postojala navika da se tradicionalni prolećni post povezuje samo s telom. U skladu s mojim zapažanjima ispostavilo se da takav post može biti opasan ako čovek ne posti i duhom. Odnosno, ne treba da budemo zabrinuti, nervozni i srditi u toku perioda posta. Ne treba da se opterećujemo poslom, mnogo čitamo i razmišljamo. U toku posta treba da nam se odmara ne samo telo, već i um.

Pre godinu dana, kada sam se dotakao teme duše, shvatio sam da takav post može da bude opasan. Kada ograničavamo telo na spoljašnjem planu, Viša energija se preusmerava ka svesti; a kada ograničavamo svest, ona pritiče u dušu. Jedino ako ograničimo dušu u njenim ispoljavanjima, naša podsvesna energija i težnje biće usmerene ka Bogu i osnažiti jedinstvo s Njim. I to će nam dati mogućnost da

prevaziđemo ono što nazivamo grehom. Dakle, najopasnija stvar tokom posta je nesuzdržavanje duše, odnosno duša koja zaboravlja na Boga i stremi ka udovoljavanju svoje pohote. Dakle, najvažnije u postu je zaustavljanje svih vrsta čulne sreće.

Šta je ono što nam obezbeđuje najveće zadovoljstvo? Seksualna želja ka voljenoj osobi, komunikacija s njom. Zadovoljstvo nam pričinjavaju slatkiši, raznovrsna i ukusna hrana. Takođe, osećaj zadovoljstva i sreće nam pružaju alkohol i duvan. Stoga, u vreme posta se treba suzdržavati pre svega od seksualnog kontakta, komunikacije s ljudima, upotrebe slatkisa, čaja, kafe, alkohola i cigareta. Da bi se pojavila radost od komunikacije s Bogom potrebno je da zamru svi oblici zemaljske radosti. I u tom trenutku, kada se čovek svesno odrekne svih užitaka, potrebno je da se preusmeri ka ljubavi i sreći, koje dobija u jedinstvu s Tvorcem.

Razmišljam sam o tome zašto me toliko pogađa situacija u Rusiji. Zašto toliko primam k srcu činjenicu što je hrana lošeg kvaliteta a birokratski aparat bezobziran? Na kraju krajeva, sve je zakonomerno. Rusija je mlada zemlja koja je nastala pre samo 18 godina. Još uvek nema ideologiju ni moral. I Ustav, i zakoni, kao i televizijske emisije - sve se to postepeno „pozajmljivalo“ od drugih zemalja. I kao i u svakoj mladoj, neformiranoj zemlji, poprilično ima haosa i nereda. Tek se postavljaju temelji jačanja državnosti. Zašto toliko brinem i ne kontrolišem svoje osuđivanje ljudi i države? Najverovatnije zato što situaciju procenjujem s pozicije ideal-a, statičkog i savršenog obrasca. Odnosno, takođe razmišljam u krajnostima. Ili je u zemlji sve dobro - i klanjam se toj situaciji, ili je loše - i zbog toga je osuđujem i mrzim.

Usput, primetio sam interesantnu tendenciju. Ako se nerviramo zbog ponašanja drugih ljudi, počinjemo prosto fizički da se razboljevamo i osećamo da nas to može odvesti u smrt. Podsvest nam odmah ukazuje na izlaz: osveti im se, nekoga prevari, učini nekome nešto ružno - i tada će ti biti lakše. Ali realno gledajući: kako mogu druge ljude da krivim za nepoštenje ako sam i sam takav? Jasno je zašto toliko volimo filmove o prevarantima i nepoštenim ljudima. Oni nikoga ne osuđuju. Oni žive, raduju se i rade šta god žele. Istina, zatim se njihov egoizam pojačava i dovodi do problema. Ali to se dešava kasnije. A najveću sreću doživljavamo kada iz ispravnosti i poštenja, koji nas neprekidno podstiču da osuđujemo druge, sami skliznemo u prevarantstvo.

Setio sam se jednog aforizma koji sam čuo na „Ruskom radiju“: „Treba živeti tako da drugi budu bolesni od depresije“. Ali zapravo, zašto kod poštenih osoba tako često plamte emocije osude i uninija?

„Порядочный“ (poštena, čestita osoba, na ruskom - prim.prev.) vodi poreklo od reči „red“. Kada se klanjamo duhu, odnosno budućnosti, onda, pri bilo kakvom odstupanju od rigidne slike, nastaju gnev, osuda i razdražljivost. Međutim, kad shvatimo da ne možemo da promenimo situaciju, sve se pretvara u uninije i depresiju. I tada, da bismo preživeli, neophodno je da pređemo u kategoriju nitkova. Nakon toga se više nećemo truditi da svet učinimo lepim i čistim, već da živimo samo za svoje interese i svoju sreću. Iz tog razloga je daleko više nepoštenih, nego poštenih ljudi. To je korisnije za zdravlje.

Prvi korak ka nepoštenju je gubitak punoće duše. Budućnost je važnija od sadašnjosti, ali budućnost ne može da bude važnija od ljubavi. Pravila, zakoni i principi ne mogu biti važniji od ljubavi. Ako čovek čini zločin protiv svoje duše, onda on svoje podsvesne težnje i ciljeve prenosi na budućnost, na duhovnost. Nakon toga otpočinju patnje jer se željeno ne poklapa sa stvarnošću. Iz stanja uniženosti i bola postoji dva izlaza: prvi je vratiti se duši, a drugi je sunovratiti se još niže, ka telu.

Prevaranti i nitkovi su ljudi koji ne mogu da prihvate uniženje duha i svoje interesu spuštaju još niže - vezuju ih za telo. Oni pobeđuju danas, ali gube sutra i prekosutra.

Kako je ruski narod prevazilazio zavisnost od duha? Kroz samoponižavanje, kroz kritički odnos prema radu i, konačno, kroz alkoholizam. Zbog toga su ljudi, koji su odbijali da rade, koji nisu tražili društvene veze i nisu osuđivali nikoga - nazivali jurodivim. Gušeći svest, ruski narod je pokušavao da se vrati duši. I pravoslavlje, koje je poštovalo osnovne hrišćanske zapovesti, a uprkos mnogim problemima, pomagalo je u očuvanju duše. Pre sto pedeset godina ljudi su počeli da se odmeću od religije i Oktobarska revolucija, koja je usledila nekoliko decenija kasnije, uništila je pravoslavlje kao ekonomsku i političku organizaciju.

U Evropi, kada je katolicizam počeo da se pretvara u komercijalni projekat, pojatile su se slične tendencije. Ako bismo bili precizniji, taj proces je započeo ranije. Gubitak vere, proglašavanje carstva razuma, pobeda ljudske logike - sve je to dovelo do toga da društvo okrene leđa

katolicizmu. Stvorena je alternativa koja se desila i u Rusiji i u Evropi. U Rusiji je to bio socijalizam, a u Evropi protestantizam. Oba pravca su bila pokušaj da se na Zemlji izgradi raj i Carstvo Božje.

Katolička crkva, koja je obećavala raj na nebesima, nije se izborila sa svojim zadatkom i počela je da se pretvara u komercijalnu organizaciju. Ako je raj nedostizan na nebesima, treba ga izgraditi na Zemlji. Osnovni uslov za stvaranje raja na Zemlji je savestan i pošten rad. To je sigurnost da plodove našeg rada neće oteti neko drugi. Da bismo bili duhovni i visokorazvijeni, potrebno je da postoje učitelji, škole, obrazovanje, odnosno potreban je novac. Bog voli one koji savesno rade. Bog dopušta čoveku da bude bogat. Ove osnovne ideje su u protestantizmu dovele do stvaranja kulta vrednog, a potom uspešnog čoveka. Ako imamo novac i poslovi nam idu dobro, znači da nas Bog voli.

U Americi, gde su vernici uglavnom bili protestanti, osnažio je kult uspešnog čoveka. Zato je tamo najgora moguća upućena uvreda nekome bila: „Ti si gubitnik“. Kult posla i uspešne osobe neminovno su morali da prerastu u kult novca, egoizma i individualizma.

U Rusiji je, naprotiv, vladao kult gubitnika. U svim ruskim bajkama lenčuga i budala bili su bolje kotirani nego pametni i vredni. „Posao nije vuk pa da pobegne u šumu“ tipična je ruska poslovica. To je blokiralo razvoj, nije moglo da očuva energiju duše i veru. Socijalizam se u Rusiji takođe pojavio kao oponent religiji, kroz ideju da se društvo napravi pravednim i srećnim, odnosno raj na Zemlji. Glavna ideja je takođe bila poklonjenje radu i blagostanju - ali ne individualnom, već kolektivnom.

I protestantizam i socijalizam predstavljaju koncentraciju na budućnost, na srećnu sudbinu i, na kraju, poklonstvo materijalnim vrednostima. Odnosno, obe struje se mogu posmatrati kao logična degradacija posthrišćanskih religija, kao premeštanje suštinskih ciljeva od vere, ljubavi i duše ka budućnosti, stabilnosti i blagostanju.

Konačno, od budućnosti i duhovnosti, poklonjenje se nadalje stropoštava ka telu i čovekovim životinjskim nagonima. Upravo ovakvoj slici danas i svedočimo u savremenom svetu.

Ponovo sam se setio svog besa i ogorčenosti. Zašto sve to dira srce? Zato što ne živim dušom, već duhom.

Šta znači razmišljati u krajnostima? To znači osećati samo jednu emociju - vezanost ili mržnju. Obožavanje ili nadmoć. Ako dušu nastanjuju suprotnosti, čovek koji živi dušom mora istovremeno da oseća protivrečne emocije.

Postavlja se interesantno pitanje: šta treba da osetim kad otvorim riblju konzervu s trulim sadržajem? Ogorčenost, nervozu i ljutnju - to je razumljivo.

I kako pri svemu tome osetiti radost? Odjednom mi je sinulo. Nije besmisleno što nauka tvrdi da čovek može da oseća samo jednu emociju. Ona proizilazi iz koncepata kao što su telo i svest. Telo i duh su suprotnosti, koje mogu biti povezane samo jednom emocijom. U duši se telo i duh povezuju kroz dijalektičko jedinstvo. Ako telo gladuje, za duh to može da bude lekovito. Telo pati, a duh se raduje. U duši se ove dve emocije spajaju u jednu celinu.

Zašto duša može istovremeno da održava suprotnosti? Zato što se, za razliku od tela i duha, ona inicijalno sastoji od dve polovine, od suprotnosti. U duši postoji večni, božanski deo - i prolazni, smrtan, povezan sa ovim svetom i Vasionom.

Večni deo duše, sjedinjen s Bogom i okrenut ka Njemu, uvek treba da oseća ljubav i radost. Radost je višak energije. Kad osećamo radost, kad smo usmereni ka Bogu, znači da smo spremni da Mu poklonimo veliku količinu energije. Međutim, okrenut ka tom svetu, deo duše može da oseti promenljiva osećanja. Dakle, apostoli su bili u pravu kada su pozivali: „Uvek se radujte“. Uvek treba da se radujemo zato što nas Bog voli, zato što možemo da Mu poklanjamo ljubav i zahvalnost, zato što je svet u najvećoj meri smisleno sazdan. Tome da, razvijajući se, čitava Vasiona uvećava ljubav i da ćemo se svi pre ili kasnije vratiti Bogu i sjediniti se s Njim, postaćemo On.

Ovaj neprestani osećaj ljubavi i radosti, koji uvek treba da postoji uz osećanja, povezana s bilo kojom situacijom, neće nam dopustiti da zavisimo od sveta što nas okružuje i da se vezujemo za njega. Zavisnost se pojavljuje kad postoji samo jedna emocija. Zavisimo onda kada se klanjam. Zavisimo kada osuđujemo. Zavisimo kada osećamo oduševljenje usled sreće koja nas obuzme, zaboravljajući pritom na Boga. Zavisimo onda kada tugujemo za izgubljenom srećom,

zaboravljujući na Boga i ljubav. Samo neprestani osećaj Boga u sebi, koji podržavamo radošću, ljubavlju i periodičnim odrešenjima, dopustiće nam da ne zavisimo od sveta koji nas okružuje, da ne srastemo s njim.

Biće neophodno da se još jednom vratimo na ovu temu. Ali osećam da su sve ove pretpostavke tačne. Potrebno je da prođe neko vreme i sve će se razjasniti. Najvažnije je da uvek budemo radosni.

ŠIROKO ZATVORENIH OČIJU

Bergman je svoje genijalne filmove stvarao pre seksualne revolucije. Svaka revolucija ima svoje parole i ciljeve. Šezdesetih godina prošlog veka desila se najneobičnija pobuna omladine. Obično uoči preteće smrti u društvu jača raslojavanje. Jedna grupa tad preuzima novac, moć i pristup informacijama. Raslojavanje društva uništava jedinstvo; smanjuje se ljubav i buja agresija. Društvo, isto kao i duša, nastaje iz ljubavi, jedinstva i uzajamne pomoći. Zatim počinje da pobedi razum, pojavljuje se osećaj nadmoći, gordost i agresivnost. Potom nastupa revolucija, krah razuma i stabilnosti. A nadalje - pokušaj povratka ka duši, odnosno ravnopravnosti, bratstvu i jedinstvu.

Tiha revolucija koja se desila 60ih godina u Evropi imala je za cilj seks, drogu i muziku. Bio je to protest protiv svesti, ali ne kao povratak duši, već kao pad u telo. Možda su svi pokušaji da duša povrati prioritet završavali krahom, pa je preostao poslednji put - kotrljanje nizbrdo?

Nakon Bergmanovog filma je prošlo 42 godine, a Stenli Kjubrik je snimio film koji opisuje ljudski moral nakon seksualne revolucije. To je daleko od „polja divljih jagoda“. Ono što je prikazano u Kjubrikovom filmu više liči na komad spaljene zemlje. Stenli Kjubrik je preminuo neposredno nakon što je završio ovo remekdelo. U svojoj slici je jasno i precizno prikazao osnovne tendencije koje su zavladale savremenom civilizacijom.

Film počinje sa običnom, svakodnevnom scenom. Mlad i uspešan lekar sprema se da krene na zabavu. Pozvao ga je vrlo bogat i visokopozicioniran poznanik. U zamku, gde su se zaputili - takve zgrade su nekada nazivali zamkom - okupiće se kompletno krem društvo. Lekar ima mladu i lepu ženu. Oni ne pripadaju krugu izabralih i žena ga začuđeno pita zašto su i oni pozvani.

Mlad lekar se osmehuje:

- Da bi moje usluge mogli da koriste u svakom trenutku.

Dakle, predстоji im susret s ljudima iz najvišeg ranga. U savremenom svetu su bogataši postali kasta. Žive u svom leglu, pažljivo ga štiteći od upada stranaca. Osećaj sopstvene izabranosti, nadmoći i nedostignosti za njih je postalo nešto uobičajeno.

To sjajno ilustruje sledeći dijalog. Jedan naučnik je u Švajcarskoj održao predavanje i bilo mu je dopušteno da komunicira s najbogatijim i najuspešnijim osobama.

- Vi ste predstavnici elite na planeti - obratio im se. - Zar je moguće da ne vidite da se u svetu pojavljuje opasna situacija? Manji deo čovečanstva se uspešno razvija, sve brže prestižući druge u svojim mogućnostima. Da li ste se ikada zapitali kako možemo pomoći onima koji nemaju pristup obrazovanju, kao ni mogućnost da se razvijaju? Onima koji ne mogu da stvore povoljne uslove za opstanak i razvoj?

- Recite mi, imate li psa kao kućnog ljubimca? - odjednom mu je postavio pitanje jedan od bogataša.

- Da - iznenađeno je odgovorio naučnik.

- Da li ste pokušavali da mu objasnите kako da živi bolje i pravilnije?

U ovoj frazi se otkriva celokupan pogled na svet. Za čoveka s velikom gordošću, pojmovi promene i razvoja prestaju da budu stvarnost. On želi zauvek da sačuva svoj status, svoju teritoriju a drugima da spreči pristup. Klanjanje svesti, sposobnostima i bogatstvu sve više parališe dušu, izmeštajući unutrašnje prioritete. Ako se čovek klanja budućnosti, koncepti jedinstva, ljubavi i moralnosti postepeno prelaze na drugi, treći i sve udaljenije planove.

Nedavno me je telefonom pozvao jedan prijateljbiznismen koji živi u Monaku. Ispričao mi je o svojim planovima, a zatim neočekivano priznao:

- Slušaj, Nikolajeviću. Imam poslovnu priliku da upoznam mnoge ljudе, pri čemu sam primetio jednu osobenost: što je čovek bogatiji, postaje istovremeno podlijи. Zbog novca je spremан да proda i rođenu majku i sebe. Ne može mu se verovati nijedna reč. To me čini revoltiranim.

- Smiri se - rekao sam mu. To je logično. Ako čovek vozi porše i naglo skrene u jarak, nećeš biti revoltiran što mu se desila saobraćajna nezgoda i što će mu automobil biti neupotrebljiv. Znači, sve dok su vera, ljubav i duša na prvom mestu, čovek može da se kreće životnim putem u

punoj brzini. Ali ako su mu na prvom mestu blagostanje, novac, moć, status, svest i budućnost, to je isto kao da se sjurio u jarak. Duša je povređena, ali havarija koja joj se dešava nije primetna. Mi vidimo samo posledice. Čovek koji je izgubio veru i ljubav nužno degradira i to je zakonomerno.

Dinosaurusi nisu pobedili iskušenje kada je reč o fizičkoj moći i sili - izumrli su. Bogatstvo i društveni status su posledica duhovne moći i snage. Takve osobe će izumreti poput dinosaurusa ako ne budu pobedile navedeno iskušenje.

Lenčuga i budala, koji ne znaju da upravljaju i razmišljaju, nikada ne mogu da postanu bogati. Ali mnogi ne razumeju da su visoka intuicija, duhovna snaga, um i radna sposobnost produkti razvijene duše.

U osnovi misli je osećaj. Ako se iza reči ne obrazuje slika, reč će biti nerazumljiva. Reč je samo mehanizam prizivanja slike. A slika je nukleus osećaja u kome se čuva osnovna informacija.

Kompletna savremena civilizacija, kao i tehnička dostignuća i naučna otkrića, produkt su duševnoemocionalnog razvoja koji je postao moguć zahvaljujući hrišćanstvu i judaizmu. Religija brine o duši, a nauka - o svesti i telu. Zbog toga nauka može da uzboga useve i da sebi pripisuje sve zasluge, ne shvatajući da je tle na kome može da ih sadi - kultivisala religija. Pre nekoliko stotina godina tle je počelo da se iscrpljuje, a naučnici su, trijumfujući, zahtevali da se religija odvoji od države. Odvojena je ne samo vera, već i moral. I danas naučnici pokušavaju da kultivišu nove useve na neplodnom, kamenitom tlu.

Ponovo sam se u mislima vratio na film Stenli Kjubrika. Dakle, mlad par kreće u šarmantan zamak na večernju zabavu i pred njima se otvara sve ono o čemu su sanjali. Bljesak dijamanata, sjaj toalete, srećna lica. Našli su se u raju. Okruživali su ih ljudi kojima su se ispunjavale sve želje. Imali su od ptice mleko. Mladog lekara pozivaju u stranu i njegova mlada supruga ostaje sama. Omamljena od šampanjca oseća veliku sreću. Primećuje prilično slobodne manire u ponašanju prisutnih: svi međusobno koketiraju, želeći da pojačaju sreću i užitak. Na ples je poziva jedan samouveren i bogat čovek. Ne oklevajući, nudi joj intimnu vezu. Ona se smeška, ali se suzdržava od želje da kaže „da“.

Za to vreme, njenog muža je pozvao vlasnik dvorca. U njegovoj raskošnoj kancelariji, na fotelji, u poluležećem položaju se nalazi žena koja je izgubila svest. Lekar odmah primećuje da je uzela veliku dozu narkotika i da joj je život u opasnosti. Vlasnik zamka može da očekuje vrlo ozbiljne probleme. Potrebno ju je hitno oživeti, upristojiti i poslati kući.

Sve to u početku izgleda čudno. Zašto su potrebni narkotici i životinjsko parenje za vreme svečanog karnevala? Ali zatim shvatamo da je to deo koncepta sreće. Lekar uspeva da devojku povrati svesti, a zatim se vraća u dvoranu, gde svi plešu. Usput ga dve devojke grle i pokušavaju da se s njim upoznaju. Po inerciji, on flertuje s njima, prepuštajući se opštoj atmosferi svetovne zabave. Njegova žena to vidi i oseća ljubomoru.

Nekoliko dana kasnije, nakon seksualnog odnosa sa suprugom i konzumacije marihuane, ona mu iznenada priznaje:

- Znaš, želeta sam da se dam drugom muškarcu. Ne znam šta mi se tad desilo. Ali pre nekoliko godina, kada sam pogledala jednog muškarca u oči, shvatila sam: samo li mrdne prstom, ja ću krenuti za njim i učiniću sve što on poželi.

Zašto mu je ovako nešto priznala? Zašto je svom suprugu nanela tako jak bol? Isprva to izgleda nerazumljivo. Liči na osvetu i ljubomoru, ali se u njenom priznanju krije drugi smisao.

Uvređen suprug je u stanju šoka i svoj bol pokušava da zaleći pozitivnim emocijama. Isprva traži prostitutku da bi se nekako osvetio ženi zbog njenog priznanja. A zatim se setio kako mu je njegov školski drug, muzičar, koji je svirao na pomenutoj zabavi, ispričao da je na nekoj sličnoj zabavi svirao s povezom preko očiju. A kada je povez spao, video je veliki broj žena zaslepljujuće lepote koje su bile odevene kao Eva. Sve je bilo kao u raju.

Mlad lekar pokušava da se izleči u skladu sa šemom zapadne medicine. Negativne emocije dovode do bolesti i treba ih zameniti pozitivnim. Najpriyatnija emocija je seks, a zatim hrana i alkohol. Dakle, potrebno je izvući maksimalno seksualno zadovoljstvo i tada će duševni bol, koji mu je nanela žena, biti manji. Treba se dokopati zatvorene zabave, gde su svi maskirani i imaju isti cilj: nasladu i sreću, ostvarenje svih seksualnih želja. On saznaje šifru, iznajmljuje kostim za maskenbal i

polazi na večernju zabavu. Zadivljen, luta hodnicima zamka a oko njega je puno lepih i obnaženih žena sa kojima može da ima seks.

U početku nije jasno zašto svi nose maske. A zatim postepeno počinjemo da shvatamo u čemu je stvar. Kada se upoznaju, ljudi se međusobno gledaju u oči i proučavaju lica. Na početku dolazi do interakcije duša, često i pre fizičkog susreta. Tek potom se uključuje svest - ljudi međusobno razgovaraju i vrše procenu, uspostavljaju duhovne spone, traže zajedničke teme. Ako harmonija duše preraste u harmoniju duha i osećanja se intenziviraju, tada nastupa treća faza - zaljubljeni osećaju fizičku bliskost. To je ponavljanje ciklusa razvoja Vaside. Prvo energija pristiže u dušu, zatim u svest, i, na kraju, u telo.

Kada čovek radi, konzumira hranu ili ima intimne odnose, duša treba da mu se raduje. Prilikom čina silovanja, čovekova duša ne oseća radost, iako telo silovatelja može da dobija fizičko zadovoljstvo. Čovek često sam sebe siluje, pružajući zadovoljstvo isključivo telu a zaboravljujući na dušu. Telo može da oseća radost kad se čovek prejeda, ali će to naškoditi duši: prekomerna spoljašnja, fizička, energija će gušiti suptilnu vitalnu energiju.

Čovek radi i pred sobom postavlja teške zadatke. Raduje se što će zaraditi puno novca i što će lako moći sebi da priušti novu kupovinu, ali u isto vreme može da nanese štetu svojoj duši i uništi svoju budućnost. On može da crpi seksualno zadovoljstvo, a zatim da ga učini ciljem po sebi, što će uništavati njegovu dušu.

Danas je moderan nudizam. Ljudi pričaju kako žele da se vrate prirodi, da prirodno žive i zato hodaju goli, ali zaboravljaju da se kod životinja seksualna želja pojavljuje 23 puta godišnje i traje nekoliko dana. Cilj životinje je produžetak vrste. Ogromna energija koja se oslobađa prilikom seksualnog odnosa mora da obezbedi buduće potomke. Kod čoveka seksualna energija nije namenjena samo fizičkom uživanju i reprodukciji, već i osiguranju budućnosti. Suzdržavanje od životinjske seksualne energije pomaže čoveku da razvije dušu i svest.

Današnja civilizacija svoj razvoj duguje isključivo činjenici što su se u judaizmu pojavila jasna i konkretna pravila koja ograničavaju seksualne želje:

„Ko bi obležao živinče, da se pogubi“.

„Ko bi muškarca obležao kao ženu, učiniše gadnu stvar obojica; da se pogube; krv njihova na njih“.

„Proklet da je koji bi obležao sestru svoju, kćer oca svog ili kćer matere svoje. A sav narod neka kaže: Amin“.

„Ako se ko uhvati gde leži sa ženom udatom, neka se pogube oboje, čovek koji je ležao sa ženom i žena. Tako izvadi zlo iz Izraelja“.

„Ako li u polju nađe čovek devojku isprošenu, i silom je obleži, tada da se pogubi samo čovek koji je obleža.“

„Tada neka izvedu devojku na vrata oca njenog, i neka je zaspuni kamenjem ljudi onog mesta da pogine, zato što učini sramotu u Izraelju kurvavši se u domu oca svog. Tako izvadi zlo iz sebe“.

Kod svakog živog bića osnovna energija preživljavanja se ogleda u produžetku vrste. Zašto je onda u Tori napisano: „Ako muškarac legne sa ženom i dođe do izlivanja semene tečnosti, moraju se oprati vodom i biće nečisti do večeri“? Verovatno se u ovome oslikavaju zakoni podsvesti, zakoni naše duše. Nakon ljubavi, najmoćnije čulno zadovoljstvo je seksualno. To zadovoljstvo blokira Boga i ljubav, a vezuje čovekovu dušu za ovaj svet. On izvesno vreme gubi osećaj jedinstva s Bogom. Iz tog razloga se govori o duševnoj nečistoći. Voda spira emocije i zato pranje nakon seksualnog odnosa smanjuje podsvesnu koncentraciju na zadovoljstvo i olakšava povratak Bogu.

Seksualna energija sama po sebi nije ni loša ni dobra. Ona je poluga koja čoveka može da pretvori u životinju, a može i obrnuto - da životinjski princip pretvori u zemaljski i božanski.

Kada sam sprovodio dijagnostiku nudista, uvek sam viđao istu sliku: koncentraciju na želje, seks, nasladu i pojačan program samouništenja. Konstantno podsvesno uzbuđenje koje nastaje posmatranjem polnih organa, neprimetno izmešta sistem prioriteta. Duša postaje nečista. Zbog toga je ono što se naziva nudizmom samo maska paganizma, poklonstvo nasladi - seksu. U današnje vreme ove paganske tendencije izgledaju i nazivaju se različito, ali suština im je ista.

To je gubitak vere u Boga i gubitak ljubavi prema Bogu zarad zadovoljstva.

Mnogi pokušavaju da razdvoje seks od njegove reproduktivne funkcije: čisto zadovoljstvo, bez ikakvih posledica. Kada ljudi opšte dušama i svešću, nastaju kompleksni i visokorazvijeni odnosi. Ako se oni prekinu i sva energija se preusmeri ka seksu, u početku će zadovoljstvo biti mnogo veće. Čovek će osećati sve veću euforiju a onda će početi prirodna degradacija. Jer, telo nema odakle da uzima energiju kad duša prestane da funkcioniše.

U današnje vreme je aktivan pokret svingera - kad supružnici menjaju partnere kako bi upotpunili i pojačali seksualno zadovoljstvo. Šta se događa u tom slučaju?

Prilikom poznanstva dvoje ljudi dešava se sudar dva sveta. Za kratko vreme je potrebno proceniti da li je osoba s kojom se upoznajemo opasna, možemo li s njom da nastavimo odnose, postoje li zajedničke dodirne tačke. Potrebno je zamisliti njen unutrašnji svet kako bismo predvideli njena dejstva. Zato, prilikom poznanstva sa bilo kojom osobom, oslobađamo veliku količinu energije. Ako je ona suprotnog pola, količina energije se udvostručuje.

Zbog toga mnogi muškarci i žene u potrazi za zadovoljstvom često menjaju seksualne partnere, a zatim primećuju kako im život s jednom osobom, čak i ako im se ona dopada, postaje dosadan i nepodnošljiv. Uživanje postaje droga i potrebna je sve veća doza. A zatim nastupa logična atrofija zadovoljstva, koja zatvara duši pristup ka ljubavi i energiji. Zbog toga kod muškaraca koji stalno menjaju seksualne partnere neminovno dolazi do rane impotencije. Novi seksualni odnosi ne svedoče da je muška energija jaka, već da je, naprotiv - slaba.

Čuo sam priču o jednom bračnom paru. Pre dvadeset godina, kada je u Rusiji počela epoha svedozvoljenosti, postali su opsednuti gledanjem pornofilmova. A nakon nekoliko godina više nisu mogli da imaju seksualne odnose bez gledanja pornofilmova. Svako „dopingovanje“ nasilno crpi energiju i počinje da guši prirodnu, suptilnu energiju. Uzgred, par nije mogao da ima decu. Opsednutost pornofilmovima ih je dovela do neplodnosti.

Cilj bilo koje perverzije je jasan: izvući maksimalno telesno zadovoljstvo, čak i ako duša pritom strada. Kada se supružnici bave

grupnim seksom, dolazi do uništenja svih moralnih načela. Na račun degradacije duše i svesti u telo se ubacuje daleko veća količina energije i višestruko se pojačava fizičko zadovoljstvo.

Ova tendencija se uvek završava istim. Za pojedinca je to degeneracija osećanja, njihovo otupljivanje, slabljenje ukupne energije, neplodnost i impotencija, bolest i smrt. Kada je reč o grupi ljudi, sudbina im je kao sudbina Sodome i Gomore - kataklizme, ratovi, epidemije. Ne treba zaboraviti da se sifilis u Evropi pojavio u epohi renesanse.

Interesantno je da već nekoliko decenija oni koji zarađuju ogroman novac na razvratu, pokušavaju da definišu erotiku i odrede šta je čini različitom od pornografije. Kao i uvek, najtačnija definicija je opisana u vicevima. Sećam se jednog: „Erotika je stalno iščekivanje pornografije.“

U Rusiji se danas u seksualni promiskuitet na TV ekranima ulaže veliki novac. Svima je jasno da se rat ne mora voditi samo fizičkim oružjem. Moralno kvarenje naroda je možda i najmoćnije oružje koje je testirano tokom hiljada godina.

Kada postoji namera da se uništi neka zemlja, ona se može pokoriti fizičkim oružjem, ili se ljudima, ciljano i neprimetno, može uništiti telo, duh i duša. Duša se uništava propagandom uživanja. Seks, nemoral, okrutnost, individualizam i popustljivost pred moralnim prestupima, vrlo brzo rastaču društvo. Ako se tome doda i iskrivljavanje pogleda na svet, kult novca i blagostanja, pogrešan pogled na istorijske događaje, tada se proces raspada može znatno ubrzati. Ako se, pak, pri tome omogući masovna ponuda jeftinog i nekvalitetnog alkohola, cigareta, genetski modifikovanih i sintetičkih namirnica, svaka država se može uništiti za dve do tri decenije.

Sećam se kako sam u sovjetsko vreme slušao „Glas Amerike“. Bolećivi prekoceanski slušaoci su govorili o tome kako se u kućnim uslovima može napraviti krompirova votka bez ikakvih specijalnih aparatura. Zbog posedovanja kazana za spravljanje votke se u to vreme moglo završiti u zatvoru. Desetak godina kasnije sam čitao knjigu o spravljanju votke. U njoj je napisano da svaka sirovina iz koje se pravi votka različito utiče na čoveka. Ako se konzumira votka od proklijale raži ili pšenice, čovek postaje dobrodušniji. Ako se konzumira votka od krompira, čovek postaje agresivan i ne kontroliše svoje postupke. Hemijska formula alkohola je bila ista za svaki način pripreme, ali se

informacija razlikovala, kao i uticaj na čovekovu dušu. Nekvalitetan alkohol, spravljan putem hidrolize, može da dovede do raspada duše i psihe. Naime, dolazi do nesvesne koncentracije na fizičko zadovoljstvo i normalna osoba počinje da zloupotrebljava alkohol. Agresija, koju može da izazove alkoholno piće, uništava suptilnu energiju duše i nagoni čoveka da se još više „dopinguje“, kao što ga nagoni i na druge štetne navike.

Zašto svakog kriminalca privlače alkohol, droga i seks? Zato što je naneo štetu duši, odrekao se ljubavi usled čega je prestala da mu dotiče Viša, suptilna energija. On pokušava da je zameni spoljašnjim, prisilnim formama zadovoljstva. Seks, alkohol, cigarete, narkotici i kockanje su uobičajena, prirodna razonoda za kriminalca.

U Rusiji i inostranstvu se blokira mogućnost nacionalizacije industrije za proizvodnju alkohola. Država zbog lošeg kvaliteta alkohola može da izgubi novac, dok privatnik na to nije spremam. Svrha države je u tome da brani strateške prioritete: možemo da ih gubimo danas da bismo preživeli sutra. Međutim, alkohol koji prodaje privatnik može da bude najlošijeg kvaliteta jer je njemu najvažnije da obezbeđuje maksimalan profit. Zahvaljujući privatnicima, u Rusiju može da se provuče roba koja uništava dušu i moral. I niko ništa neće primetiti, samo će se broj ruskog stanovništva za 2030 godina verovatno prepоловити.

- Prosto začuđujuće - razmišljao sam - u Ukrajini, i pored trenutnog haosa u vlasti, situacija je ipak bolja nego u Rusiji. Čak su se potrudili da pronađu novu definiciju erotike i pornografije: ako na ekranu vidimo seks - onda je to pornografija, ali ako su pre toga postojali neki odnos, neka radnja, onda se to može nazvati erotikom. To je već napredak: ljudi počinju da shvataju da pornografija ne može da bude umetnost, da telesnom aspektu mora biti dodat duhovni, tj. priča, odnos, interakcija. Ako nije uključena duša, ako nema osećanja, onda je to uvek pornografija. Svaki film koji u čoveku raspaljuje seksualna osećanja na štetu ljubavi u duši naziva se pornografijom i štetan je po zdravlje.

Misli mi se ponovo vraćaju na film Stenlija Kjubrika. U zamku, gde se okupila elita, svi su odeveni u karnevalske kostime. Lica su im prekrivena maskama kako se energija ne bi trošila na interakciju duša, na komunikaciju, da ne bi došlo do odgovornosti i započinjanja trajnog

odnosa. Sva energija treba da bude usmerena samo na maksimalan užitak.

Glavni junak je spreman na to - želi da zaceli duhovnu ranu koju mu je nanela žena. U tom trenutku mu prilazi mlada žena s maskom i iznenada ga hvata za ruku.

- Ko ste vi? - upitala ga je. - Niste odavde. Morate što pre da odete.

Ona odmah prepoznaće da je on stranac jer se duša, odnosno osećanja, nalaze izvan telesnih granica. Na nivou duše ljudi mogu da komuniciraju na bilo kojoj udaljenosti i da osećaju jedni druge. Bogate osobe, koje su se okupile u zamku, više nemaju suptilne energije, one su mrtve duše. Žena koja se našla u ovom sabatu odmah oseća duševnu toplinu kojom zrači stranac. Svi uokolo su mrtvi, samo je on živ. Zbog toga moraju da ga ubiju. Ona zna šta će se desiti i pokušava da mu spasi život. Ali, već je kasno, spazili su ga. Odvode ga u središte dvorane i izriču mu smrtnu presudu. Sve se to obavlja u formi rituala.

Zašto je potreban ritual? Radi prikrivanja. Karnevalske maske i neobuzdan seks su oponašanje atmosfere iz paganskog Rima i vremena koje je nastupilo nakon epohe renesanse. A ukoliko sledimo neku tradiciju, lakše je sa sebe zbaciti sve optužbe za nemoral i sopstvenu nesposobnost. To više nije razvrat, već kostimirani bal koji evocira atmosferu starog Rima. Spoljašnja pristojnost mora da bude ispoštovana čak i ako iznutra više ništa nije ostalo.

Dakle, glavni junak je osuđen na smrtnu kaznu. Ali iznenada na scenu stupa obnažena mlada žena. Spremna je da umre umesto njega a pravila joj to dopuštaju. Glavnem junaku je spasen život. Ali on ne može da poveruje u ono što se dogodilo i zato pokušava da pronađe svog školskog druga, muzičara, koji mu je pomogao da se dokopa te čudne zabave. U hotelu saznaje da su dve osobe banditskog izgleda odvela njegovog prijatelja u nepoznatom pravcu i shvata da je on ubijen. U novinama čita o čudnoj smrti mlade žene koja je nosila titulu kraljice lepote. Razlog smrti je predoziranje. On kreće u mrtvačnicu i sa strašnim predosećajem uverava se da je u pravu. Pred sobom vidi leš žene koja mu je spasila život. Visoko društvo se nemilosrdno štiti od bilo kakvog odliva informacija.

Zatim se sastaje sa bogatim prijateljem, koji je njega i njegovu ženu pozvao na prvu zabavu.

- Bio sam u zamku te večeri - rekao mu je - i znam šta ti se desilo.
Ako ti je život mio, prestani da njuškaš oko tog slučaja.

Film se završava tragično. Ne, svi junaci su živi i srećni. Tragedija je druge vrste. Supruga mu priznaje da je spremna da ga prevari iz jednog razloga. Primetila je da se on ne protivi da prihvati moral višeg društva, da je spremna da se odrekne duše radi zadovoljstva. Osećala je da ih oboje, poput vrtloga, usisava tendencija uništenja duše radi novca, zadovoljstva i blagostanja. Pokušala je da spase njega i sebe unizivši mu dušu i svest. Kada se raspadaju sve tačke oslonca na koje je čovek navikao, često se događa povratak Bogu. Ako se ta težnja osnaži, može da dođe do oživljavanja duše - biće mu poklonjena budućnost i on će biti spasen.

Glavnom junaku filma se to nije dogodilo. On nije pošao ka ljubavi i Bogu. Stropoštao se u ambis, u telo, pokušavajući da u fizičkom zadovoljstvu pronađe snagu i tačku oslonca. Ali to se nije dogodilo zato što je bio nitkov ili slabić, već zato što je bio čvrsto zatvoren u društvenom kavezu. Bio je uspešan lekar, imao je predivan stan, automobil, bio je poštovan u svim društvenim slojevima. Nije mogao toga da se odrekne i istupi iz svog kruga. Zbog toga nije imao snage da pobedi u sebi tendenciju koja je vladala svim ljudima oko njega, kao i celim društvom.

Zašto je onda zbog njega umrla mlada žena? Zato što nije spasavala njega, već je pokušala da spasi svoju i njegovu dušu žrtvujući telo i život. Ta njena žrtva ga najverovatnije nije spasila. Blagostanje i naslada mu neumoljivo potiskuju i blokiraju ljubav u duši. On je osuđen na smrt. Već je napola mrtav i njegova žena to oseća. Stoga mu u trenucima pomirenja ne govori o ljubavi, o toplim osećanjima, već mu predlaže razuzdan seks. To je presuda - ne samo njemu, već i čitavom društvu. „Neka mrtvi sahranjuju svoje mrtve“.

Film se prikazivao 1999. godine. Pre smrti režiser je poslao upozorenje današnjoj civilizaciji. Ali nastavlja se pir u doba kuge. Kad svi uokolo umiru od nje, treba se odrešiti od svega i moliti Bogu.

PROROCI

Da bismo izgradili svoj svet neophodna nam je unutrašnja samoća. Neprestana komunikacija s ljudima nam nameće određeni režim razmene energije i mi na unutrašnjem planu počinjemo da zavisimo od okoline.

Zašto je korisno imati neku zanimaciju, hobi? Radeći, čovek se navikava na to da su posao i plata tesno povezani. Nije svako sposoban da u poslu ulaže više energije nego što je dobija. Međutim, suština razvoja je u smanjenju zavisnosti od okoline. Stoga je koristan svaki hobi budući da se posao obavlja - zarad zadovoljstva. Ulaganje energije nije limitirano ničim drugim sem unutrašnjom srećom.

Hobi je nešto poput žrtve i pomaže pročišćenju duše. Čini mi se da svaki čovek, osim svog posla, treba da ima neku ozbiljnu preokupaciju. To je korisno za duševno zdravlje. Kad se nalazimo u samoći, možemo da izaberemo bilo koji režim u oslobođanju kreativne energije i dostignemo ciljeve koji su u uobičajenim uslovima nedostizni.

Pre godinu dana sam razgovarao sa jednim mladićem iz Rusije koji je živeo u Japanu. Pitao sam ga kako Japanci izgledaju na unutrašnjem planu. Teški životni uslovi, koji su trajali vekovima, kod njih su razvili snažnu kolektivnu svest. Zahvaljujući tome postali su lideri ekonomije modernog sveta. Japanski turisti sve rade kao po komandi: snimaju kamerom, osmehuju se, sedaju i ustaju.

- Kako izgleda prosečni Japanac?

Mladić se za trenutak zamislio, a onda odgovorio:

- Japanci su vrlo zatvoreni. S teškoćom sklapaju poznanstva i stupaju u komunikaciju. Ali ako se sprijateljite s nekim od njih, i on se otvorí prema vama, iznutra čete videti samo „vakuum“.

- Kako to da shvatim? - iznenadio sam se.

- Prazni su - slegnuo je ramenima - unutra nema ničeg. Zbog toga Japanci nisu u stanju da smisle ništa novo. Oni mogu sjajno da usavršavaju, ili razrađuju nešto, ali kada je reč o idejama, stvari stoje loše.

Čovek je stvoren kao društveno biće. Svest ne bi mogla da se razvije bez govora, komunikacije i uzajamne pomoći. Ali ono što nazivamo svešću samo je sićušni deo koji je povezan s telom. Preostali slojevi svesti, koji su daleko stariji od tela, uobičajeno se nazivaju podsvešću. Nekada se smatralo da se u njoj krije mračna čovekova prošlost i njegovi životinjski nagoni. Zatim se ispostavilo da podsvest poseduje informacije o budućnosti. Takođe i da trenuci uzvišenih osećanja i prosvetljenja dolaze iz podsvesti. Odnos se tada potpuno preokrenuo i pojavio se termin „nadsvest“. Zapravo, podsvest je i jedno i drugo istovremeno.

U slojevima svesti koji nisu povezani s telom kriju se naša prošlost i budućnost. Kada čovek boravi u samoći, svest mu se usporava, i ako ima sposobnosti za kreativnost, otvara mu se pristup ka podsvesti. Tada on dobija nove ideje, nove vizije sveta ili religiozna otkrovenja. Sve zavisi od čovekove ličnosti, njegove spremnosti da prihvati novu informaciju. Ona dolazi kao bol, uništenje, promena. Iz tog razloga osoba koja je prizemna, pohlepna i agresivna ne može da prihvati sveobuhvatnu informaciju koja dolazi iz podsvesti. Mistično iskustvo joj je nedostupno i ona se u potpunosti oslanja na logiku obične svesti. Pohlepna i agresivna osoba uvek teži ka materijalizmu. Samoća je pretvara u životinju. Samoća je poluga koja se pokreće u dva smera.

Usporio sam vožnju i uključio farove. Nije bilo potrebe da žurim, mogao sam da se zaustavim i prenoćim u nekom gradu. Okretan „folkswagen“ se meko kretao po prelepim, vujagavim putevima, dok su se uokolo pružale šume i velika brda. Započele su oštре krivine. Ipak, osećao sam da će sve biti dobro.

Imao sam nekoliko saobraćajnih nesreća iz kojih sam samo čudom izašao živ. Čudom su preživeli i moji saputnici. Pre prve nesreće imao sam osećaj nadmoći i nehajnog odnosa prema ljudima. Pre druge nesreće sam jako žurio. Pre treće nesreće sam prilično brzo prešao celu deonicu puta i želeo što pre da stignem na odredište, kako bih se pohvalio pred samim sobom. Odnosno, istovremeno je to bila i žurba i osećaj superiornosti nad cestom.

Za razliku od mene, moj ujak nijednom nije pretrpeo saobraćajni udes. Iako mu je već osamdeset godina, navikao je da autoputem vozi

velikom brzinom. Nekom prilikom se moj prijatelj vozio s njim u autu. Prestigli su sva vozila koja su se kretala vrlo brzo.

- Pa, Mihajlo Semjonoviču, vi ga baš „gazite“ - nije se suzdržao moj prijatelj - sve ste ih „izradili“.

Ujak se okrenuo prema njemu i mirno rekao:

- Nisam nikoga. Samo sam išao brzinom na koju sam navikao.

Osećaj nadmoći na cesti je nešto zastrašujuće. Kod mene taj osećaj garantuje nesreću.

Na putu koji se naziva „život“ događa se ista stvar, s tom razlikom što čovek ne može uvek da sagleda vezu između uzroka i posledice. Nije uobičajeno da se emocije povezuju sa zdravljem i sudbinom iako indijska filozofija o tome govori više hiljade godina.

Uzgred, uvek sam unapred predosećao kada će se dogoditi nesreća, ali sam svesno potiskivao svoja osećanja. Intuicija je nežna. Ukoliko je potisnemo nekoliko puta, ona prestaje da nam bude na raspolaganju. U životu mnogo postiže onaj koji veruje svojoj nadsvesti. Naša logika će uvek biti ograničena i izobličena. Često mi postavljaju pitanje na koji način možemo da razvijemo intuiciju.

- Prvo pravilo je - odgovorio sam - da je ne treba ubijati. Intuicija ima oblik slike, osećaja. Ne treba potiskivati osećanja zarad logike. Međutim, mi to činimo svakodnevno.

Od detinjstva su me učili da moram pojedem ono što se nalazi na tanjiru i svaki put sam mučio sebe, svoj osećaj i intuiciju. A zatim sam rekao sebi: „Čim osetim da više ne želim da jedem - istog trenutka ću prestati“. Naša čula znaju šta treba da jedemo, koliko i kada.

Intuicija je povezana s dušom. Ono čemu smo dali naziv nadsvest, a istovremeno i podsvest, uz našu svest - sve je to „čovekova duša“. Vršeći nasilje prema svojim osećanjima, štetimo sopstvenoj duši. Prestao sam da silim sebe da jedem ono što mi se ne dopada. Prestao sam da primoravam sebe da pojedem sve što mi je stavljeno na tanjur. Počeo sam sebi da postavljam pitanja želim li da jedem tu hranu ili ne i u duši mi je postalo daleko lakše. Šta je osećaj lakoće u duši? To znači da je pokuljala energija, da smo prestali da gazimo našu dušu nepravilnom ishranom i načinom života.

Sećam se šale koju sam čuo. Jedan prijatelj kaže drugom:

- Jedi to, veoma je zdravo.
- Ne želim.
- To jelo je vrlo skupo.
- Da, ali ipak neću.
- Drugi put možda nećeš imati priliku.
- Svejedno neću.

Ovaj je bio iznenađen:

- Pa ti si kao životinja: kad ti se jede - jedeš, kad ti se ne jede - ne jedeš.

Čovek je odavno navikao da ubija svoju intuiciju konceptima poput „treba“ i „zdravo je“. Iznemogla duša prestaje da signalizira na opasnost. Čovek naizgled živi kao i ranije: unosi hranu, radi, ima intimne odnose. Ali ne više onoliko koliko je, kada i kako potrebno. Kao posledica toga, isprva se pojavljuju problemi i nesreće, zatim bolesti. Dešava se i obrnuto. A zatim čovek umire.

To je trijumf svesti nad dušom. Odričući se religije, formalno se odnoseći prema veri, ljudi neminovno gube predstavu o „duši“ i počinju da žive svešću. Taj sićušni mehur od sapunice, koji se naziva svest i koji je povezan s telom, pokušava da kontroliše čitavu Vasionu. A kad agresivnost čelije prema telu pređe „crvenu crtu“, čelija umire. Svest se raspada.

Savremena civilizacija se klanja svesti i tehnološkom napretku. U Americi deca prestaju da žive osećajima od najranijeg detinjstva. Sa pet ili sedam godina već znaju šta će biti kad odrastu: advokat, lekar ili biznismen. Roditelji nastoje da od malih nogu kod dece razviju sposobnosti, svest i logiku. Um i sposobnosti im omogućavaju da zarade mnogo novca i da se usklade sa svetom koji ih okružuje. Dete živi logikom, svešću, statusom, osećajem nadmoći spram drugih. Ali, iz nekog razloga, sve više dece se rađa sa psihičkim problemima.

Nauka još uvek ne može da ustanovi vezu između ludila i američkog sistema vrednosti koji se u dete ugrađuje od malih nogu. Unutrašnja vezanost za blagostanje manifestuje se ne samo kao autizam

i šizofrenija. Nedavno je devetnaestogodišnji Amerikanac u Nebrasci ubio deset osoba. U pismu koje je napisao pre nego što će izvršiti samoubistvo, stajalo je: „Ubio sam druge i sebe i sad ću se proslaviti“. Kad slava, popularnost i status postanu cilj i smisao života, a u nedostatku sposobnosti, čovek je spreman da i na takav način stekne široku popularnost.

Od klanjanja svesti čovek će se neminovno sunovratiti u klanjanje telu. Povratak u paganizam je za Ameriku i Evropu zakonomeran. Upravo zbog toga je nestala američka muzička kultura, zamenila ju je crnačka. Savremena rok muzika je često po svojoj suštini šamanski bubanj koji priziva demone i duhove.

Danas su među omladinom postale jako popularne tetovaže i to takođe nije slučajno. Povratak paganskog kulturi se odvija na svim nivoima. Pirsing ušiju, pupka i bradavica, tetovaže koje prekrivaju celo telo, ritmična muzika koja raspaljuje nagone i seksualnu energiju, agresivna muzika namenjena kao priprema za bitku - sve je to danas široko rasprostranjeno. Agresivna muzika nije slučajno deo mode. Omladina, kojoj su na prvom mestu svest i status, crpi radost od toga što gazi druge iz osećaja nadmoći.

U jednom zoološkom vrtu živila je grupa šimpanzi koja je, naravno, imala svog vođu. Bilo je još nekoliko mužjaka koji su bili u potčinjenom položaju. Jedan od najpovučenijih i najzavisnijih šimpanzi je jednom prilikom dohvatio metalni lavor i počeo da udara po njemu, proizvodeći prodorne zvuke. Ostali majmuni su se veoma uplašili, a kada je on to video, počeo je još jače da udara. Na taj način je sve potčinio sebi i postao vođa. Zapadna muzika se razvija u skladu sa istom šemom. Ona mora da pruža nasladu umu i telu, i zato su tekstovi posvećeni seksu, a muzički ritam nasilju. Po svoj prilici, mi postupno dostižemo nivo prvobitnog čoveka. Čini se da nam nije mnogo ostalo ni do majmuna.

Životinje i ptice žive u statusnom uređenju. Nagon za samoodržanjem ih primorava da dominiraju nad okolinom i podređuju druge. Moja poznanica je u zoološkom vrtu kupila kanarince i raspitala se gde može da okači kavez.

- Poželjno je da bude u nivou vašeg lica - posavetovali su joj. - Tada ćete s pticom komunicirati na ravnopravnim osnovama. Ako ga stavite

nisko, kanarinci mogu da postanu depresivni, potišteni. Ako ga okačite visoko, biće gordi, osećaće nadmoć i prestaće da reaguju na vas.

Moj poznanik je imao borbenog psa. Jednom prilikom mi je postavio zanimljivo pitanje.

- Moj pas me voli - pričao mi je - i potpuno mi je poslušan. Ali povremeno mi, iz nekog razloga, demonstrira neposlušnost. Tad moram da ga kaznim. I onda se događa nešto iznenađujuće: pas ne samo što neće da ugrize, već ne ispoljava čak ni nezadovoljstvo ili uvređenost. Naprotiv, postaje dobrodušniji i maše repom. Kako objasniti takvo ponašanje?

- Ne zaboravite da je pas kolektivna životinja. Uz sve to, borbene je rase. Vi ste za njega vođa, kome se on bespogovorno potčinjava. A čopor povremeno proverava sposobnost vođe. Kada vođa onemoća, dobija potčinjen status. Ako se buni, izujedaće ga. To je prirodan mehanizam evolucije na nivou nagona. Pas testira vašu snagu i ako vi ne pokažete čvrstinu, prestaćete da budete vođa. Od tog trenutka će to postati on, sa svim posledicama koje iz toga proishode. Takav pas može da ugrize vlasnika. Ali češće, prepuštajući se svojim nagonima, ujedaće životinje ili ljude na ulici. Jer vlasnik je taj koji ga hrani, ali je pas prema njemu izgubio unutrašnju pokornost.

Čovek se od životinje razlikuje po tome što ima religiju. Upravo mu religija omogućava da kontroliše nagone i da ih stavi u drugi plan. S gubitkom religioznog pogleda na svet čovek se neminovno pretvara u životinju - upravo se taj proces odvija u Evropi i Americi. Postoji formula koju danas svi izgovaraju kao neku bajalicu: „Dozvoljeno je sve ono što nije zabranjeno zakonom“. Ljudska logika u obliku zakona postala je apsolutna. O tome da osim pravnog zakona postoji i moralni, niko ne govori. U današnje vreme ljudski zakoni počinju da uništavaju moralne.

Raspad moralnih zakona će neminovno dovesti do uništenja duše. Tačnije, ka uništenju onog njenog dela koji je povezan sa svešću i telom i koji određuje njihovo postojanje. Nije teško pogoditi šta će se dalje dešavati. Teško je samo odrediti vreme koje je namenjeno raspadu i kako će izgledati to zakonomerno finale.

Udaljio sam se od razmišljanja jer je pred mnom bila komplikovana krivina i u takvim trenucima je bolje isključiti sve misli i fokusirati se na osećaje.

Ipak je dobro ponekad biti sam. Uvek me je privlačio posao koji mi omogućava nezavisnost od drugih i kreativnost. U mladosti sam vodio dnevnik, što takođe pomaže boljem razumevanju i razvoju. Kada sam imao dvadeset godina, napisao sam svoju prvu pesmu (manji četvorostih) i posvetio ga sebi. Tada, kao i svi mladići, smatrao sam sebe genijalnim i nikako nisam mogao da se oslobodim tog osećaja. Iako mi subrina nije bila najsrećnija, već se naprotiv, sve raspadalio, verovao sam da nosim žig genija. Posmatrajući se u ogledalu, napisao sam:

Malo mu je čelo, a leđa široka,
Čega god se dohvati, sve upropasti,
Ne zna ništa da započne,
Ali ipak mu je na čelu iscrtan žig.

Sledeća pesma bila je posvećena osećanjima i sastojala se od četvorostiha u osam strofa. Potom sam napisao poemu i odlučio da se na tome zaustavim. Ipak, žudnja za stvaralaštvo se u meni nikada nije ugasila jer je stvaralaštvo - zadovoljstvo. Stvaralaštvo nam pomaže da volimo.

Celog života sam nešto pevušio u sebi - unutrašnja muzika mi je pomagala da osetim poletnost u duši. Kada sam stigao u Lenjingrad i počeo da radim na gradilištu, promenio sam nekoliko zanimanja: bio sam zavarivač, stolar i električar. Poslednje mi se najviše dopalo, jer mi je omogućilo slobodno vreme i određenu nezavisnost. Naravno, nisam bio nikakav električar jer su mi u rukama često eksplodirale i gorele stvari. Spasavalo me je samo to što sam radio u građevinskom odeljenju gde mi je šef bio ujak. A kada je vođa ekipe po ko zna koji put povikao: „Sklonite kompozitora, više ne mogu da izdržim!“ - ujak ga je smirivao i ja sam ostajao da radim na gradilištu. Koliko puta sam mogao da nastradam, ali je bolje da se toga ne sećam.

Zatim sam odlučio da budem nezavisan. Dao sam otkaz na gradilištu i uputio se u bioskop „Lenjingrad“. Predstavio sam se kao talentovan umetnik koji želi da se zaposli kao reklamni dizajner. Dodelili su mi pomoćnik vojnika, koji je umeo da iscrtava najrazličitije vrste slova. Naučio me je osnovama dizajna. A kad su načelnici shvatili u čemu je stvar i pripremali se da me oteraju, ubedio sam ih da sam već naučio

nešto. Zadržali su me na probnom radu i ja sam prilično brzo napredovao.

U bioskopu sam želeo da se zaposlim jer se održavao festival inostranih filmova. Sedamdesetih godina su na repertoaru bili uglavnom sovjetski filmovi.

I sad se sećam kako je snažan utisak na mene ostavio francuski film „Recite joj da je volim“, sa Žerarom Depardjeom u glavnoj ulozi.

Svako talentovano delo, naročito poetsko, proročko je. Najbliži proroštvu su pesnici. Proroci su oni koji vide budućnost ne samo jednog čoveka, već celog naroda ili države. Dakle, on doseže najsveobuhvatnije, najsuptilnije slojeve budućnosti. Zašto baš pesnici? Danas, naravno, poezija degradira, stihovi se sačinjavaju iz glave. Ali nekada, kada je duša bila življia, pesme su opisivale osećanja. Osobenost pesama sastoji se u tome što je potrebno držati se određenog okvira, a red završiti rimom. Da bi se to postiglo, potrebno je osetiti završetak reči, povezati je s početkom. Treba spojiti uzrok i posledicu. Dobar pesnik može da bude samo onaj ko je u stanju da sažme vreme, a vreme se može sažeti pomoću intenzivnih osećanja. Intenzitet osećanja je određen obimom ljubavi. Zbog toga osoba koja ne ume da voli i da oseća ne može da bude pesnik. Pravi pesnik oseća budućnost, povezan je s njom, predviđa je i to utiče na njegov karakter i sudbinu. Ali to je zasebna tema razgovora.

Francuska kinematografija je za mene tada bila otkrovenje. U talentovanom delu je vreme zgusnuto, tendencije su pojačane. Za kratko vreme gledanja filma mogu se osetiti i proživeti mnoge decenije. U tom filmu je pokazano kako se ljubav jednog mladića pretvara u strast. Ta strast postepeno prelazi u bezumnu vezanost, a zatim u manjakalnoagresivno stanje. Na početku glavni junak priča o ljubavi, kako želi da se oženi svojom voljenom i kako ona mora da pripadne baš njemu. Zatim donosi odluku da mora da mu pripadne po bilo koju cenu. Nakon toga, da bi je obukao u venčanicu, počinje da ubija druge. Na kraju ubija i nju. Ovaj film briljantno pokazuje kako odsustvo vere i nevezanosti dovodi do gubitka milosrđa i požrtvovanosti. Energija ljubavi, žrtvovanja, brige i saosećanja se pretvara u energiju zadovoljstva, konzumerizma, agresivnosti i uništenja.

Ovaj film sam gledao pre više od trideset godina i shvatam da je on bio zaista proročanski. Zašto se takav film pojavio baš u Francuskoj?

Carstvo razuma, koje je proglašeno još pre Francuske revolucije, neminovno je moralo da se pretvori u carstvo hrane i seksa. Poklonjenje nagonima pretvara ljubav u zverska osećanja, od monoteiste pravi paganina, a paganina pretvara u životinju. Ali sADBINA ne dopušta čoveku da se uvek pretvori u životinju. Milosrdna smrt često zaustavlja raspad duše.

Sećam se još jednog neverovatnog filma koji na kraju i nije prikazan u bioskopima. Čini mi se da je u pitanju italijanski film, a naziv mu je „Prosečan mali čovek“ (Un borghese piccolo piccolo). U ovom filmu su neverovatno precizno prikazane karmičke veze - kad uzrok neizbežno prelazi u posledicu.

Film počinje mirno i srećno. Prikazano je rano jutro, jezero, drveće obavijeno maglom. Ribari pecaju. Starijem čoveku se posrećilo: izvlači prilično veliku štuku, tešku nekoliko kilograma. Radosno je hvata, ali mu se ona iznenada izmigolji iz ruku i ugrize ga za prst. Njegova reakcija je munjevita jer je navikao da reaguje brzo i odsečno. On zgrabi kamen i udara ribu po glavi, nikako ne uspevajući da se zaustavi. Osveta je morala da bude mnogo surovija od nanetog bola. A zatim malim i brzim automobilom žuri kući. Usput nekoga udara autom i iza leđa čuje sirene. A zatim se zaglavljuje u manju kolonu automobila. Međutim, on ne želi da čeka u tom zakrčenju i, grubo narušavajući sva pravila, pokušava da prestigne automobile, ali ponovo čuje pomahnitale sirene. Reaguje tako što psuje i sipa uvrede. Oseća se potpuno ispravnim. Gaženje drugih mu pojačava samopoštovanje.

Sledećeg dana on i njegova supruga odlaze u crkvu. Imaju sina jedinca koga obožavaju i koji te godine treba da se upiše na fakultet. On i supruga kleče u hramu i mole se za blagostanje i ispunjenje njegovih želja.

Obraćanje Bogu nije bilo uzalud. Nekoliko sati kasnije, dok sa sinom šeta trgom, primećuje kako neki mladići na motociklima pokušavaju da opljačkaju prodavnicu. Čuju se krici i pucnjevi. Iznenada sin povlači oca za ruku. On se okreće i vidi sina kako klone, izvrće očima dok se crvena krvava mrlja širi na njegovim grudima. Sin umire, a otac na koji način ne može da mu pomogne.

Nekoliko dana kasnije čovek dobija poziv da se javi u policijsku stanicu gde od njega traže da identificuje jednog od zločinaca. On

odmah prepoznaće ubicu, ali odmah uđe u glavom i tvrdi da nikad ranije nije video nijednog od prisutnih.

Zašto je to učinio? Zato što je odlučio da zatvorska kazna nije dovoljna za ubicu - on mora sam da ga ubije. I ne samo da će ga ubiti, nego će ga pre toga dugo mučiti. Osveta mora da bude daleko surovija od nanetog bola. On mora da se naslađuje osvetom. I ne samo on, već i njegova supruga. Žena, kada je dovede u štalu, gde se nalazi osakaćeni mladić, odjednom od njega traži da prestane da ga muči, a zatim doživljava nervni slom. Čovek dobija još veću želju za osvetom. Ne može da shvati da je zapravo njegovo unutrašnje stanje odredilo ono što se desilo. On ne zna da se kod dece pojačava unutrašnje stanje koje imaju roditelji i da ona potom plaćaju za greške roditelja.

U Bibliji je navedena jedna stara poslovica: „Očevi jedu kiselo grožđe, a deci zubi trnu“. Na nivou svesti, na zemaljskom nivou, deca ne odgovaraju za zločine svojih roditelja, ali neumoljivo plaćaju na božanskom nivou.

Materijalizam uporno pokušava da ukine vezu između uzroka i posledice. Tačka gledišta po kojoj se svet razvija nasumično i haotično, pomaže nam da se izbavimo od odgovornosti. Koncept kao što je moralnost jasno povezuje uzrok s posledicom. Moralnost daje predstavu o božanskim zakonima. Pljačkaš i ubica moraju biti kažnjeni. Tako glase zemaljski zakoni. Ali oni proishode iz božanskih zakona. Zapravo, pljačkaš i ubica će uvek i neminovno biti kažnjeni s Višeg plana. I ne samo oni, već i njihovi potomci. Zemaljski zakoni, ubrzavajući kaznu, dopuštaju da se njen domet ograniči.

Pozitivne emocije učvršćuju naše ponašanje u podsvesti. Ako pljačkaš i ubica steknu novac i blagostanje, a ne budu kažnjeni, želja da pljačkaju i ubijaju prodreće unutra, u njihovu dušu.

Sve do X veka religiozni pogled na svet je uticao na razvoj duše. Upravo se u to vreme na unutrašnjem planu odvijalo oblikovanje budućih remekdela arhitekture, slikarstva, poezije i proze. Kada su religiozni asketizam i odrešenost oslabili, pojavio se dualizam. Čovek je spoljašnjim osećajima i svešću težio ka uživanju, materijalnom razvoju i blagostanju, a podsvesno je, po inerciji, težio ka Bogu. Upravo u to vreme, na granici XIVXV veka, pojavila su se umetnička remekdela. Slike i

poezija odisali su snagom i životom. Upravo su religiozne teme, okrenute ka čovekovoj duši, davale moćan podsticaj razvoju umetnosti.

U XVI-XVII veku je pobedio sekularni pravac. Po inerciji, dolazilo je do procvata forme, a sadržaj je počeo da bledi. Mnoge talentovane ličnosti izgubile su pravac, zajedno sa smisлом života, što ih je odvelo u tragediju. Sistem vrednosti je neprimetno počeo da se deformiše. Čovek je morao da ima obrazac koji će oponašati. U drevnim vremenima je oponašao heroje koji su vršili podvige u ime morala i spasenja ljudi. Ali da bi se izveo podvig, bilo je potrebno odnekud uzeti snagu, imati izvor inspiracije. Ukoliko su pre epohe renesanse uzor oponašanja bili apostoli i sveci, takav obrazac su sad postali inteligentni, sposobni i genijalni pojedinci. Pojmovi kao što su „ljubav“ i „duša“ više se nisu podrazumevali.

Setio sam se stare rasprave - da li genijalnost i podlost idu ruku pod ruku? Koliko su godina ljudi lomili koplja pokušavajući da dokažu da su u pravu. Ali, zapravo, treba prvo definisati šta je to genijalnost. Tokom poslednjih vekova u Evropi se tumačila kao sposobnosti, talenat, svest, natprirodne sposobnosti. Dete je trebalo da ima uzor koji će oponašati, i ukoliko je genijalnost uzvišeno stanje koje čovek može da dostigne, znači da je potrebno težiti njemu. Potrebno je razvijati sposobnosti, maksimalno razvijati svoje potencijale. Potrebno je biti pametan i načitan. Treba nadmašiti druge svojim sposobnostima, talentom i umom. Takav doživljaj genijalnosti je čist zločin. Prema biblijskoj legendi, najtalentovanije biće na zemlji bio je đavo. Imao je najveće sposobnosti. Nije besmisleno što je njegovo ime Lucifer, sa značenjem „jutarnji“, „blistavi“. Iskušenje da se natprirodne sposobnosti i najviša duhovna energija postave iznad ljubavi prema Bogu, pretvorilo je anđela u đavola.

Zapravo, svest, sposobnosti i natprirodne sposobnosti proističu iz naših osećanja, a energija osećanja proishodi iz božanske ljubavi. Stoga, ono što nazivamo talentom i genijem samo je izvedenica, sporedna karika od umeća ljubavi. Roditeljima koji umeju da vole deca postaju genijalna. Svi vide posledicu i klanjaju joj se. A zatim, zaboravljujući se, počinju da ostavljaju po strani uzrok i da ga uništavaju. Kao u basni Krilova: „Samo kad bi bilo žireva jer se od njih gojim“ - reče svinja, podrivajući koren hrasta.

Istinska genijalnost je umeće ljubavi, a umeće ljubavi je nemoguće bez vere u Boga. Kad se talent i sposobnost udaljavaju od ljubavi, anđeo postaje đavo. „Genije“ postaje negativac, a zatim šizofreničar i mentalno zaostao. Zbog toga reč „genije“, koja se iz navike koristi da označi mnoge kreativne osobe, može slobodno da se ukloni.

Genijalan je bio, pre svih, Isus Hristos. Istinska genijalnost, koja se ispoljila kod mnogih ljudi putem umeća da vole i da se žrtvuju, za savremenike je i dalje ostala neuočljiva. Divili su se i aplaudirali samo plodovima tog procesa. Naravno, stabla se mogu seći da bi se brže pokupile jabuke, ali to neće dugo potrajati jer ih više neće biti. Zato su se u XVI i XVII veku ljudi klanjali svesti, a u XX i XXI veku ideji njenog uništenja.

Pikaso i Dali su postali popularni i bogati zato što su uhvatili ritam s čovečanstvom koje je izgubilo razum. Sa osmehom se sećam kako sam pre tri godine sa suprugom i desetogodišnjom čerkom posetio muzej Salvadora Dalija u Španiji. Čerka je dugo posmatrala slike, a zatim je prišla majci i upitala je:

- Mama, šta je to manijak? Meni se čini da je Salvador Dali manijak.

Zamislio sam se o detinjstvu koje sam proveo u sovjetskoj školi. Objasnjavali su nam da je Puškin genije, da moramo da mu se klanjamo i pokušamo da budemo kao on. Da se on borio protiv autokratije i pozivao na slobodu i zato je bio vrlo moralna osoba koja je nastradala. Ljermontov ga je nazivao „zatočenikom časti“. Puškina sam doživljavao kroz auru svetosti i savršenstva. Kada sam 1974. stigao u Lenjingrad i nastanio se u građevinskim barakama, već prvih dana sam požurio u kućumuzej Puškina na obali reke Mojke. Obilazio sam prostorije i slušao kako je uvređeni pesnik izgubio život. Pokazali su nam sofу na kojoj je umirao. Slušao sam sve to i prisećao se reči Vladimira Visockog: „Onaj ko je tragično okončao život, istinski je pesnik“. Zaista, pesnikov život se tragično završio. Rođena žena mu je okrenula leđa, a zatim se udala i izrodila decu s drugim. Uz sve to, bio je u jako velikim dugovima - iako ih je car na kraju milostivo sve platio.

Kako je vreme prolazilo, saznavao sam nove činjenice iz Puškinove biografije. O tome da je bio prilično vetropirast i da je zaveo na stotine žena. O tome da nije samo prespavao sa ženom visokopostavljenog

činovnika, već mu je posvećivao uvredljive epigrame. O tome da je bio odličan strelac i da je učestvovao u stotinjak duela. Pojavila se kontradiktorna slika koju nisam nikako mogao da sastavim u jednu celinu. Navodno, u jednoj od pesama Puškin sebe naziva prorokom, odnosno govorи o Božjoј volji koju osećа. A s druge strane, sačinio јe „Bajka o popu i njegovom radniku Baldi“, u kojoj se ruga predstavniku religije, opisuje njegovу pohlepnost i prizemnost. Uz sve to, radnik ubija svog nadređenog, sveštenika. A potom, nakon sto godina, zaista su ubijali sveštenstvo, i to još s kakvim žarom.

U redu - Puškin je prorok. Pop je bio pohlepan, koristoljubiv i umesto da ljude uči veri u Boga, on ih, naprotiv, gura od religije. Ali šta sa „Gavrilijadom“? Ovu poemu je mladi Puškin napisao kada je imao 17 godina. Čini se da je pravoslavna crkva čak zabranila njen objavlјivanje.

Mladi Puškin je verovao da se ceo svet vrti oko seksualnog nagona i da čitav svoj život treba da izgradi u skladu s tim uverenjem. Žudnja za seksualnim zadovoljstvom, agresivnost i arogancija bili su svojstveni talentovanom pesniku. Kao istinski prorok, osećао je stanje u društvu u kome je živeo. To je bilo društvo koje je gubilo veru u Boga i moralnost, koje je gubilo svoju budućnost, u kome je raspад svesti dovodio do izmeštanja interesovanja ka poslednjem uporištu - telu i njegovim nagonima. Nekoliko stotina godina saželete su se u život talentovanog pesnika. Nezasitost želja ga nije dovodila samo do potrebe da sve nadvisi, već ga je neobuzdanost u željama vodila ka sve većim i većim dugovima, pri čemu je njihov iznos bio ogroman. Pesnik nije sebe ni u čemu lišavao, pa ga čak nije zaustavila ni spoznaja da su mu žena i deca lišena budućnosti, a da će sam biti izložen sramu. Bilo je nemoguće da vrati taj dug.

Nedavno je u jednoj televizijskoj emisiji izneta zanimljiva verzija Puškinove smrti. Pažljivo su analizirane sve činjenice. Proizilazi da je Puškin sam isprovocirao dvoboј prikrivajući ga plemenitim izgovorom. Bio je odličan strelac i uvek je prvi pucao, ali tada to nije učinio. Zašto mu je bilo potrebno kamuflirano samoubistvo? Puškin nije mogao da plati svoje dugove i pred njim i njegovom porodicom su se nadvili sram i siromaštvo. A kad je saznao da car u slučaju njegove smrti može da plati dugove, pesnik nije imao drugog izbora.

Svaki prorok ne oseća samo budućnost. Dosežući suptilne planove, on intenzivno oseća jedinstvo ne samo sa porodicom, već i s ljudima, državom u kojoj živi. Ponekad - i sa celim čovečanstvom. On na sebe preuzima bolesti i poroke društva i, prevazilazeći ih u sebi, može da spasi svoj narod i celo čovečanstvo.

Puškin nije mogao da prevaziđe u sebi poroke društva, jer je bez ljubavi i vere to nemoguće. U njegovoј sudbini je bila kodirana sudbina Rusije. Afrički geni pesnika i njegova senzualnost ubrzali su proces prelaska od duše ka svesti, a potom od svesti ka telu.

Njegovo najveće delo „Evgenije Onjegin“ govori o čoveku koji je izgubio cilj i smisao života. Duša Onjegina je prestala da bude živa. Osećanja su počela da mu se umrtvijuju, a saosećajnost i milosrđe su za njega postali prazne reči. On pokušava da pređe na drugi stepenik - status, novac, moć, ali ubrzo gubi interesovanje za to. Nadalje se dešava izmeštanje ka telesnim interesima. Onjegin se vraća svojim starim pasijama i pokušava da oživi sebe - zaljubljuje se u Tatjanu koju je nekad davno odbio. Ali njegova duša nije u stanju da voli, Tatjana to oseća i odbija ga. Roman „Evgenije Onjegin“ je početak gašenja današnje civilizacije.

Nedavno sam gledao film pod nazivom „Ti, što živiš“ (You, The Living). U njegovom nastajanju učestvovalo je nekoliko evropskih zemalja. Film je uvršten u žanr komedije, ali će pre biti da predstavlja jecanje kroz smeh. Glavni junaci u filmu žive kao igračke na navijanje: rutinski izvršavaju svoje svakodnevne obaveze, komuniciraju, imaju intimne odnose, ali unutar njih je sve već mrtvo, nema osećanja.

Polumrtav, vižljasti muškarac leži na krevetu, a nad njim se nadvila žena koja pokušava da izvuče seksualno zadovoljstvo za sebe. On za to vreme čačka nos i pokušava da se seti da li je platio sve račune.

Sledeća, poražavajuća scena: istaknute ličnosti iz cele zemlje su se okupile za jednim stolom. Izgovaraju se „upeglane“ besede i zdravice. Potom se odjednom svi penju na stolice i počinju da pevaju himnu. I to se radi uz manire, pažljivo, kao po komandi. U početku je ovaj prizor pomalo zastrašujući: nejasno je zašto se odvija to pozorište voštanih figura i zašto se penju na stolice. Zatim odjednom shvatamo da se odvija pažljivo oponašanje duševnog poriva. Ranije su ljudi, prožeti zajedničkom emocijom, doživljavajući rasplamsavanje uzvišenih

osećanja, poskakivali nošeni jednim impulsom, penjali se na stolove i stolice, nazdravlјali čašama i pevali pesme. Eksplozija energije je zahtevala pražnjenje. Sada energije više nema. Osećanja su umrla, sadržaj je nestao, ali forma, odnosno ritual, brižljivo je sačuvan.

Sećam se još jednog književnog junaka - Pečorina. To je čovek čija je duša takođe hladna i mrtva. On živi kroz svest, status, nadmoć i oseća da pred njim nema budućnosti. Pečorin poseduje sjajnu intuiciju. On posmatra nehajnjog strelca koji je odlučio da iskuša sudbinu povlačeći obarač pištolja prislonjenog na svoje čelo. Iznenada mu on kaže: „Uskoro ćete umreti“. I te noći pijani kozak sabljom ubija tog čoveka. Pečorin započinje intimnu vezu s kneginjom Meri i, zahvaljujući intuiciji, vidi budući razvoj događaja. Seksualna i fizička zadovoljstva ga ne spasavaju, on ne želi da se strmekne niz stepenice. Umesto postepene degradacije on bira smrt.

Na isti način postupa i Ljermontov. Čuo sam kako je u detinjstvu bio vrlo okrutan, obožavao je da ubija piliće štapom. Karakter mu je bio arogantan i nadmen, što nije mogao da prevaziđe. Pred njegovom zemljom nije bilo budućnosti i on je tu smrt nosio u sebi. Zbog toga nije želeo da živi nego je podsvesno izazivao smrt. Navika da se ruga i podsmeva drugima na kraju je dovela do tragičnog raspleta.

Nekad davno posetio sam Pjatigorsk, kućumuzej Ljermontova. Turistički vodič je pričao o događajima koji su prethodili dvoboju. Ljermontov se sve vreme rugao Martinovu, koji je bio oniži rastom i nosio je čerkez (dugačak gorštački kaput - prim. prev.) i jatagan, što je izgledalo prilično komično. Kad je Ljermontov načinio još jednu u nizu pošalica na račun izgleda Martinova, ovaj mu je, pozelenevši od besa, prišao i rekao:

- Koliko puta sam te molio da me ne vređaš pred ženama?

Nakon toga se okrenuo i otišao u stranu. Na kraju večeri Ljermontov mu je prišao i pokušao da ga smiri, i u jednom trenutku mu je rekao:

- Možda ćeš zbog toga da me izazoveš na dvoboj?

- Da - naprasito mu je odgovorio Martinov - izazivam te.

Šta je dalje bilo, svi znamo. Žreb je odlučio da Ljermontov prvi puca. Pucao je u vazduh. Martinov je smireno naciljaо i pucao

Ljermontovu u srce. Nakon pesnikove smrti, Martinova su na sve moguće načine proganjali i zlostavljeni; mnogi su prestali da komuniciraju s njim i on je bio prinuđen da napusti Rusiju.

Decenijama kasnije, neposredno pred njegovu smrt, novinari su ga pronašli i postavili mu pitanje:

- Da li žalite zbog toga što ste ubili nadu ruske poezije?

Martinov je tada imao 92 godine. Odgovorio je:

- Ako bi mi se opet pružila prilika da ubijem tog podlaca, učinio bih to bez razmišljanja.

Vrteo sam glavom gledajući put ispred sebe. Ne znam koliko to odgovara istini, ali verovatno je tako i bilo.

Znači, Rusija je bila osuđena na propast. Da bismo saznali sudbinu zemlje, treba pogledati šta se dešava s njenim pesnicima. U Rusiji su talenti stradali. Na Zapadu su postajali homoseksualci. U Rusiji pesnici nisu želeli da se skotrljaju na nivo životinje, te im je draži bio raspada tela i svesti. Pre su birali smrt, pokušavajući na taj način da spasu svoju dušu. Na Zapadu su se događali odvijali spokojnije - lagano i sporo životarenje, kao i propadanje uz uništenje duše, bili su prihvativiji scenario.

Rusko carstvo je moralo da se uruši, što se i dogodilo. Pojavila se nova svest, nova zemlja. I novi proroci. Imena ovih talentovanih pesnika poznata su celom svetu: Jesenjin i Majakovski. U obnovljenoj Rusiji, koja je ponela naziv Sovjetski Savez, pojavila se nova energija i nova budućnost. Ta nova i moćna energija ključala je i tražila izlaz u dušama mladih pesnika. Oduševljeni novom, svetlom budućnošću, bili su spremni da joj krenu u susret zajedno sa svima, osećajući veliku sreću.

Jesenjin je bio spreman da „zasuče nogavice i ide ukorak s Komsomolom“. Majakovski je bio spreman da stane „na grlo sopstvene pesme“ da bi omladinu tog vremena fascinirao plakatima. Ljubav za Majakovskog uopšte nije bila vera, žrtva i saosećajnost, već:

u šumu pobeći,

i do noći tamne,

bez predaha

sekirom drva seći,
rušeći snagu
svog uzmaha.

Voleti - to je:
čaršafe zgužvane
u bdenju
zameniti Kopernikom.

Njega, a ne muža
Marije Ivanovne,
smatrati svojim
suparnikom.

Ljubav je za Majakovskog bila odvažnost, snaga i duhovna nadmoć.

Jesenjin se nije klanjao umu, kao Majakovski. „Ja bih onu sisatu radije - ona je gluplja“, priznao je u jednoj svojoj pesmi. Svest, koja rađa okrutnost i demonizam, bila je za njega nepodnošljiva. Zato je i sastavio ciklus pesama „Rusija krčmarska“. Video je i osetio da klanjanje svesti i svetloj budućnosti pretvara ljude u demone. Nije slučajno što je u jednoj od svojih pesama izrekao frazu: „Zašto ne pijete, đavoli?“ Pijani đavo postaje bolji, pesnik je to osetio. Ali duša mu je svejedno umirala.

Veru u Boga su kompromitovali sami predstavnici religije. Jesenjingu se činilo da je u tom smeru put za njega zatvoren. Kao u ruskoj bajci, preostalo je da pođe levo ili desno. Oba puta su značila smrt - i kao pesnik, Jesenjin je to osećao. Seks i alkohol, moda i ekscesi, nanosili su sve veću štetu njegovoj duši. Preostao je samo jedan i poslednji pokušaj da spasi sopstvenu dušu - samoubistvo. Gordi ljudi ubijaju druge, završavaju u zatvoru, ili sami bivaju žrtve. Ljubomorni okončavaju vešanjem.

Ako zaključujemo iz proste logike karaktera i događaja, Jesenjin je izvršio samoubistvo, a Majakovskog su, po svemu sudeći, ubili. Komunisti su bili spremni da streljaju koliko god je ljudi potrebno radi

dostizanja svetle budućnosti. Zbog budućnosti su bili spremni na ma koje moralne i fizičke zločine.

Kada pokušavamo da usrećimo telo ili duh, uništavajući pritom sopstvenu dušu, tragičan kraj je neizbežan. Ma kako to tužno zvučalo, smrt Jesenjina i Majakovskog bile su potpuno zakonomerne.

Prekidam tok misli, savladavajući još jednu krivinu. Farovi su upereni u grmlje, drveće i brda, koji odmah potom bivaju ostavljeni u tmini.

Zašto je Visocki umro? Da li je njegova smrt bila zakonomerna? U kojoj meri je stanje u kome se on nalazio odgovaralo stanju u društvu? Da li je njegova smrt još jedna kazna za Rusiju?

Moje obrazovanje bilo je nemoguće zamisliti bez Visockog. Nisam odgajan kao vernik i nisam verovao u komunističke parole; svedočio sam bezdušnosti sovjetskih činovnika i nisam imao uzor koji bih oponašao. U suštini, jedini moj učitelj bio je Visocki. On je pevao o ljubavi i smrti, o prijateljstvu i ljudskom dostojanstvu. Pevao je o tome kako običan čovek, pa čak i zločinac, imaju pravo na ljubav i oproštaj. O tome kako ljudi na samom dnu društvene lestvice mogu da vole kao i zaslužne mlekarice, naučnici ili činovnici. On je razorio paganski, kastinski sistem, koji je vladao u Sovjetskom Savezu. Posle Visockog, pojavilo se puno šatrovačkih i polušatrovačkih šansona, ali niko od njih nije pevao iz duše o prijateljstvu, časti i dostojanstvu. Pesme Visockog zamenile su ideje pljačke, krađe i podmuklog nasilja.

Odjednom mi postalo jasno zašto je pio, a zatim prešao na drogu. Komunistički impuls je bio iscrpljen, i to vrlo brzo, za nekoliko decenija. Temelj svakog ljudskog društva su ljubav i moral, a zidovi su svest i nauka. Krov su telo i fizičke potrebe. Koliko je civilizacija pokušavalo da napravi zidove i krov s nejakim temeljom, pa čak i bez njega? Sve se završilo rušenjem.

„Otapanje“ koje je otpočelo u Sovjetskom Savezu početkom 60ih godina doprinelo je rasplamsavanju nove energije i budućnosti. Ali učešće duše u ovom procesu bilo je vrlo slabo i ponovo je sva energija preusmerena ka svesti i telu. I opet su sovjetskom narodu obećavali svetu budućnost i svima po - komad hleba.

Kao prorok, Visocki je preuzeo na sebe bol i probleme društva i naroda. Ali bez ljubavi i vere bilo je nemoguće podići taj teret. Visocki je osećao kako mu duša umire. Nekada, u takvom stanju, ljudi bi postajali isposnici: odlazili su u pustinju, unižavajući svoje telo i svest. Molili bi se, apstinirali od svega, a duša bi im oživljavala i obnavljala se. Visocki je video kako se religija, vaskrsla posle rata, ponovo zaodeva u ruho ambicioznosti, koristoljubivosti i komercijalizacije. Mnoge njegove pesme u sebi nose predosećaj apokalipse:

U krčmama - zeleni stolnjaci

I bele salvete.

Raj za sirotinju i badavadžije,

A meni je - kao ptici u kavezu.

Ja - poljem niz reku:

Svud svetlo - ali nema Boga!

U čistom polju različci,

Dalek put me čeka.

Duž puta - gusta šuma

Sa baba-rogama

A na kraju tog puta

Gubilišta sa sekirama.

Sekularno društvo i nauka koji pozivaju na uživanje i klanjanje telu osuđeni su na propast. I telo i svest su dva puta koja vode ka samoubistvu. Religija je prestala da pomaže spasenju duše - to je Visocki takođe osećao:

U crkvi - smrad i polumrak,

Đakoni pale tamjan...
Ne, ni u crkvi nije tako,
Nije tako kako treba.

I ni crkva, ni krčma -
Ništa nije sveto!
Ne, prijatelji - ništa nije kako treba!
Ništa nije kako treba...

Visocki je shvatao da ni nauka ni religija ne mogu da pronađu izlaz iz ove situacije. Pokušavajući da spasi svoju dušu, pesnik bira put uništenja tela i svesti. Na početku je to bio alkohol, a zatim se u taj proces uplela i droga. Što se duša više hladila, nemilosrdnije je trebalo uništavati telo i svest. Visocki je znao i shvatao da je to bilo polagano samoubistvo. Međutim, duša mu je bila važnija od života. U jednoj od svojih pesama proročki je primetio: „Ne želimo da umremo mučnim životom, bolje ćemo dobrom smrću oživeti!“

Preda mnom je bila još jedna planinska krivina... Da nije bilo Visockog, teško da bih poverovao u Boga. Osnove moralnosti, koje sam spoznavao kroz njegove pesme, spasavale su me u teškim trenucima i otvorile mi mogućnost za žrtvovanje, saosećanje i jedinstvo. A bez toga je nemoguće biti vernik.

„Dinamika je u Rusiji ipak pozitivna“, razmišljao sam. Proteklih vekova, uz gubitke, patnju i revoluciju, čini se da je postepeno počela da se odmrzava i oživljava duša. Verovatno se rađaju i sazrevaju novi pesnici.

Pitam se kakva će biti njihova sudbina?

SVI PUTEVI VODE U RIM

Na automobilskom časovniku bilo je jedanaest sati uveče. Svetlucajući farovima, u susret su mi dolazili automobili, a do Barselone je ostalo još oko pola sata vožnje. Pet minuta pre toga napunio sam gorivo na pumpi i automobil me je, zadovoljan, vodio ka odredištu.

- Interesantno - razmišljao sam - u Francuskoj, iz koje sam nedavno izašao, prvo sipamo gorivo u auto, a zatim plaćamo. Na španskoj benzinskoj pumpi je isto kao u Rusiji: prvo plaćamo, pa tek onda sipamo gorivo. Španija je u mnogim stvarima poput Rusije. Do XVI veka su ovde živeli Arapi. Dogodilo se to da je severni deo zemlje „okrenut licem“ ka Zapadu, a južni ka Istoku. To je formiralo posebnu energiju. Nije slučajno što ljubavne pesme današnjeg vremena najlepše zvuče na španskom jeziku. Španci, za razliku od mnogih drugih, ne luduju za novcem. Za njih posao nije cilj za sebe. Omiljena reč koju kažu za posao je „manjana“, to jest „sutra“. Zbog toga hrana u Španiji još uvek nije zatrovana. Jedna moja poznanica je letovala u Španiji, a na jesen je posetila lekara da bi proverila svoje zdravlje. Analize su pokazale da ima vrlo visok imunitet, čak se i lekar iznenadio. Ali kada je saznao gde se odmarala, osmehnuo se:

- Pa šta hoćete, draga moja? Tamo hrana nije kao u Rusiji. Provedite ovde pola godine, pa onda proverite stanje imuniteta.

Energija Istoka nije dozvolila Španiji da postane robinja posla, biznisa i napretka. Zbog toga je ona uvek zaostajala za evropskim zemljama po pitanju ekonomskog razvoja. Još pre 2030 godina, Španci su odlazili na rad u bogate severne zemlje, a zatim je otpočeo masovni turizam. U Španiji je zarada postala laka i to je postepeno počelo da uništava špansku kulturu.

U letovališta su danas nagrnuli talasi homoseksualaca. Španija je druga zemlja posle Holandije koja je dozvolila jednopolne brakove. Ukoliko je pre dvadeset godina razvod u katoličkoj Španiji bio praktično nemoguć, sada se omladina jednostavno ne venčava da ne bi sebi stvarala probleme. Promiskuitet je ovde prilično visok, atmosfera letovališta u tome ima svoj udeo. Poslednjih godina se među lokalnom omladinom pojavilo mnogo homoseksualaca. Španija je deo Evrope i oseća se njen sledstven uticaj.

U mislima se vraćam svojim problemima. Veći deo onoga što ranije nisam shvatao odjednom je došlo na svoja mesta. Sećam se jednog pacijenta kome sam pre petnaest godina pokušavao da pomognem. Bio je slep, a lekari su bili nemoćni. Obavljujući dijagnostiku, video sam u njegovoj podsvesti vrlo jaku ljubomoru, agresiju prema ženama, netoleranciju na uvrede od bliskih osoba. I zaista, ispostavilo se da ga je prva žena prevarila. Na spoljašnjem planu čovek je mogao da prihvati situaciju, ali ako ne oseća Božju volju u onome što se događa, i ne može na pravilan način da prihvati gubitke, bolna situacija za njega postaje nemoguća. Probleme je preneo na sina kome je pretila smrt. Da bi ga zaštitio, otac je oslepeo.

Govorio sam o tome da je potrebno prevladati ljubomoru, otkloniti ogorčenost na one koji su s nama prekinuli odnos. Takođe, sačuvati ljubav i oprostiti onima koji su nas izdali, prevarili. On je striktno sledio moja uputstva, ali efekta uopšte nije bilo - nešto u njemu, iznutra, nije dopuštalo. Pokušao sam da otkrijem agresivne programe u njegovoj podsvesti, jer su upravo oni bili uzročnici bolesti.

- Deset godina nakon što vam se rodio sin u vama se pokrenuo snažan program samouništenja - saopštio sam mu - i vi ste izgubili volju za životom.

On se zamislio, a onda sumorno rekao:

- Ništa slično se nije desilo. Istina, u to vreme sam se nalazio u zatvoru i to potpuno nevin. Ali nisam potonuo u uniniju, već sam bio veoma besan.

Tada nisam pridavao značaj ovoj frazi. Video sam ljubomoru i pomogao sam mu da se bori s njom. Ali na kraju sam shvatio da je moj metod nemoćan i mi smo se rastali.

- Poštujem vas i pozitivno vas doživljavam - rekao je on, ali ne verujem u vaš metod.

Tada nisam znao da je ljubomora prerušena gordost. Kada poklonjenje svesti, idealima i budućnosti pređe „crvenu crtu“, tada se, da bi preživeo, čovek „resetuje“, menja pravac i sa duhovnog prelazi na materijalni nivo. Neko ko je do juče bio gord pretvara se u ljubomornog i ako se bude lečila samo ljubomora, efekat će biti minimalan, budući da uzrok nije otklonjen.

U kontaktu sa slepim osobama smatrao sam da je reč o problemu ljubomore. I bio sam u pravu, ali samo delimično. Oči oslepljuje upravo mržnja - nesposobnost da prihvatimo krah budućnosti, uniženje svog statusa; to je gubitak kontrole nad teritorijom. Gorda osoba će uvek biti ljubomorna, želela to ili ne. Ali, nažalost, tada to nisam znao i nisam mogao da shvatim na koji način ljubomora prerasta u gordost, i obrnuto. Sad shvatam mehanizam takvog procesa.

Jer, u Bibliji se pominju samo dva glavna greha. Primarni je greh đavola, odnosno klanjanje duhovnosti. To je greh bestelesnog bića. Drugi je greh Eve, odnosno to je čovek koji, zadobivši materiju, zavisi od nagona i zaboravlja na svoje božansko poreklo. Zbog toga sam sve grehe svodio na ljubomoru i gordost.

A zatim se ispostavilo da postoji glavna karika - duša. U njoj se spajaju dve energetske struje, muška i ženska. Upravo u duši mogu da se nastane ljubomora i gordost. Iz duše nastaju duh i telo. Zato, kada zavisnost od materijalnog ili duhovnog aspekta postane fatalna, čovek podsvesno izmešta interes u suprotnom pravcu, pokušavajući da preživi. Imao sam pacijente kod kojih su i ljubomora i gordost prekoračivali smrtni nivo. Po pravilu, bolovali su od neizlečivih ili smrtnih bolesti.

- Male su šanse da preživite - iskreno sam ga upozorio. - U takvom stanju bi trebalo da zaboravite na sve drugo i da idete pravo ka Bogu. U tome leži vaša šansa.

I ljudi su često ozdravljali. Sad znam i zašto. Kroz težnju ka Tvorcu i ljubavi čistili su svoju dušu i ona je počela da oživljava. Ljubav prema Bogu otklanja zavisnost od materijalnog i duhovnog. Agresivnost se smanjuje i bolesti odlaze.

Tada nisam znao da se mržnja prema ljudima odmah pretvara u samouništenje, a na suptilnom planu to izgleda kao gubitak volje za životom. Na nivou duše svi smo jedno i zato se mržnja prema drugima, odnosno podsvesna želja da uništimo drugog, pretvara u mržnju prema sebi usled čega dolazi do samouništenja. Postepeno ta mržnja može da ispliva na površinu u obliku depresije, uninija, nedostatka volje za životom. Budući da dušu osećamo u predelu grudi, tu nas boli kada duša počinje da vene.

Nekada sam plućne probleme dijagnostikovao jednoobrazno: pojačana gordost. Sada shvatam sledeće: gordost je koncentracija na duhovni aspekt. Počinje onda kad duša slabi i prestaje da funkcioniše. Zbog toga problemi s plućima i srcem mogu da se okarakterišu problemima bezdušnosti. Danas su u čitavom svetu na prvom mestu kardiovaskularne bolesti. To znači da ljudi imaju problem s dušom. Istina, to se svejedno vidi i golim okom.

Nedavno sam na Internetu pročitao jedan zanimljiv članak. Autor nudi briljantnu analizu savremene psihologije i saopštava neverovatne činjenice. Ispostavlja se da su mnogi poznati psiholozi umrli od srčanih bolesti, raka ili moždanog udara. I to nije slučajno. Iako reč „psihologija“ potiče od reči „duša“, ona je ipak materijalistička nauka. Psihologija doživljava čoveka kao telo i razum, a ignoriše koncepte „duša“ i „moral“. Autor članka zaključuje: pogrešan koncept moderne psihologije ubija lidere i šteti svojim pacijentima. Bio sam priyatno iznenađen što moja istraživanja nisu usamljena. Ljudi počinju da shvataju katastrofičnost osnovne koncepcije savremene nauke.

Koncentracija na svest i budućnost vodi ka njihovom gubitku. Često iza toga nastupa slepilo, onkološka bolest, moždani udar - ako se proces degradacije sa duše na svest odvija polagano. Ali ako degradacija duše protiče brzo, tada stradaju srce i pluća.

„Svetu preti epidemija demencije“ - pročitao sam u naslovu jednog članka. Niko ne zna da tome prethodi epidemija nemoralia koja se ispoljila kao bezbožništvo, odbacivanje religije, ratovi, seksualne revolucije. Posle ove epidemije otpočela je i sledeća - klanjanje razumu i njegov gubitak. Danas ovaj trend ulazi u poslednju fazu - pagansko klanjanje telu. A nadalje slede raspadanje i bolesti. Upravo je tako svoje postojanje okončala grčka demokratija.

Razmišljam o tome kako šaroliko može da izgleda gubitak budućnosti. Pre nekoliko godina, na seminaru u Izraelu, pročitao sam neočekivanu poruku jedne čitateljke.

- Moj mali sin - napisala je - već nekoliko godina ponavlja da ne želi da odraste. Želi da zauvek ostane mali. Sve prednosti odrastanja koje mu nabrajamo ne pomažu. Pritom, shvatajući da će ipak morati da odraste, govori da će biti bogat i da će majci kupiti sve - kuću, automobil i dr., i da ona ni o čemu neće morati da brine.

U tome postoji neka čudna protivrečnost - pisala je ona. - Osećam da mom sinu preti opasnost.

Pročitao sam ceduljicu i zavrteo glavom. Intuicija retko može da izneveri ženu.

- Pred vašim sinom praktično nema budućnosti i on to oseća. Odrastanje je za njega smrt. Nema neophodnu energiju za odrastanje. Može da preživi samo u slučaju teške, neizlečive bolesti. Ona će ga svakog trenutka podsvesno podsećati na smrt, kao i na to da pred njim nema budućnosti. Refleksno će se okrenuti ka ljubavi i Bogu i to će mu omogućiti da tren po tren obnovi budućnost. Ali ukoliko se ta bolest izleči, on će umreti.

Pogledao sam ka publici i osećao očaj žene koja je napisala ceduljicu.

- Znate, nedavno sam posetio Jerusalim. Kada smo doputovali automobilom, bilo je veče. Na ulici je bilo malo prolaznika i iz radoznalosti sam obavljao dijagnostiku ljudi koje sam sretao. Svi su imali auru koja je slična auri vašeg sina. Bio je to čudan osećaj. Kada sam pročitao vašu ceduljicu, mogu reći da to nije problem samo vašeg sina, već verovatno i celog izraelskog naroda. Klanjanje duhovnosti i budućnost može da nam blokira Boga. Jevrejski vernici stalno čitaju Toru. Da, u Tori se krije kolosalna informacija i bez nje uopšte ne bi nastala evropska civilizacija. Ali kada čovek spoznaje Boga samo umom, zaboravljujući na svoje srce, to neminovno vodi ka velikim problemima.

Šta se može učiniti kada je reč o situaciji s vašim sinom? - nastavio sam obraćajući se publici. - Zašto on obećava da će vam kupiti kuću, stan, automobil? Zato što je njegova osnovna podsvesna smernica - budućnost i buduće bogatstvo. Njegova ljubav se pretvara u obezbeđivanje budućnosti. Što više sanja o lepoj kući i automobilu, brže će razviti rezerve budućnosti. On oseća svoju smrt i ne želi da odraste. Deca poseduju visoku intuiciju i do puberteta su sva ona vidovita.

Shvatam da će mnogi postaviti pitanje: „Ali kako onda da maštamo“? Možemo da maštamo i treba to da činimo, oblikujući tako svoju budućnost. U ovome treba shvatiti najvažnije: istinska sreća je ljubav u duši. Ljubav ne postoji ni u prošlosti, niti u budućnosti, ona je samo u sadašnjosti, jer na najsuptilnijim nivoima nema ni prošlosti i budućnosti. Prostor i vreme su tamo zgusnuti i sve se vidi kao

sadašnjost. Stoga, pravu sreću možemo da ostvarimo samo u sadašnjem trenutku. Zbog toga je Buda govorio: „Samo ovde i sad“.

Indijska filozofija veruje da postoje dva osnovna greha, dva demona. To je demon vezanosti i demon odricanja. Buda je, zahvaljujući pomoći roditelja, prvo tonuo u udobnosti, blagostanju, a potom je pao u svet vezanosti. Roditelji su želeli da im sin bude absolutno srećan. Bolesne, osakaćene i mrtve su sklanjali pred očima mladog princa. Ali onda je on ugledao mrtvaca i shvatio da uživanje ne može da bude večno. Otišao je u šumu i sve napustio. Otpala mu je kosa, njegovo izmučeno telo bilo je na ivici smrti. Tada je Buda shvatio da mu krajnosti neće omogućiti da spozna istinu, nego je prihvatio onu koja se zove: srednji put.

Ukoliko govorimo jezikom mojih istraživanja, Buda je prvo prebivao u telesnoj sreći, koja negira sve ostalo. Zatim se odrekao tela i stekao duhovnu sreću. Na kraju je shvatio da se ni tu ne krije istina. Shvatio je da je potrebno težiti duši, koja je istovremeno i zadovoljstvo i nevezanost. Kada se duša sjedinjuje s Bogom, energija koja navire čini je srećnom. Kasnije, u staroj Grčkoj, ovo stanje se nazvalo katarzom. Duša kao da eksplodira preplavljeni ljubavlju i tu energiju odašilje celom svetu.

U hinduizmu se u to vreme pojavio ogroman broj različitih božanstava, monoteizam se neprimetno pretvorio u paganizam. Da bi se uzdigao nad paganstvom i spasao dušu, koju su ljudi počeli da gube, Buda je počeo da propoveda učenje o nirvani, da se ne treba klanjati nekom konkretnom Bogu, već i osećajima, unutrašnjem stanju koje nas spaja sa prauzrokom. Ovo stanje se naziva samadi. U principu, ono što je uradio Buda predstavlja prototip onoga što je radio Isus Hristos. Buda je ljubav postavio iznad materijalnih i duhovnih vrednosti. Destabilizacija svesti je kasnije postala jedan od osnovnih pravaca u budizmu. Hrišćanstvo je stvorilo genijalnu formulu: „Bog je ljubav“ i takođe je uzdiglo ljude iznad materijalnih i duhovnih vrednosti.

Zamislio sam se gledajući publiku, napravio pauzu, a zatim nastavio:

- Shvatam da od mene očekujete konkretne savete za spasavanje sina. Za početak, prihvate krah budućnosti u svim oblicima. Prihvate ga kao ono što predstavlja spasenje ljubavi prema Bogu. Otklonite iz

sebe osuđivanje ljudi, ogorčenost na one posredstvom kojih je nastupio krah budućnosti. Putem pokajanja otklonite nezadovoljstvo sobom i svojom sudbinom u trenucima kada su vas s Višeg plana lečili sudbinskim neprijatnostima i uniženjima. Za čoveka koji živi svešću, status i nadmoć prema drugima predstavljaju jedan od osnovnih oblika sreće. Svako osujećivanje navedenog prihvativate kao spasenje. Agresija prema ljubavi, odnosno prema Bogu, ispoljava se ne samo kao osuđivanje drugih, već i kao nezadovoljstvo sobom i svojom sudbinom.

Uoči začeća i u toku trudnoće, da bi potekla božanska energija, žena mora da prođe kroz zemaljska uniženja. Sve neprijatnosti prihvativite kao spasenje i zahvalite se Bogu na njima. Glupo je i besmisleno zahvaljivati se ljudima putem kojih su vam došle neprijatnosti, kao i bolestima. Hirurški skalpel ne treba da bude predmet ljubavi i zahvalnosti, već lekar.

U meri u kojoj težnja ka ljubavi i Bogu postane za vas važnija od težnje ka budućnosti, toliko ćete biti u stanju da ovu tendenciju prenesete i duši svog sina. Tada će mu se otvoriti nova budućnost i on će živeti, donoseći vam radost. Najvažnije je da ne očekujete rezultate od sopstvenih promena. One mogu da se pojave nakon 36 meseci, jer se refleksi oblikuju za otprilike to vreme. Ljubav prema Bogu mora da postoji na refleksnom nivou, a tek potom na nivou osnovnog nagona. Tek tada ćete dobiti konkretnu energiju neophodnu za opstanak.

Sledećeg dana se seminar završavao. Iznenada mi je prišla jedna žena i zbumjeno rekla:

- Znate li šta je moj sin jutros rekao? Da želi da odraste. Znate, kako sam srećna zbog toga.

- Samo nemojte da budete euforični - upozorio sam je. - Dobili ste avans s Višeg plana, koji tek treba da odradite. Ne dozvolite da vas zavede iznenadno spoljašnje poboljšanje. Ljubav prema Bogu je nešto što traje zauvek, kao i sopstvene promene kroz ljubav.

Setio sam se jednog drugog slučaja. Vrativši se u Rusiju, pozvala me je poznanica iz Izraela.

- Preklinjem vas da pomognete jednoj ženi. Prisustvovala je svim vašim seminarima i nekoliko puta bila kod vas na konsultaciji. Umire joj

ćerka i faktički odbija svu hranu. Uzima samo malo ovsene kaše i list od kupusa. Strašno je iskognela. Situacija je sve teža.

Više nisam držao konsultacije, ali sam osetio potrebu da načinim izuzetak. Šta je to moglo da se desi ženi koja je upoznata s mojim istraživanjima? Distanciono sam pokušavao da izvučem informaciju iz nje i čini mi se da je slika počela da mi se razjašnjava.

- U redu - rekao sam joj - nazvaću je sutra ujutro. Recite joj da se pripremi na unutrašnjem planu.

Sledećeg jutra sam okrenuo njen broj.

- Sećate me se? - pitala je žena.

- Sećam se - odgovorio sam - i sećam se vašeg primarnog problema. Tada sam to nazvao duhovnošću, klanjanjem idealima. Dakle, vi ni sad ne shvatate šta se događa s vašom čerkom?

- Ne - zbumjeno je rekla.

- U redu. Sledi drugo pitanje: kako stoje stvari sa emotivnim životom vaše čerke?

- Udalala se prošle godine.

- Nakon toga se njen stanje pogoršalo. Da li je tako?

- Da, tako je - potvrdila mi je. - Štaviše, uoči braka je doživela jako neprijatnu situaciju. Počeli su joj problemi s desnim okom - naglo je gubila vid. Lekari su je pregledali i nemoćno raširili ruke. Nisu mogli da pronađu uzrok i rekli su joj da na to oko nikada neće moći da vidi. Ona se setila priče o sirotom Jovu, kome su poslate nesreće i smrt najmilijih ljudi, ali je on i pored toga prihvatio Božju volju i Bog ga je nagradio za poniznost. Čerka se molila i prihvatile svoje slepilo - i odjednom je došlo do naglog poboljšanja. Lekari su bili šokirani. Nemoćno su širili ruke i rekli da je tako nešto nemoguće.

Tada sam se setila kako su se, prema biblijskoj legendi, Jovu ponovo rodila nastrandala deca u novim telima - njihova nova imena ukazuju na to. Kako je snažno bilo stremljenje ovog pravednika ka Bogu i koliko je bila čista njegova duša kad mu je dopušteno da dobije nazad svoju decu.

- Dakle, sada se psihičko stanje vaše čerke pogoršalo?

- Da, vrlo je loše - odgovorila mi je.
- A kakvo je mišljenje lekara?
- Lekari su izričiti: potrebno je da na silu uzima hranu. Predlažu bolnicu i primanje infuzije.
- U redu - rekao sam - imam još jedno pitanje: šta je čovek, iz čega se sastoji?

Na trenutak je razmišljala, a zatim je odgovorila:

- To su telo, duša i duh.

A onda se odmah ispravila:

- To su telo, duh i duša.

- Niste slučajno pogrešili - zaustavio sam je. - U vašoj podsvesti je najvažniji duh. Ali šta je u judaizmu važnije: duh ili duša?

- Duh - odgovorila je.

- Ako je duh važniji, vi tad ne možete da prevaziđete zavisnost od svesti, odnosno budućnosti. I ne možete da prihvate uniženje. Ali da bi rodila zdravo dete, žena obično prihvata uniženja od muškarca i oprašta mu. Vaša čerka to nije u stanju da učini. U njenoj podsvesti prioriteti su zacementirano raspoređeni: na prvom mestu je budućnost, ideali, duh. Kad se pripremala za udaju, na suptilnom planu su počeli da se vrte scenariji budućih odnosa i u njoj se aktivirala mržnja. Podsvesno, čovek reaguje na buduće događaje na isti način kao i svesno - na ono što se dešava u sadašnjosti. Mržnja prema mužu je pokušaj da se ubije suprug i deca, koja su s njim povezana. Ali to su i njena buduća deca. Zbog toga se program preokreće i počinje da ubija nju. Mržnja oslepljuje oči. Desna strana je povezana s budućnošću i zbog toga strada desno oko.

- A zašto odbija hranu?

- Da bi duša oživela i dobila energiju potrebno je da se uspore funkcije tela i duha. Na hranu i fizičke potrebe tela troši se mnogo energije. Ona pokušava da uspori taj proces kako bi na neki način oživila dušu. Ali budući da je sistem prioriteta strogo usmeren ka budućnosti, energija se ne obnavlja. Vaša čerka refleksno pojačava uniženje tela kao jedini mehanizam spasenja. U principu, situacija je bezizlazna.

Osetio sam očaj žene, ali ona je morala da zna istinu.

- Ako zavisnost od budućnosti ne bude prevaziđena, vaša čerka neće imati šanse - rekao sam.

Usledila je duga pauza, a onda me je upitala:

- Kako ja da radim na sebi?

- Čak i ako vaša čerka umre, to ne bi smelo da utiče na vašu ljubav prema Bogu - odgovorio sam joj. - Deca su naša budućnost i ne treba da nam budu prepreka u jedinstvu s Tvorcem. Telom i sveštu ne možemo da osetimo ljubav, već jedino dušom. Stoga je duša važnija od svesti. Ljubav je važnija od budućnosti, od svesti i duhovnosti. Putem pokajanja prođite kroz sve trenutke kada ste se odricali ljubavi. Molite se ne samo za sebe, već i za svoju porodicu. Molite se za svoj narod da se s njega otkloni agresija prema ljubavi i Bogu zbog poklonjenja budućnosti.

Osnovna zapovest u Tori glasi: „Bog je jedan“. Osim nje, postoji još jedna viša zapovest: „Ljubi Boga iznad svega“. Zapravo, radi se o istoj zapovesti. Najviši stepen jedinstva nam dolazi kroz ljubav. To znači da najvišu ljubav i nasladu možemo da osetimo samo kad težimo Tvorcu. Ako su za nas pravila, principi i zakoni važniji od ljubavi, tada podsvesno i neprimetno izmeštamo glavne vrednosti ka budućnosti. Stoga naša duša postepeno počinje da kopni. I to ne samo duša jednog čoveka, već celog naroda.

- Biće vam teško da prevladate poklonjenje svesti - nastavio sam. - Oprostiti čoveku koji se poneo nemoralno i koji nas je izdao, nemoguće je podvig za gordu osobu. Vaša duša će se tome opirati, ali u tome se krije vaša šansa. Drugi putevi mi nisu poznati.

Zahvalila mi se i ja sam spustio telefonsku slušalicu. Nakon deset dana sam je pozvao i saznao da se situacija nije mnogo promenila.

- Vidite - rekao sam joj - priroda nas leči po sistemu „klin se klinom izbija“. Ako nekoga omrznete zbog izgubljenog novca, s Višeg plana će vam stići ista situacija sa još većim gubicima. Potrebno je da oprostite čoveku zbog koga je nastupio novi gubitak - tada se smanjuje vezanost za novac. Ako je žena mrzela muškarca jer ju je unizio, prezirala ga je zbog toga jer se neprimereno ponašao, bila uvredjena jer su joj posredstvom njega dolazile sudbinske neprijatnosti u cilju pročišćenja duše, tada sve mora da se ponovi. Međutim, ako ona to prihvati i

oprosti, jer u tome vidi Božju volju, tada će preživeti i imati decu. Ali pošto muž ne radi ništa slično, najverovatnije će sama oboleti jer duša mora nekako da se pročisti pre rođenja dece.

- Znate li - iznenada mi je rekla - nakon vašeg telefonskog poziva, mog zeta kao da je nešto spopalo. Stalno nasrće na moju čerku, sve vreme je ponižava i vređa. Po vama ispada da je to dobro?

- Veoma je dobro - osmehnuo sam se. - Prljavština je počela da izlazi iz njene duše, i sa njene dece. Muž to oseća i u skladu s tim reaguje. Potrebno je da se moli i zahvaljuje Bogu za spas i podršku.

Setio sam se još jednog razgovora. Na predavanjima sam više puta govorio o tome kako nam bogatstvo često stvara prepreku na putu ljubavi prema Bogu. Za lepe, pametne i izuzetne žene - bogatstvo, kao i lepota i duhovnost su suptilniji, veći i opasniji nego po druge. Zbog toga pametne, samouverene i lepe žene retko mogu da istrpe uniženje. One su navikle da dobijaju, a ne da daju, i zato imaju probleme na ljubavnom planu. Samim tim, šanse da imaju zdravu decu su minimalne. Često ili ne mogu da imaju decu ili nastupaju ozbiljne bolesti kod deteta, ili njihova smrt u ranom uzrastu.

Nedavno sam razgovarao sa ženom koja se nalazi na visokoj funkciji.

- Moj sin uopšte ne može da sredi lični život - podelila je sa mnom problem.

- Ne mislite li da je to povezano s vama?

- Zanimljivo bi bilo saznati na koji način?

- Ako se vaš sin oženi, odmah će se uključiti mehanizam pročišćenja buduće dece. Bogu nisu potrebni đavolčići i vaš sin neće moći da podnese „čistku“. Najverovatnije će umreti. Njegova smrt se odgađa zahvaljujući tome što on ne može da pronađe odgovarajuću ženu s kojom bi osnovao porodicu. Ako pred čovekom nema budućnosti, stvaranje porodice predstavlja za njega samoubistvo.

- Šta mogu da učinim? - potišteno me je pitala.

- Da izdaju prihvatile kao spasenje - odgovorio sam joj.

Ona se zagledala u mene.

- Da li smatrate da sam jaka osoba?

- Da.

- Ja ne mogu da preživim izdaju. Za mene je to nemoguće.

Osmehnuo sam se jednim okom, gledajući je.

- A šta mislite, da li sam ja jaka osoba?

Procenjivački me je pogledala i zatim klimnula glavom:

- Da.

- Pa eto, ni ja nisam nikako mogao da prihvatom i oprostim izdaju. Ali, za razliku od vas, mogu da dijagnostikujem i posredstvom mene vrlo brzo se odvijaju svi procesi. U situacijama kad nisam želeo da oprostim, za razliku od vas, video sam šta će se desiti s mojom decom.

Pre dvadesetak godina desila se situacija kada su me izdali po ko zna koji put. U mislima sam rekao sebi: „Nikad im neću oprostiti“. A nakon sat vremena, moja mala čerka je počela da kašlje i da se guši, a ja sam na suptilnom planu video kako prestaju da joj rade pluća. Shvatio sam da će za nekoliko dana umreti. Tada sam podigao ruke i rekao: „Predajem se! Prihvatom svaku situaciju i oprštiam svima koji su me izdali. Shvatam da oni ni za šta nisu krivi“. Kod moje čerke su bili potpuno očigledni svi simptomi upale pluća, ali su nakon pola sata nestali i najmanji znaci bolesti.

Kada donosite odluku da li ćete oprostiti osobi koja vas je uvredila ili nećete, čini vam se da birate između poniženja ili dostojanstva. Međutim, vaš izbor izgleda potpuno drugačije. Birate jednu od dve varijante: život ili smrt svog sina. Taj izbor zavisi od vas. Vi odlučujete.

Setio sam se i drugih slučajeva. Kako smo samo često naivni kada je reč o odnosu prema životu. Koliko gluposti činimo zbog svojih pogrešnih stavova. Vreme prolazi i razbacano kamenje se mora prikupljati.

Nedavno su mi ispričali o problemima žene koju sam poznavao pre petnaest godina. Imala je operaciju zbog crevne opstrukcije i umršenosti

tankog creva. Cirkulacija se nije uspostavila, stanje je bilo teško. Rekla je da samo meni veruje. Nakon operacije je prošlo pet dana. Znao sam da ako ni osmog dana creva ne prorade, to faktički znači zagarantovanu smrt. Čak i bez dijagnostike odmah sam osetio da problem najverovatnije nije u njoj, već u njenoj deci. Pozvao sam njenu majku i pitao je kakvo je stanje moje nekadašnje pacijentkinje.

- Veoma loše - odgovorila mi je.

- Da li ima decu?

- Da, sina od 15 godina.

Pogledao sam polje dečaka i sve mi je bilo jasno.

- Vašem unuku su dani odbrojani - rekao sam joj - pred njim nema budućnosti. U narednih nekoliko godina predstoji mu prva ljubav, koja će mu naneti puno bola i patnje. On uopšte nije spremam na krah budućnosti, odnosno nada, ideala i snova. Zato njegova smrt prelazi na njegovu majku, kod koje se bez razloga pojavljuje ozbiljan zdravstveni problem. Vaša čerka treba da spasi sinu život. Potrebno je da ponovo proživi mladost i da svako poniženje tela, duha i duše prihvati kao spas deteta. Svako uniženje subbine, blagostanja, izdaju, prevaru i nepravdu treba da prihvati i da zahvali Bogu za spasenje i pročišćenje ljubavi. Vaša čerka je natprosečna i veoma duhovna osoba - povezana je sa svetom umetnosti. Duhovnost je za nju neprimetno postala važnija od ljubavi. U početku, kada lepota blokira ljubav, odnosno forma zasenjuje sadržaj, to izgleda veoma privlačno. Ali se lepota bez ljubavi zatim pretvara u ružnoću i umire. Kada se to dogodi ženi, udarac obično primaju deca. Ponekad, ako je dete pročišćeno, roditeljski gresi se vraćaju njima i moguću smrt deteta roditelji preuzimaju na sebe.

- Kada ćete nas ponovo pozvati? - upitala me je.

- Nikad - odgovorio sam. - Ova informacija je dovoljna da sačuvate dete i sebe. Danas i sutra imam predavanje, prekosutra odlazim. Prenesite čerki moje pozdrave.

Spustio sam slušalicu. Sada oni imaju šansu. Da sam obećao da ću nazvati, teško da bi bilo stvarnih promena. Uzdali bi se u mene, u moju pomoć, a uzdati se treba samo u Boga. Samo ljubav prema Njemu može da spase i promeni čovekovu sudbinu. I tu se niko ne sme uplitati. Međutim, krenule su promene na suptilnom planu, to sam odmah

video. Nakon dva dana, pre nego što sam se ukrcao na voz, pozvao sam ih ponovo.

- Kako je stanje vaše čerke? - pitao sam.

- Bolje se oseća - obradovano je rekla majka.

Nisam više postavljao nikakva pitanja o zdravlju čerke.

- Usput, da li je vaš unuk spremam da se moli i da oprosti?

- Naravno - odgovorila je žena - sve ove dane je išao u crkvu i molio se.

- A kako se molio?

- Pa, postoji jedna kanonska molitva za ozdravljenje.

- Zamislite - rekao sam joj - bolest majke je spasila sinu život, a on moli u hramu za to da bolest prođe. Odnosno, on se zapravo molio tako što je prizivao svoju smrt. Mislite li da je takva molitva trebalo da deluje?

- Zaista zastrašujuće - rekla je. - Pa kako se onda treba moliti?

Molitva nam je potrebna kako bismo uspostavili i pojačali vezu s Bogom - objasnio sam joj. - Dakle, treba se moliti za ljubav, a ne za fizičko zdravlje. Bolest, unižavajući nam telo i uništavajući budućnost, oživljava našu dušu i podstiče nas ka ljubavi. Stoga, kad se okrećemo Bogu i molimo Ga da nam ozdravi telo, mi Ga zapravo molimo da nanese štetu našoj duši. Setite se šta su govorili apostoli: bolest sprečava ljudе da čine greh. Isti ti apostoli su tvrdili: „Ljubav pokriva mnoštvo greha“ (Prva saborna poslanica apostola Petra 4:8) Zato recite dečaku da u molitvi ponavlja kako je za njega najveća sreća ljubav i jedinstvo s Tvorcem. Neka kroz pokajanje otkloni svako odricanje od ljubavi u obliku ljuntnje, mržnje ili uninija. Za početak će to biti sasvim dovoljno.

Neophodno je shvatiti da najveće bogatstvo i sreća ne dolaze od tela koje je deo sadašnjosti, niti od duha, koji je u budućnosti. Prava i istinska sreća dolazi iz duše koja je sjedinjena s Bogom. Jedna polovina naše duše je večna i prebiva u Tvorcu, a druga je okrenuta ka ovom svetu. Ako smo zaokupljeni zadovoljstvima, koja su povezana s telom i duhom, u tom slučaju zemaljsko, prolazno, počinje da zasenjuje ono što je večno i božansko. Tad naša duša počinje da siromaši i da se

degeneriše. Ako nema duševnog zdravlja, nema smisla govoriti o duhovnom i fizičkom zdravlju.

Oprostili smo se. Nakon dvatri dana dogodilo se ono što se može nazvati čudom. Čovek osuđen na propast dobio je šansu za spasenje. Dečak je trebalo da umre, a sada će, najverovatnije, živeti. Bilo je potrebno samo da se na unutrašnjem planu pravilno postave prioriteti.

Što više bude napredovala današnja medicina, koja leči telo, više će se rađati bolesne dece i pojavljivati neizlečive bolesti. Ali najbolji lek, za koji savremena medicina i ne sluti, jeste prva, najvažnija zapovest u Bibliji koja kaže: „Ljubi Boga iznad svega.“

I DUH BOŽJI DIZAŠE SE NAD VODOM

Svaki proces u Vasioni ponavlja ceo ciklus njenog razvoja. Isprva je božanski impuls ljubavi nosio u sebi ono što nazivamo informacijom, energijom, vremenom, prostorom i materijom. Prvo se pojavilo informaciono seme. Vreme je počelo da se odmotava, deleći se na uzrok i posledicu. Pojavio se pokret, energija. Što je veća razlika u vremenskom rasponu između uzroka i posledice, više je energije, kretanja, novih oblika razvoja. Na taj način se u osnovi svakog procesa nalazi informaciono seme koje određuje tok događaja.

Život modeluje istoriju Vasione. Svaka pozorišna predstava oponaša život. Stanislavski je uveo pojam „zrnce uloge“. Šta god da učini glumac, bez obzira na raznolikost njegovog ponašanja, u osnovi je uvek osnovni motiv, slika svih njegovih dejstava. U svakoj predstavi mora da postoji kulminacija, odnosno scena koja razjašnjava smisao događaja koji se odvijaju. Scena u kojoj se vreme sažima u tačku.

Svi događaji u našem životu povezani su nevidljivim nitima. Hteli mi to ili ne, svim našim dejstvima upravlja nekoliko bazičnih motiva. A oni potiču iz jedinstvene unutrašnje slike u koju je ugrađen naš pogled na svet. To je naš sistem vrednosti, hijerarhija svih naših ciljeva, odnos prema drugima i sebi. Ova osnovna slika oslanja se na dve druge slike, koje se nazivaju nagoni, i sve one treba da se stope u jedno zrnce. Ta jedinstvena unutrašnja slika se naziva ličnost. U njoj se kriju emocionalni modeli našeg ponašanja, duhovni pogled na svet i naši budući postupci.

Svaki naš postupak ishodi iz unutrašnje slike u kojoj se podsvesna težnja spaja sa svesnom. Što je veća informaciona gustina slike, čoveku je lakše da se orijentiše u svetu koji ga okružuje i da opstane.

Da stado životinja ne bi nastradalo ono mora da poseduje informacioni centar. Tu ulogu na sebe preuzima vođa, koji mora da ima visoku intuiciju, iskustvo i energiju. Obično vođa postaje najjači mužjak, ali ponekad su važniji intuicija i iskustvo. Za strateški opstanak duhovna snaga je važnija od fizičke.

U ljudskom „stadu“, gde postoji pojam kao što je religija, informaciono zrnce, budući da je jedinstveno, spolja se deli na suprotnosti - taktiku i strategiju. Vođa plemena upravlja taktikom; to je um, iskustvo, snaga. Strategijom upravlja šaman ili sveštenik; on je

odgovaran za sve ono s čim je povezana naša podsvest. Dve hemisfere čovekovog mozga su uređene na isti način. Leva je povezana sa svešću, iskustvom, logikom, odnosno sa sadašnjošću i prošlošću. Desna je povezana sa slikama, emocijama i više je orijentisana na budućnost. Ovo povezivanje prošlosti i budućnosti povećava zapreminu slike, zrnca, koje određuje ponašanje pojedinca, porodice i plemena.

Od davnina je osnovni model čovekovog ponašanja predstavljalala slika koja je povezana s religijskim pogledima. U poslednjem veku je religija oslabila i osnovne motive ponašanja čovek pokušava da crpi iz nauke. Svaki put to dovodi do katastrofe. Ispostavlja se da svestan, logički model sveta nikako ne može da se uporedi sa emocionalnim, religioznim. Ali ako „zagrebemo“ bilo kog ateistu, u dubini ćemo pronaći vernika jer osnovni emocionalni modeli čovekovog ponašanja ipak potiču iz religije.

U svakom religijskom modelu se kriju određeni potencijali, paket energije i vreme njenog postojanja. Religija koja nudi netačnu sliku sveta brzo iscrpljuje svoj potencijal, a civilizacija koja ispoveda takvu religiju strada - ili u potpunosti, zajedno s ljudima, ili kao napredan sistem odnosa. Ljudi mogu da prežive degradirajući postepeno i rastakajući se među nosiocima naprednije kulture i religije.

Civilizacije koje su živele u doba Avrama su iščezle. Novo zrnce je pristiglo kroz praroditelje jevrejskog naroda. Posedovalo je ogromnu gustinu i gigantski informacioni obim. Kompletan sistem vrednosti nije bio vezan za određene materijalnoduhovne idole, već za jednog Tvorca i za bespogovorno prihvatanje Njegove volje, za ljubav koja je usmerena ka Stvoritelju. Ljubav prema Tvorcu je za Avrama postala najviša vrednost, što znači da je kapacitet emocionalne slike bio neizmerno veći nego u paganskim religijama. Zbog toga je jevrejski narod morao da preživi, morao je da pobedi konkurenčiju. Morala su da se dese čuda njegovog spasenja i brojnih pobeda.

Apsolutna slika Vasione, njeni zrnici su Stvoritelj. Večan je i neuništiv. Sve što se rodi podleže razvoju, uništenju i smrti. Na isti način će i svaki religijski sistem koji pokušava da prikaže lik Boga neizbežno vremenom zahtevati uništenje okostale forme da bi se obnovio sadržaj. U judaizmu se prvi podsticaj desio pre oko dve hiljade godina. Informacioni kapacitet slike počeo je da se smanjuje, iscrpljujući svoje

mogućnosti. To je moralo da dovede do smrti naroda i civilizacije, što se naravno i desilo posle Judejskog rata. Ali uprkos tome jevrejski narod je preživeo i sačuvao svoju kulturu, čak i kad je bio raseljen po čitavoj zemlji. To znači da je bio iscrpljen samo površinski sloj slike dok su strateške mogućnosti religije opstale.

Kroz Hrista je data informacija potrebna za otkrivanje najdubljih slojeva jevrejske religije. Ali tada još nije nastupilo vreme za spajanje suprotnosti, ljubavi i energije nije bilo dovoljno.

Pre oko 60 godina država Izrael se ponovo pojavila na mapi sveta. Zašto se to dogodilo? Verovatno zato što se zrnce narodne uloge ispunilo novom energijom. Da li se ona pojavila kao rezultat razvoja religioznih predstava? Ne, to se nije desilo. Kako je novonastala država dobijala novu energiju? Najverovatnije iz smrti šest miliona Jevreja. Kada čovek umire, njegova duša se na unutrašnjem planu odrešuje od svega zemaljskog i koncentriše se na jedinstvo s Tvorcem. U tom trenutku pristiže nova količina božanske energije koja može da se pretvori u novu budućnost. To je prinudni mehanizam dobijanja nove informacije, obogaćivanje slike.

Trenutno u Izraelu ima približno 7,5 miliona stanovnika. Od toga, Jevreja - otprilike 5,5 miliona. Danas u Izraelu živi manje Jevreja nego što je ubijeno u Drugom svetskom ratu. Verovatno je nesvesno prineta žrtva otvorila budućnost izraelskom narodu i omogućila mu da stvari državu. Koliko dugo može da opstane sadašnje zrnce izraelske države? Osnovni impuls za stvaranje države bila je politička volja, a ne religiozna težnja. Ne ljubav, već status, blagostanje, koncentracija na budućnost. Sovjetski Savez je osnovan po istoj šemi i trajao je 70 godina. Sličan vremenski isečak je možda suđen i Izraelu.

Da li se Izrael može spasiti? Odgovor se nameće sam po sebi: da, ako se dobrovoljno stvari novo zrnce, produbi shvatanje slike, koja se nalazi u osnovi judaizma. Za to je potrebno spoznati suštinu judaizma, potom shvatiti suštinu hrišćanstva, a zatim njihov apsolutni unutrašnji identitet i spoljašnji kontinuitet videti kao dve karike istog lanca.

Ali šta se dešava s hrišćanskim civilizacijom? Danas svi tvrde da ona umire. Ali, za razliku od judaizma, kod nje se odvija proces samouništenja. U Rusiji se taj proces odvijao pre stotinu godina i progresirao je, kao i uvek, brzo i tragično. Nakon revolucije je ubijeno na

stotine hiljada sveštenika. Posthrišćanski impuls je iscrpeo svoje mogućnosti u Rusiji.

Katolicizam umire polako i odmereno. U praznim hramovima se organizuju diskoteke, banke u katoličkim zemljama se takmiče u trgovinskim prihodima. Evropska politička korektnost zahteva da se božićna jelka naziva prazničnim drvcetom. Nedavno su bolnice u Engleskoj počele da zabranjuju nošenje krsta na grudima, navodno iz higijenskih razloga. Evropska zajednica oblikuje i sprovodi tih i neprimetno istrebljenje religije. Na temelju toga ljudi pokušavaju da vrate veru u Boga, osećajući da put klanjanja telu ili svesti sasvim izvesno vodi ka smrti.

Paradoksalno je, ali najveća prepreka na putu ka Bogu je upravo religija. Hristos je to video pre dve hiljade godina. Zato je podučavao da se Carstvo Božje ne nalazi u hramu, da bogoslužitelj kulta nema pravo da ga privatizuje. Zavisnost od sveštenika pretvara čoveka u ovna. Svaka zavisnost smanjuje ljubav i odvraća od Boga. Ljudi, slepo verujući sveštenicima, nisu mogli da razumeju i prihvate ono što je govorio Isus Hristos. U vreme Hrista, najveće napore u cilju odvraćanja ljudi od ljubavi i vere, ulagali su upravo religijski predstavnici. Savremenici nisu do kraja razumeli ideje Hrista. Slika koja se pojavila bila je površna i preuska. Stoga je posthrišćanstvo bilo osuđeno na razvoj koji je potrajavao oko hiljadu godina, a zatim na postepeno gašenje.

U današnje vreme judaizam i posthrišćanstvo se gotovo sinhronizovano približavaju tački iza koje nema povratka. Verovatno se, budući da civilizacija mora da preživi, pojavljuje novo razumevanje onih istina koje su kodirane u judaizmu i hrišćanstvu. Ali za to vreme svi znakovi ukazuju na činjenicu da pred današnjom civilizacijom nema budućnosti. Pogrešna slika kroz koju posmatramo svet osuđuje nas na gubitak energije budućnosti.

Duša prestaje normalno da funkcioniše. Neprimetno iščezava osećaj jedinstva, želja za druženjem, pomoći, žrtvovanjem. „Ohlade ljubav mnogih zbog umnoženja bezakonja“ (Jevanđelje po Mateju 24, 12).

U Americi je ovakva situacija postala uobičajena. Roditelji brižljivo računaju koliko su potrošili na dete. A kad dete odraste i počne samo da zarađuje, roditelji zahtevaju povraćaj novca koji su uložili u njega. Ili, na

primer, čerka poziva majku da se preseli u Ameriku i nekoliko godina majka živi u njenoj kući. A zatim, kada se preseli u zaseban stan, čerka traži da joj majka platí za sve vreme boravka kod nje, na osnovu konkretnе mesečne sume. Rođački odnosi su zamenjeni komercijalnim i to više nikoga ne iznenađuje. Ako duša ne radi, treba da rade novčanik i telo.

Pre dvadeset godina sam posetio Belgiju i razgovarao s jednim lekarom. On je Belgijanac, pa smo razgovarali na francuskom.

- Moj otac živi u Njujorku, ali ja ne želim ni da putujem, niti da tamo živim i radim.

- Zašto? - iznenadio sam se.

On je slegnuo ramenima.

- Zato što Amerikanci umesto srca imaju novčanik.

Poznanica mi je ispričala kako je po dolasku u Englesku, jedna prijateljica pozvala na ručak. Usred njihovog časkanja, neko joj je pozvonio na vrata. Ušla je starija žena koja je sela po strani i čekala da njih dve završe ručak. Mojoj poznanici je bilo neprijatno.

- Možda da je pozovemo da ruča s nama? - predložila je. - Ovako nije baš pristojno.

- Nisam računala na majčinu posetu - bezdušno joj je odgovorila prijateljica.

Svaki osećaj se vaga, procenjuje i plaća. Pojmovi žrtvovanja, nesebičnosti i radosti komunikacije postaju deo prošlosti za posthrišćansku civilizaciju.

Nedavno su naučnici izračunali koliko vredi ljubav. Pokazalo se da je njena vrednost oko 260.000 dolara. A to su uradili na sledeći način: zaljubljenoj osobi su pričvrstili senzore i na taj način su snimali informaciju. Saopštavali su joj različite iznose dobitaka na lutriji, i tako su ustanovili da se ljubav može uporediti s radošću ekvivalentnom onoj kad se osvoji 260.000 dolara.

Materijalizam u ljudskim odnosima je svedočanstvo umiranja duša. Ali to je, zapravo, istrošenost slike, potpuna iscrpljenost zrnca koje predstavlja program čovekovog života, program postojanja društva.

Lično sam na sebi osetio kako pogrešna ili nepotpuna slika uništava čovekovo zdravlje i budućnost. Sećam se avgusta 2008. godine, kada su mi otkazala pluća. Ako duša prestane da bude aktivna, čoveku mogu da otkažu pluća ili srce. On postaje ravnodušan prema drugim živim bićima, a okrutnost mu postaje prirodno svojstvo jer upravo na nivou duše saosećamo i osećamo se u jedinstvu sa svima. Poznato je da je tokom rada na filmu „Andrej Rubljov“ Andrej Tarkovski zahtevao da, zarad utiska o autentičnosti filmske radnje, u požaru izgori živa krava. A zatim je umro od raka pluća. Sve je povezano.

Stoga, šta je primarno: duh ili duša? Za mene je ovo pitanje rešeno. Predstavnici pravoslavlja, kojima sam postavio ovo pitanje, odgovorili su mi da je važniji duh.

Posle nekog vremena sam sproveo sledeći eksperiment. Naime, moja poznanica je telefonom pozvala nekoliko pravoslavnih hramova. Rezultati su bili sledeći: ili su odbijali da joj odgovore na to pitanje ili su je posavetovali da dođe i razgovara sa sveštenikom. Odgovori služitelja jednog hrama bili su veoma zanimljivi:

- Na ovo pitanje svaki sveštenik može da odgovori na svoj način. Zato, ne nadajte se da ćete dobiti jasan i konačan odgovor. Čak ni filozofi ne mogu da se usaglase po tom pitanju.

Shvatam koliko je sveštenicima teško, budući da i sama Biblija navodi različita tumačenja, a u pravoslavnom svetu ne postoji jedinstveno mišljenje o tome. A to je, zapravo, raspad slike, koja leži u osnovi pravoslavne civilizacije.

Interesovalo me je kakvo mišljenje u vezi s tim ima judaizam. Pozvao sam svoju poznanicu iz Izraela, koja najmanje deceniju proučava pismenu i usmenu Toru. Njen odgovor je bio iznenadujući.

- Po pitanju toga, u judaizmu postaje dva različita mišljenja - rekla je ona. - S jedne strane se može govoriti o primarnosti duše, koja poseduje više nivoa i u svom najvišem aspektu je neraskidivim nitima povezana s Tvorcem. U isto vreme, još pre nastanka života, kako se navodi u Tori, Božji duh se uzdizao nad vodom. To jest - božanske emanacije, koje su sazdale ovaj svet, uobičajeno je nazivati duhom. Na tom planu je duh primaran.

Dakle, važno je shvatiti šta vi podrazumevate pod dušom i duhom.

Na taj način, iza pojma „duh“ može da se krije nekoliko značenja.

Uzmimo, na primer, hrišćansku dogmu o Svetoj Trojici: jedan Bog se pojavljuje u tri obličja - Bog Otac, Bog Sin, Bog Sveti Duh. Ranije sam mislio da su to vreme, prostor i materija. A zatim sam shvatio da vreme, prostor i materiju možemo označiti pojmom „Bog Sin“. Postoji Stvoritelj u nemanifestovanom obliku, koji se nalazi iza granica prostora, vremena i našeg poimanja. On se verovatno može nazvati Bog Otac. Ono što podrazumevamo pod Vasionom je manifestovan deo Tvorca koji se može nazvati Bog Sin. Ta dva, na spoljašnjem planu različita obličja, na najdubljem planu su jedini Tvorac i među njima nema nikakve razlike. Odnosno, Sveti Duh je Tvorac, koji je istovremeno ispoljen i neispoljen.

U pravoslavlju, koliko shvatam, ova dogma je vrlo površno izložena: Bog Otac je neposredni Tvorac, Bog Sin je Isus Hristos, a Bog Sveti Duh je emanacija Boga Oca na ovom svetu. Uopšte, ovde postoji mnogo različitih tumačenja i puno toga nerazumljivog.

Postoje aksiomi kojima nije potreban dokaz, postoje teoreme kojima je potreban dokaz, a postoje i postulati koji odražavaju zakone Vasiona iz kojih proističu i jedni i drugi. Ako ne možemo da odredimo postulate koji su zapravo „zrnce uloge“ u nauci, tada će se, pre ili kasnije, izgrađena slika sveta neizbežno urušiti.

Duh se može smatrati čovekovom svešću. Pod njim možemo da podrazumevamo primarnu božansku energiju koja je došla na ovaj svet. Duhom se može smatrati apsolutno nedeljiv manifestovan i nemanifestovan Tvorac. Ali ako mi, istražujući pojam „duha“, izuzimamo pojmove kao što su „osećaj“, a samim tim i „ljubav“, možemo da govorimo samo o svesti koja ne može da bude primarna u odnosu na ljubav.

Međutim, svi ovi telefonski razgovori i razmišljanja će se desiti kasnije. Danas je zrnce moje uloge - put u Barselonu.

Pogledao sam na sat i bilo je 23:30. „Da li da prenoćim u hotelu?“ - bio sam u dilemi. - Sad, u ovo vreme, najverovatnije neće biti mesta. Po svoj prilici ću otići do luke, gde se može neometano parkirati automobil i možda ću pronaći kafe koji radi 24 časa“. Ulazeći u grad, imao sam osećaj kao da se krećem u suprotnom pravcu. Zatim sam usporio pored crvenog sportskog automobila koji se zaustavio na semaforu. Za volanom je bila šarmantna crnkinja. Pitao sam je kako da dođem do

luke. Nasmešila se i ponudila mi je da pođem za njom. S glavnog puta je skrenula u sporednu ulicu, zatim na suprotnu stranu i mi smo se, promenivši pravac kretanja, premestili na obalni deo Barselone. Deset minuta kasnije me je dovela do Kolumbovog trga. U blizini su bile lučke zgrade i ogromni brodovi. Milo se osmehnula, i, signalizirajući mi da smo stigli na odredište, okrenula svoj automobil i otišla.

- Eto - pomislio sam. - Ova žena nije žalila svoje vreme da bi u ponoć pomogla strancu da stigne do odredišta. - Sa srećom, draga - uputio sam joj u mislima. Dobrodušan čovek treba da bude srećan.

Pronašao sam zgodno mesto na parkingu ispred stanične zgrade na marini, ugasio automobilski motor i udobno se zavalio u sedištu. Imao sam puno vremena pred sobom. Sutra pre podne mogu da razgledam Barselonu. U ovom gradu sam bio više puta, ali mi se nekako nije pružila prilika da posetim katoličku katedralu, čiji je arhitekta Antonio Gaudi. Ovo je jedna od atrakcija Barselone. Čuo sam da je ta katolička katedrala veoma neobična. Arhitekta ju je gradio u poslednjim godinama svog života, ali nije uspeo da je dovrši. Najverovatnije još uvek nije završena, iako je grandiozna i u nju se slivaju reke turista.

„Sutra ću obavezno da je posetim“ - pomislio sam. Hvala Bogu što sam stigao živ i zdrav i što ću moći mirno da zaspim.

BARSELONA

U junu mesecu Sunce izlazi rano. U šest ujutro je grad već bio osvetljen izlazećim Suncem. Barselona se može nesmetano obići dok nema gužve i saobraćajnih zagušenja. Polako sam se automobilom otisnuo praznim ulicama. Na travnjake i cvetne leje su sletale ptice. Osmehnuo sam se videvši neočekivan prizor: pored crnih kosova, po travi su živahno čeprkali papagaji. I to ne mali, tigrice, na koje smo navikli, već zelenkasti, koji nisu bili ništa manji od kosova. Jasno je da su ovde papagajska jata normalna pojava, ali je bilo nekako neobično videti ih u prirodi, a ne u kavezu.

Odlučio sam da se malo provozam gradom, a zatim da svratim u restoran na doručak. Zanimljivo je kako se principi pravilne ishrane razlikuju na Zapadu i Istoku. Iako, da budem iskren, na Zapadu i ne postoje neki naročiti principi. Hrana treba da bude ukusna i raznovrsna. Zapad je vešt u pripremi hrane, dok se unutrašnje čovekovo stanje praktično ne uzima u obzir.

Ipak, u hrani je najvažnija informacija i suptilna energija. Vedski principi proizilaze upravo iz čovekove energije. Šta je glad? To je oslobođanje energije koja ne samo što će omogućiti dobro varenje hrane, već će omogućiti telu usvajanje svega onoga što se u toj hrani sadrži. Zašto ne treba jesti kada smo umorni, razdražljivi, u stanju besa ili straha? Zato što u takvom stanju slabi unutrašnja vitalna energija. Telo će uzeti kalorije, mikroelemente i materiju (odnosno, spoljašnji nivo), ali neće usvojiti i životnu energiju. Takva hrana može doneti više štete nego koristi.

Kada ne osećamo glad, a ipak jedemo, nesvarena hrana može da se pretvori u otrov za telo. Sa unutrašnjom agresivnošću hrana se takođe pretvara u otrov. Ako pre obroka usta isperemo vodom, isprskamo lice i stopala, lakše će nam biti da se distanciramo od problema i pripremimo za obrok. Ako se hrana priprema s ljubavlju, u dobrom duhovnom raspoloženju, lako će se svariti. Ako se pre jela pomolimo, u tim trenucima ne samo da postajemo nevezani, već nam pristiže i Viša energija koja će nam omogućiti da izvučemo najbolje iz onoga što jedemo. Kada u toku jela čovek mnogo priča, luta mu pažnja, to dovodi do gubitka vitalne energije potrebne za usvajanje hrane, što utiče i na varenje. Onaj ko jede proždrljivo i brzo, a uz to i nedovoljno

žvaće hranu, unapred osuđuje sebe na lošu probavu. U tom slučaju, energija neophodna za varenje ne uspeva da se osloboди i hrana se ne apsorbuje kvalitetno.

Vedska pravila nalažu da hrana treba da nam raduje oko i veseli dušu. Treba da bude lepa na izgled i da ima prijatnu aromu. Ako je hrana lošeg ukusa ili neprijatnog mirisa, ako nakon pripreme stoji duže od tri i po sata, nije preporučljivo da se jede jer može da bude štetna.

Zašto ne treba jesti između obroka, kao i u stojećem položaju? Zato što nakon podizanja energije sledi njen pad. Između obroka žlezde i creva treba da se odmaraju. Ako nedostaje spoljašnja, fizička energija, telo će se preusmeriti na višu, odnosno - kako se kaže - hraniće se svetim duhom. Kombinacija suptilne i spoljašnje energije omogućava normalan životni ritam. Ako i pri najmanjoj želji za hranom budemo u sebe utrpavali zalogaje, neće doći do povezivanja sa suptilnom energijom. Ona će slabiti, što može da dovede do kvarenja karaktera i pojave bolesti. Zapadni restorani tzv. „brze hrane“ mogu negativno da deluju na čovekovo unutrašnje stanje. Sama atmosfera žurbe uništava našu energiju a hrana, koja se loše apsorbuje, pretvara se u prljavštinu i otrove.

Kada čovek pije vodu neposredno posle ili pre jela, takođe smanjuje svoju energiju i slabi varenje. Pre izlaska Sunca, energija tela još nije aktivirana, tako da u to vreme ne treba jesti. Nakon zalaska Sunca, energija takođe opada i zato je nepoželjno jesti.

Svi ovi principi prilično su jednostavnii. Veoma je važno jer proizilaze iz osnovnog: u duši treba negovati ljubav i visoku energiju. Tada se hrana neće pretvarati u masne naslage, već u suptilnu energiju neophodnu za zdravlje i dugovečnost. Jer, ako u hrani ne bude postojala negativna informacija, telo će biti zaštićenije. Međutim, današnja hrana poseduje vrlo visoku energetsku prljavštinu.

Nedavno sam razgovarao s poznanikom koji živi u Ukrajini. Pohvalio sam ukrajinske proizvode, a on se nasmejao i požalio kako su se vremena promenila.

- Nedavno sam razgovarao sa školskim drugom koji se bavi poljoprivredom. U blizini Zaporozja su postojala veličanstvena mesta s veoma kvalitetnom vodom i tamo se tradicionalno uzgajao odličan paradajz. Međutim, u poslednje vreme je paradajz postao kao guma.

Školski drug mi je ispričao kako se on uzgaja. Grade se ogromni plastenici u kojima se sadi genetski modifikovan paradajz. Žbunovi su visoki skoro dva metra. Iz jednog grma se može nabratи skoro dva vedra paradajza. Seme se kupuje u inostranstvu i svaki put je za njega potrebno odvojiti nekoliko hiljada dolara.

Nadalje se između mog poznanika i poljoprivrednika poveo sledeći razgovor:

- Pokušao sam da taj paradajz ostavim za seme, ali prinos je bio 34 puta slabiji. Dakle, u pitanju je seme za jednokratnu upotrebu - rekao je, a zatim je izvinjavajućim glasom dodao: - Shvatam da taj paradajz nije najkvalitetniji, ali nemam drugog izbora. Da bih preživeo, potrebna mi je velika zarada. Ako budem užgajao zdrav, ukusan i kvalitetan paradajz, moj biznis će potpuno propasti. Sad svi jure za novcem, i u toj borbi za opstanak pobeđuje onaj koji ima najjeftiniju robu. Zato smo primorani da sve masovnije koristimo dostignuća hemije i genetike.

- I do čega će to dovesti?

Poljoprivrednik je slegnuo ramenima.

- Nije reč o meni, već o drugima. Država čuti. Vlasti na sve zatvaraju oči.

- A kako možemo razlikovati genetski modifikovani paradajz od pravog?

- Spolja je crven, ali mu je jezgro zeleno. Samim tim i ukusi im se razlikuju.

A onda se požalio:

- Vlast nam postavlja uslove pri kojima ne može da se opstane. Inostrane kompanije, potpuno zakonski i preko činovnika, uništavaju naša poljoprivredna gazdinstva, čine ih nekonkurentnim. Misliš li da će se te kompanije brinuti o zdravlju ukrajinskog naroda? Verovatno znaš da u Americi postoje tri kategorije hrane: najvišeg, srednjeg i najnižeg kvaliteta. Ova poslednja kategorija se isporučuje na ukrajinsko tržiste.

Poljoprivrednik je ogorčeno odmahnuo rukom.

- Igramo igre koje nam je Zapad nametnuo.

A onda je smireno primetio:

- Ali za sada nema mnogo takve produkcije, svega pet odsto.
- A društvo - upitao je moj prijatelj - zar se ne buni, nije zabrinuto?
- Sve se to rešava jednostavno. Za malo novca se iznajmljuju doktori nauka i akademici koji će u novinama i na televiziji peniti kako je to isplativo, korisno i kako spasava našu ekonomiju. Jer, kod nas se svaki problem rešava novcem.

Setio sam se tog razgovora i prošla me je jeza. Energija i informacija su usko povezane. Iskrivljene predstave o svetu dovode do pada energije i nastanka brojnih bolesti. Izvitoperena informacija u GM proizvodima već sad ubija pčele i druge insekte koji oprasuju biljke. Pčele oprasuju 80% biljaka. To znači da će za nekoliko godina pretiti opasnost da pčele nestanu u celom svetu, a zatim i skoro sve jestive biljke. U pitanju je nevidljiva apokalipsa.

Vanga je prorekla sledeće: prve na zemlji će nestati pčele, a zatim beli luk. U današnje vreme novine pišu o masovnom pomoru pčela u brojnim zemljama sveta. Naučnici još ne shvataju razloge, ili ne žele da shvate. Firme koje proizvode GM hranu velikodušno ulažu novac da bi se zaštitile od curenja negativnih informacija.

Sećam se još jedne gorke Vangine opaske: „Već 60 godina mi dolaze ljudi koje muče razne bolesti ili nevolje. Postavljali su mi ogroman broj pitanja. Pitali su za sebe, svoju sudbinu, svoje najmilije. Ali u poslednjih 60 godina me nijedan čovek - shvatate li - nijedan - nije pitao šta će biti sa čovečanstvom. Kao ni o tome šta se može učiniti da se ono spasi“.

Odlutao sam od razmišljanja i osvrnuo se oko sebe. Sijalo je jutarnje Sunce, ptice su pevale a vreme je bilo predivno. Čini se da je energija današnje civilizacije pri kraju. Pitam se da li će ptice i životinje preživeti? Situacija pokazuje da su insekti, životinje i ptice slabiji od ljudi.

„Svi ćemo preživeti“ - razmišljaо sam. - Ne osećam da će civilizacija propasti. Kroz ljubav i veru oblikovaćemo novu sliku, novo zrnce buduće civilizacije. Samo bih voleo da novi pogled na svet i nova budućnost budu sazdani što pre, da bi veći broj ljudi i životinja preživeli na ovoj našoj planeti.

Automobil se polako kretao ulicama. Tu negde bi trebalo da se nalazi katedrala čuvenog arhitekta.

NEKOLIKO MINUTA PRE SMRTI

Nakon zelene i senovite ulice, iznenada sam dospeo na trg i s leve strane ugledao ogromnu zgradu koja je stremila u nebo. Biće da sam dospeo baš tamo gde sam i želeo. Na ovom trgu se nalazi katolička katedrala, koja je izgrađena prema projektu Antonija Gaudija. Pored katedrale su se nalazile ogromne toranske dizalice koje su se podizale visoko ka nebnu.

Setio sam se da katedrala još nije dovršena. Jedan od uslova je bio da se izgradnja ne finansira iz gradske kase, već iz donacije građana. Veoma čudno. Takve monumentalne građevine ne bi trebalo da zavise od čudljivosti i raspoloženja građana. U ovome se inicijalno krije neka zagonetka. Ako katedrala još nije dovršena, znači da građani Barselone iz nekog razloga ne pokazuju revnjivost. Čuo sam da je javnost bila čak i protiv, navodeći kao razlog to što radovi na restauraciji iskrivljuju prvo bitnu zamisao.

„Neverovatna priča“ - pomislio sam osmatrajući fasadu katedrale. Za trenutak sam se sledio. Kakav neobičan utisak. Osećaj strašne kakofonije. Zamislite da je čoveku uprt pogled u pozornicu i da od operske pevačice očekuje visoku, umilnu i sočnu notu, a umesto nje čuje njakanje magaraca. Neka vrsta ludila.

Protresao sam glavom i još jednom pogledao fasadu. Tamo se nalazio ulaz u katedralu, koji je bio napola zatvoren građevinskim materijalom i montažnim kućicama. Iznad ulaza su se nalazile skulpture na kojima je bila prikazana Sveta porodica. Jasno je bilo da se Hristos nalazi u središtu. Ali malo iznad Njega nalazila se božićna jelka. Monstruozno, apsurdno i nelogično.

Zakone podsvesti još uvek niko nije ukinuo. Sve što je postavljenio iznad nivoa našeg lica ima veći značaj od nas samih. Ukoliko je slika okačena na većoj visini, njen sadržaj se smatra podsvesno značajnijim.

Jednom prilikom sam kupovao skulpturu u prodavnici, Budinu glavu. Rekli su mi da ne treba da je držim na donjim policama, jer mi se mogu desiti problemi u životu.

- A sa čim je to povezano? - pitao sam znatiželjno.
- Ne znam - odgovorio je prodavac - postoji takvo pravilo.

Zatim sam razmišljao o ovome i došao do sledećeg zaključka. Kip Bude je simbol nevezanosti za materijalne i duhovne aspekte života, simbol nevezanosti za strasti i želje. Ako statuu nehajno postavimo ispod nivoa očiju, tada dolazi do omalovažavanja ovog duhovnog pravca, pokazuje se nepoštovanje prema njemu. Podsvesno u nama jačaju vezanost, strast i agresivnost, a zatim možemo očekivati sudske i zdravstvene nesreće i probleme.

Isti princip važi i za raspored pravoslavnih ikona. Ako pored ikone visi sat koji se nalazi vizuelno iznad nje, za našu podsvest to znači da je vreme značajnije od Boga. Odnosno, da je druga karika važnija od prve. Na taj način će nam ikona, koja u nama treba da izaziva ljubav prema Bogu i poklonjenje, na nesvesnom nivou stalno sugerisati nešto sasvim drugo: vreme je važnije od ljubavi; duša koja je povezana sa vremenom je daleko značajnija od ljubavi; Bog i ljubav treba da im budu podređeni. A to je već tendencija đavolizma.

Sećam se priče koju mi je ispričala jedna poznanica. U kući joj je visila ikona, a pored nje, na približno istoj visini, slika „Ruska trojka“, na kojoj su bili prikazani konji kako po snegu vuku zapregu s trgovcima koji lumpuju. Radost, junaštvo, veselje. Nekoliko dana kasnije u kući joj se pojavio čudan miris. Pretražili su sve prostorije, ali nisu mogli da pronađu odakle potiče.

- Znaš li šta se oseća? - nagađao je muž. - Konjski urin! Ali kod nas nema konja.

Miris se ravnomerно prostirao po celoj kući. Na kraju su uspeli da pronađu mesto na kome je bio najjači. „Ruska trojka.“ Muž je pomirisao sliku, ali nije osetio ništa, ali se miris osećao pored slike.

- Odjednom sam shvatila u čemu je stvar - nastavila je žena svoju priču. - Ljubav donosi radost i sreću. Ispunjene želje takođe donosi radost. Ali ovi osećaji, spolja naizgled slični, potpuno se razlikuju na unutrašnjem planu. Ako ih izjednačimo, ispada da su seks, hrana i piće ekvivalentni ljubavi prema Bogu i da jedno može da zameni drugo. Miris konjskog urina je bio znak s Višeg plana da treba da uklonim sliku koja prikazuje želje, strasti i zadovoljstva. Zemaljsko ne treba da se takmiči s božanskim.

Žena se osmehnula:

- Skinula sam sliku sa zida i miris je odmah iščezao.

Zanimljivo - pomislio sam - zašto takve znake ne dobija svaki čovek? Tajna je, najverovatnije u sledećem: ako čovek iskreno teži Bogu, ljubavi i veri, on dobija znake u situacijama kad pogrešno postupa. Ako, pak, ne postoji težnja, ili je ona vrlo slaba, besmisleno je davati znake i Više sile neće ometati postepeno samoubistvo koje se osnažuje pogrešnim postupcima. U tome što je žena pored ikone okačila sliku koja proslavlja ljudske strasti, krilo se neprimetno kršenje treće zapovesti - „Ne uzimaj uzalud imena Gospoda Boga svoga“.

Da bi osetio božansku logiku, čovek mora da se iznutra distancira od svih vezanosti i da se koncentriše na ljubav. Ali ako obitava u stanju zemaljskih strasti, sa željama, vezanostima i iz koristoljubivosti se moli ili govori o Bogu, dolazi do neprimetnog zamenjivanja božanske i ljudske logike. Ako ikonopisac bude pio votku, jeo slaninu i nekoliko puta dnevno imao seks sa svojom ženom a potom slikao ikonu, teško da bismo u takvoj ikoni mogli da naslutimo božanski sjaj. A ukoliko bi izgubio najvažnije - neprekidnu težnju ka Bogu, tada mu čak ni apstinencija ni asketizam ne bi pomogli.

Ako se čovek obraća Bogu bez nevezanosti i ljubavi, to znači samo jedno: Bog je za njega samo sredstvo, a cilj je zadovoljenje nagona. I tad, što se više bude molio, jače će se klanjati svom telu i svesti. Radi se samo o sistemu prioriteta. Ako je Bog na prvom mestu, to znači da najviši cilj treba da nam bude jedinstvo s Njim i ljubav prema Njemu. Tada naše telo, duh i duša mogu biti samo sredstva za spoznaju Tvorca.

Arhitektonske osobenosti pravoslavnih i katoličkih hramova, kao i džamija, svode se na demonstraciju glavnih prioriteta. Bog je neizmerno viši od čoveka. Da bismo spoznali Tvorca, treba da se uzdignemo nad svojim životinjskim i ljudskim „ja“. Ćelija ni za trenutak ne sme da izgubi osećaj svoje sporednosti spram tela jer će se u suprotnom pretvoriti u malignu. Posmatrajući hram i boraveći u njemu, čovek treba da oseti ništavnost svog tela i želja koje su povezane s njim, a isto tako ograničenost svog uma u poređenju sa beskonačnom Božjom voljom. Što čovek jasnije oseti svoju ograničenost i ništavnost, veću će imati potrebu za Bogom. Što jasnije osetimo iluzornost našeg tela i uma, silnije ćemo težiti ka večnom.

Tvorac je jedan. Sudemoguć je i bezgraničan. On je milosrdan. Večan je. A naš život je kao zamah krila leptira. Kada na to zaboravimo, sve nam se važnijim čini život, interesovanja i nagoni. Ono što je prolazno, počinje da nam zaklanja večno.

Ponovo sam uperio pogled na fasadu katedrale. Božićna jelka je simbol slavlja, zadovoljstva, klanjanja životu. Ona se nalazila na fasadi katedrale, iznad Hristove skulpture. Fizičko rođenje i telesno zadovoljstvo ispostavili su se daleko važnijim od Boga. „Jeziv prizor“ - pomislio sam.

Trg je bio okupan jarkim suncem. Oko katedrale se tiskao ogroman broj ljudi. Turisti su se divili, fotografisali, radoznalo razgledali svaki detalj katedrale. Polako sam se kretao automobilom tražeći mesto za parking. Iza katedrale, s leve strane, bila je manja ulica u kojoj sam video parkirane automobile. Iz daljine sam ugledao slobodno mesto i, obradovan, uputio sam se ka njemu.

„Možda izmišljam?“ - promakla mi je misao. Jer, bio sam okupiran turobnim mislima o situaciji koja vlada u svetu, osećao sam paniku. Sposoban sam da postavim sebi dijagnozu.

Svi znaju da treba da budu optimisti, ali nijedan naučnik, ili psiholog, ne može da objasni zašto nekim ljudima to polazi za rukom, a drugima ne. Svi znaju da pesimizam prerasta u depresiju, kao i da uzrokuje ogroman broj bolesti, uključujući i smrtne. Čovek koji iznenada izgubi cilj i smisao života može za kratko vreme da umre bez očiglednih razloga. Ako se takvi gubici budu postepeno događali, to će se pretvoriti u potpuni krah imuniteta i, u najmanjoj meri - onkološku bolest.

Optimista može da preživi u najpogibeljnijoj situaciji i da u potpunosti da savlada neizlečivu bolest. O tome svedoči ogroman broj činjenica. Preostaje nam samo jedna „sitnica“, a to je da budemo optimistični. Međutim, iz nekog razloga, žitelji Amerike su skoro svi depresivni, iako je širom sveta poznat čuveni američki osmeh i razmetljiv optimizam. Sindrom hroničnog umora, depresija, otupela osećanja, pad potencije, nedostatak želje da se osnuje porodica, sve to postaje normalno za zapadnu civilizaciju. Zašto ljudi ne žele da budu optimisti? Zaključak je jednostavan: zato što je to za njih nemoguće.

Sećam se kako sam ranije reagovao na mnoge događaje. Kada se desi neka neprijatnost, prvi osećaj su mi bili strah i panika. O situaciji

sam razmišljaо daleko tragičnije nego što je ona bila, u skladu s ruskom poslovicom: „U strahu su velike oči“. Panika se pretvarala u odricanje i izdaju, a zatim u depresiju. Sada mi je postao jasan mehanizam osećanja. Živeo sam za budućnost, klanjajući joj se, i zato mi je njen gubitak bio nepodnošljiv. Sama pomisao na to da će moje nade i budućnost doživeti krah izazivala je u meni strah, paniku i mržnju. Zbog toga sam imao običaj da mislim loše o ljudima. Panično sam se plašio izdaje a ona mi je neprestano pristizala. Na unutrašnjem planu sam se odričao ljubavi i vernosti, plašeći se da će me drugi izdati. A zatim se pojavljivao osećaj beznađa, odnosno depresija. Ona je morala da se okonča uništenjem drugih ili samouništenjem.

Zamislite kako, npr., dete želi da napravi nešto u pesku, ali mu to ne uspeva. Oseća strah da neće uspeti, koji sve više prerasta u paniku. Da biste održali pozitivne emocije i sprečili paniku trebalo bi da odbacite ono što je uzrokuje. Dignite ruke od onoga što ste počeli da radite, odustanite i biće vam lakše. Nepodnošenje kraha budućnosti neminovno dovodi do njenog odbacivanja, kao izvora bola. Postoji samo jedna alternativa budućnosti - sadašnjost. To su telo i njegovi nagoni.

Sada su mi potpuno jasni motivi koje je imao vođa sekte Aum Šinrikjo. Želeo je, ni manje ni više, nego da uništi celo čovečanstvo. Ovaj čovek je po svoj prilici bio vrlo inteligentan, čim je uspeo da svojom sektom premreži ceo Japan i mnoge zemlje u svetu. Poražavajuće je to što mu je aura bila dobra. Koliko mi je poznato, nijedan psiholog nije postavio pitanje zašto se to desilo baš u Japanu i zašto je vođa sekete, koji je povezao tako veliki broj ljudi, kao glavni cilj postavio sebi uništenje čovečanstva.

Međutim, ispostavilo se da je mehanizam bio neverovatno jednostavan. Ovaj čovek je od duhovnosti, svesti i budućnosti načinio svrhu svog života. Kao natprosečna osoba, osećao je da trenutna tehnokratska civilizacija pred sobom nema budućnosti. Panika je munjevito prerasla u depresiju, a zatim u izdaju i, na kraju, sveobuhvatnu želju da se uništi životno neodrživa civilizacija.

Nedavno sam pročitao u novinama kako je medved iznenada napao ukrotitelja i pokušao da ga ubije. Stručnjaci nisu mogli ni približno da objasne zašto se to desilo. Najverovatnije se radi o sledećem: ukrotitelj se možda nalazio u stanju uninija, tj. bio je nečim

nezadovoljan. Budućnost je počela da mu se smanjuje i uključio mu se program samouništenja. Životinje i ptice obično ubijaju srodnike u kojima je aktiviran jak program samouništenja. Na suptilnom planu je to infekcija, opasna po čitavu populaciju.

U ruskom jeziku postoji izraz „bela vrana“. U jatu sve ostale ptice ključaju belu vranu. Bela boja označava blokiranje programa samouništenja. U starosti čovekova kosa sedi ili opada, što takođe zauzdava program samouništenja. Kod osoba koje pate od albinizma, odvija se isti proces.

Ako neko želi da uništi celokupno stanovništvo na Zemlji, to znači da civilizacija ima ozbiljne probleme.

Osmehnuo sam se: šta dalje? Hoće li opet biti mesta panici? Odjednom mi je na duši postalo lako i radosno. Pesimista je onaj koji živi za budućnost. Optimista je onaj koji živi kroz dušu i ljubav. A budući da duša, koja je ispunjena ljubavlju, oblikuje novu budućnost, strah od smrti nestaje. Prestajemo da se grčevito hvatamo za preostale sate, dane i godine. Tada, s gubitkom budućnosti, neće pokuljati strahovi i mržnja, već ljubav i radost neophodni za dopremanje nove porcije budućnosti. Pesimista pokušava da spasi današnji i sutrašnji dan, dok optimista stvara preksutrašnji dan, dopuštajući ovom da spokojno utihne.

Rusija može da ima novu budućnost koja će se pojavit samo pod jednim uslovom: ako svi osete da postoji ono što je daleko važnije od budućnosti. To su ljubav, duša i moral. Sve dok je najvažniji cilj materijalno blagostanje, u duši će se rađati strahovi, mržnja, samouništenje i uništenje. Rusija se mora boriti za moral, za poštovanje zapovesti. Bez poštovanja zapovesti, vera u Boga je nemoguća, tj. pretvara se u glumu. Težnja ka spasenju duše, koju podržava pravoslavlje, više puta je u samrtničkim trenucima pomoglo Rusiji da izgradi novu budućnost i promeni istorijski tok. Tako je bilo u vreme Drugog svetskog rata, kao i u periodu Oktobarske revolucije, a takođe i u ratu 1812. godine.

Nova budućnost, koju su stvorili boljševici, bila je kusa i manjkava. Ali je postojala zahvaljujući tome što je proishodila iz osnovnih hrišćanskih koncepata: ljubavi, saosećanja i jedinstva. Zašto su boljševici

odbacili veru u Boga? Zato što su paganske tendencije u pravoslavlju potpuno ugušile hrišćanstvo.

Razgledao sam katedralu blizu mesta gde sam parkirao automobil. I dalje me nije napuštao čudan osećaj. Obično katoličke katedrale krasi sklad, pravolinjska i donekle stroga forma. Međutim, ovde je bila potpuno suprotna slika. Osećaj je bio kao da je katedrala uvaljana u blato. Kao da su je nevešte ruke slepile od gline. U bočnim kupolama, stremeći ka nebu, zjapile su neke čudne rupe. Sve ukupno, odisalo je osećajem potpunog i apsolutnog kraha vere u Boga. Ili je reč o smrtnoj presudi katolicizma. Ne znam kako bih to nazvao. Ali ovo nije katedrala koja pomaže čoveku u težnji ka Bogu, već otelotvorene katastrofe verskog pogleda na svet koji se desio na Zapadu.

Izašao sam iz automobila, zatvorio vrata i sa interesovanjem razgledao oko sebe. Turisti su se tiskali, osmehivali i fotografisali. „Gaudi je bez sumnje bio prorok“ - razmišljao sam. Ovo što je projektovao, predstavlja grob savremene civilizacije. On je sve to osećao, to je bilo u njemu. A sada se turisti smeškaju, žvaču, fotografišu, ne sluteći da gledaju u svoju budućnost. Istina, grobnica nije dovršena. Ali, sudeći po dizalicama oko tornja, otpočela je faza aktivne završnice.

„Interesantno - razmišljao sam - verovatno će Gaudijevo proročanstvo u obliku ove katedrale da se ostvari baš u trenutku kad njena izgradnja bude završena“. Tada će budućnost čovečanstva biti na nuli, odnosno - nestće. Kod svakog pojedinca nestanak budućnosti dovodi do naglog pada imuniteta, skoro na nulu. Mislim da nema potrebe opisivati ono što će dalje nastupiti. Na nivou čovečanstva ovo može da izgleda kao nuklearni rat, kao nove epidemije koje se ne mogu zauzdati, ili kao planetarne kataklizme. Jer mi smo deo Zemlje i kada smo u lošem stanju, to utiče na nju.

Kritički sam razgledao ogromno zdanje. Da bi se završilo možda će biti potrebno dve do sedam godina. Što se više ubrzava program samouništenja čovečanstva, brže će se ova katedrala završiti. Polako se upućujem ka centralnoj fasadi i iznenada čujem ruski jezik. Vodič je manjoj grupi turista pričao o životu i smrti Antonija Gaudija.

- Od detinjstva je imao probleme sa zglobovima - govorio je.

- Dakle - uključio sam analizu - uporište mu nije bilo na duši, niti svesti, već na telesnom nivou. Nadalje je usledio raspad. Verovatno je

podsvesno osetio približavanje smrti.

Posmatrajući katedralu, pokušavao sam da izvučem informaciju o njenom tvorcu. Dijagnostikujem je kao pacijenta koji je došao kod mene na konsultaciju. Dakle, počinjemo od podsvesne agresije. Ona je 13 puta veća od smrtonosne. Razlog je u trinaestostrukom uništenju budućnosti. Govoreći prostim jezikom - poklonjenje i zavisnost od budućnosti su 13 puta veći od smrtonosnog nivoa. Poklonjenje i zavisnosti su se pretvorili u samouništenje. Ideja samouništenja je kodirana u arhitektonskim formama katedrale.

Pogledao sam šta se na suptilnom planu dešava čoveku koji posmatra katedralu. Ispostavilo se da turista, koji se divi zdanju, uključuje program samouništenja u svojoj podsvesti. Ako mu se katedrala ne dopada, taj proces biva zaustavljen. Ako, pak, ubedjuje sebe kako je ona fantastična i genijalna, u tom slučaju se program samouništenje u njemu potpuno rasprskava.

„Najverovatnije će se takvima ljudima razboleti ili umirati deca“ - razmišlja sam. Jer, deca su simbol budućnosti.

„Pitam se da li je arhitekta imao porodicu?“ - razmišlja sam. Sudeći po katedrali, nije mogao da ima decu, ili je bio homoseksualac. Sudeći po njegovoj koncentraciji na budućnost, morao je da ima pojačanu gordost i krut karakter. Takođe je doživeo i mnoge nesreće. Jer nas nesreće, uništavajući nam budućnost, podstiču ka ljubavi i duši. Ipak, ako bi postao homoseksualac, što je samo po sebi odricanje od budućnosti, prolazio bi kroz manje problema i nesreća. Tada ga je uzaludno spasavati nesrećama i problemima.

U principu, moderna zapadna civilizacija je krenula ovim putem: odricanje od budućnosti zarad sadašnjosti, odricanje od morala radi prosperiteta.

U međuvremenu je vodič nastavio:

- Gaudi je imao prilično tešku i vrlo konfliktnu narav. Nejasno iz kog razloga, ali policija ga je često hapsila i tukla. Prijatelji su stalno potezali veze i novac da bi ga izvlačili iz zatvora. Nije imao ženu ni decu. Poslednjih godina je živeo u katedrali koju je sagradio. Njegova smrt se može nazvati čudnovatom i tragičnom. Naime, u Barseloni su se pojavili prvi tramvaji i dogodilo se da je upravo jedan od njih uzrokovao njegovu

smrt. Gaudi se uvek odevao vrlo skromno, pa čak i neuredno. Zbog toga u starcu od 74 godina niko nije prepoznao velikog arhitektu. Odvezli su ga u bolnicu za siromašne građane, gde je i umro.

Okrenuo sam se, a iza leđa mi je ostala kreacija velikog arhitekte. „Smrt proroka ne može biti slučajna“ - razmišljaо sam. Baš takva smrt je za Gaudija bila najdublje zakonomerna.

Poslednjih decenija se čovečanstvo klanja budućnosti, čiji simbol su naučna i tehnološka dostignuća. Nekada je čoveku pristizala sreća kroz molitve i razgovore sa sveštenikom. Danas tu sreću treba da obezbede lekari i naučnici, da pruže čoveku zdravlje i dugovečnost. Oni su zaduženi za komfor, sigurnost i izobilje. Tehnološki progres je bog kome se ljudi podsvesno klanjaju. To je glavni izvor svih oblika sreće.

U prošlom veku veliki arhitekta se takođe klanjao budućnosti i osećao je kako mu se ona gubi pred očima. Ubilo ga je ono što je tada predstavljalo oličenje tehnološkog progresa - tramvaj.

Isti proces, ali u daleko većim razmerama, danas se odvija na celoj planeti. Tehnološki progres počinje da ubija. Naučnici, klanjajući se budućnosti, nikako ne mogu da shvate da je ostalo sve manje vremena. Nekoliko decenija, po zemaljskim aršinima, samo je nekoliko minuta. Da li ćemo uspeti da se prisetimo ljubavi kada se budućnost okonča?

PREVAZILAŽENJE

U velikim gradovima postepeno nestaje biljni svet. Drveće, cveće i bulevari su potrebni čovekovoj duši. Njoj je potrebno da oseti ljubav, jedinstvo s prirodom i celim svetom. Ako svakog dana ispred sebe vidite beton i staklo, automobile i lica zabrinutih ljudi, duša slabi i sva energija odlazi u svest. A svest je blagostanje, novac, biznis, budućnost. Izvor biznisa je u velikim gradovima, te mu stoga nije potrebna priroda. Jer svaki kvadratni metar može da doneše novac. Zato beton, uporno i sistematski, istiskuje život. Biznis uništava parkove, drveće i travnjake, nanoseći neprimetan i spolja neosetan udarac duši. To je prirodan, zakonomeran proces.

Klanjanje svesti predstavlja đavolizam, ali glavni zadatak đavola je da uništi ljubav i dušu. Stoga aure velikih gradova, koji su usredsređeni na blagostanje, retko bivaju čiste i harmonične. Moral, uljudnost i čednost se u velikim gradovima neprimetno rastvaraju, iščezavaju. U selu, gde svako svakoga zna, gde su svi kao jedan, mogućnosti za očuvanje ljubavi i morala su daleko veće.

Sa zadovoljstvom šetam gradovima u kojima parkovi i travnjaci nisu uništeni. Zbog toga mi se Barselona dopada. Naravno, nekada je bilo lepše, ali mnogo toga se zadržalo i danas. Osvrćem se i sa interesovanjem posmatram život ovog malog primorskog grada. Na ulicama nema gužve, a mnogo je kafeterija i malih prodavnica.

Čini mi se da trenutnu situaciju u Rusiji i svetu previše primam k srcu. Da, postoje tendencije ka degeneraciji, ali i linije preporoda. Uostalom, nikad ne postoji samo loše ili samo dobro. Ipak, moja preterana briga po pitanju budućnosti posledica je zavisnosti koju nisam prevazišao. Kada počnemo da živimo dušom, odnosno kroz suprotnosti, tad tuga kojoj svedočimo zbog procesa raspada praćena je radošću usled shvatanja da će nakon toga nastupiti preporod.

Čak i ako celo čovečanstvo propadne, duša sveta, čiji je sastavni deo sav život na Zemlji, nastaviće da se razvija - u drugim uslovima, na drugim planetama. Duša čovečanstva, sveg života na Zemlji, može da se rodi na nekoj drugoj planeti i u potpuno novom obliku. Apsolutni kraj, potpuno zaustavljanje, prestanak ili smrt važe samo za površni, fizički nivo. Za dušu je to samo jedna od razvojnih faza.

Svaka smrt može da se posmatra kao završetak jedne faze i početak sledeće. Kada to osetimo, u duši nam se javlja neprestana radost. Možemo brinuti, saosećati, ali ukoliko imamo neprestan osećaj ljubav i radosti, briga i saosećanje će se pretvoriti u želju da pomognemo, da promenimo situaciju. Ako, pak, nema ljubavi, saosećanje se pretvara u nepodnošljiv bol. Stoga, da bi se spasao, čovek postaje potpuno ravnodušan.

Nakon neizrecivog bola zbog kraha ideala izdaja.

Što se više klanja blagostanju, materijalnom prosperitetu, čovek će se na kraju više klanjati budućnosti jer je koren materijalnog sveta u duhovnom. S obzirom na to da postoji samo jedan model budućnosti, njegov krah dovodi do neizrecive patnje. Što je čovek sposobniji, talentovaniji i duhovniji, krući su njegovi ideali i više patnje će osećati prilikom kraha budućnosti, intenzivnije će se u njegovoj duši razvijati tendencija ka izdajstvu i okrutnosti.

Onaj ko živi dušom, ne plaši se budućnosti. Upravo nam je ovaj model dat posredstvom Hrista. Kasnije su ovo stanje u jednoj rečenici opisali apostoli: „Savršena ljubav izgoni strah“. Za čoveka koja živi dušom budućnost je multivarijantna. Ako se jedan model sruši, lako će se izgraditi drugi. Za čoveka koji živi dušom i ljubavlju emocije poput straha, nadmoći, osuđivanja i uninija postaju deo prošlosti. Umesto straha pred gubitkom budućnosti, dolazi do njene postojane izgradnje. Umesto osuđivanja nesavršenog čoveka, pojavljuje se želja da mu se pomogne, da se promeni, vaspita.

Osećaj nadmoći ili uniženosti odgovarajući je za čoveka koji poseduje malo energije. Ističući svoju nadmoć prema drugima, čovek pokušava svima da pokaže kako ima više energije. Onome ko živi dušom i ljubavlju nije potrebna demonstracija energije. On je svakog delića sekunde stvara. Neko u ruci drži jabuku i hvali se kako je njegov plod najkrupniji, a drugi sadi jabuke i sa smeškom ga posmatra.

Čini se da je lako preneti uporište sa svesti, odnosno budućnosti - na dušu i ljubav. Zapravo, ovaj proces je prilično bolan. Za mnoge se završio smrću. Istorija vrlo dobro zna ko je bio jedan od prvih na tom putu. Pokušaj prevazilaženja budućnosti za njega se završio tragično. Bio je to Juda. Kao i ostale apostole, Hristos ga je obdario sposobnošću da isceljuje ljudе. Tri godine je živeo rame uz rame sa učiteljem i upijao

svaku njegovu reč. Bio je najpametniji i najdisciplinovaniji apostol, pa mu je Isus poverio brigu o finansijama. Kasa je bila kod njega, a on je kupovao odeću i zalihe hrane neophodne maloj zajednici.

Zašto se proces preobražaja ispostavio neverovatno težak? Tajna je u tome što, da bi se rodilo novo, potrebno je potpuno izgubiti staro. Da bi se prevazišla zavisnost od budućnosti, potrebno ju je potpuno izgubiti ili biti absolutno spremjan za njen gubitak. U principu, potpuni gubitak je smrt. Zbog toga je u svim religijama i ezoteričnim školama ritual inicijacije predstavljao stvarno iskustvo lične smrti, a u tajnim školama - da bi se razvile natprirodne sposobnosti i zadobila vlast nad budućnošću. U religijama, pak, da bi se osetilo sledeće: čovek je prvenstveno duša, a tek potom - duh i telo.

Juda je absolutno verovao u Hrista, tačnije - u ideal koji je oblikovao. Kada se on urušio, usledila je izdaja, a zatim samoubistvo.

Hrišćanstvo postoji već dve hiljade godina, a ljudi su i dalje pohlepni, razdražljivi, prekorni, zavidni i skloni uniniju. Ove emocije ne dopuštaju čoveku da u potpunosti prihvati krah budućnosti, a on može da se dogodi na fizičkom planu - bolest i smrt. Biće da mu druge opcije nisu ponuđene.

Na duši mi je odjednom postalo lakše. Beskorisno je prolivati suze i brinuti. Moramo pokušati da preživimo i da pomognemo sebi i drugima. A za tako nešto je potrebno da naučimo da živimo ljubavlju i radošću. Težnja ka Bogu mora da bude najvažniji smisao čovekovog postojanja. Potrebno je da oseti kako je ljubav prema Bogu najveće zadovoljstvo, koje ne može da se uporedi ni sa jednim drugim.

Rusija je danas paganska zemlja. Ona nema ideologiju, niti cilj koji sve ujedinjuje. Šta može da ujedini neku zemlju? Teritorija, jezik, nacionalnost, religija. Strateški ciljevi, moral i ideologija nastaju na temelju religije i filozofije. Rusija je višenacionalna zemlja: mnoštvo naroda i religija. Snagu da ujedini ovako veliku tvorevinu imaju jedino moral, ideologija i vera - vera u Boga koja objedinjuje sve religije na osnovu Deset zapovesti.

Šetao sam mirnom i tihom ulicom zadubljen u svoje misli. Naravno, možemo da osuđujemo birokratiju i vlast, ali to će nam samo pokvariti zdravlje a neće nam doneti nikakav rezultat. Dakle, potrebno je ići dalje, u dubinu, dospeti do onoga što činovnicima dopušta da budu

takvi. Dolazimo do važnog zaključka: u osnovi leži nekažnjivost i nekontrolisanost. Ceo narod treba da teži ka stvaranju efikasnih mehanizama kontrole neodgovornih činovnika.

Potrebno je pre svega spasavati moral, ljubav i veru u zemlji. Tek tada će se razne religije, nacionalnosti i narodi Rusije ujediniti u celinu. I tek tada se može stvoriti ideologija i strateški ciljevi. Ako se u Rusiji duša i moral postave na prvo mesto, taj model postojanja će spasiti čitavu civilizaciju. Pitam se da li će Rusija biti u stanju ovo da učini ili ne?

Veoma je teško odreći se budućnosti, to znam po sebi. Da bismo živeli dušom i ljubavlju, potrebno je da prevaziđemo iskušenje budućnošću. Kod mene se ovaj proces vrlo teško odvijao. I sada ne prolazim test kada je reč o razdražljivosti, osudi i panici iako višemanje shvatam koliko je opasno poklonjenje budućnosti. A šta tek govoriti o ljudima koje su od detinjstva učili da budu ateisti i da se klanjanju komadu hleba? „Najvažnije je“ - razmišljaо sam - da ne strada vera u Boga, i tada će narod preživeti“. Na kraju krajeva, postoji zemlja koja se ponovo rodila dve hiljade godina nakon potpunog raspada. Istina, u današnje vreme slabi vera u Izraelu.

Prijetio sam se problema koji su me nekad mučili. Jasno je zašto su pre deset godina počeli da me bole bubrezi. Ispostavilo se da je to bio početak teškog prelaska od svesti ka duši. Dešavala mi se destabilizacija budućnosti, ali ja nisam mogao da prihvatom taj gubitak. Pokrenulo se uninije na podsvesnom nivou, program samouništenja. Blokirano je konstantnim, tupim bolom u bubrežima. Nemogućnost da podnesem krah budućnosti nije se ispoljio samo kao program samouništenja, već je zaštitni mehanizam premeštao težište iz budućnosti ka svesti i - telu. Gordost se pretvarala u ljubomoru, i zato su počeli da mi propadaju zubi, a takođe su mi se pojavljivali problemi sa vidom i zglobovima.

Međutim, ja sam nastavljao da se koprcam i gazim napred, kao i da ostanem dosledan glavnom principu: da svakog trenutka očuvam ljubav prema Bogu. Tokom tih deset godina sposobnost da sačuvam ljubav i pored raspada budućnosti je postepeno jačala i na kraju mi je povratak duši postao moguć, naime osećaju njene primarnosti. To je inače uobičajeno i harmonično stanje za svakog čoveka. U poslednje dve godine sam postao blaži, tolerantniji, a manje sam podlegao panici i

razdražljivosti. Naučio sam da sačuvam radost u situacijama gde sam ranije video samo priliku za prekor, tugu i uninije.

Ranije nisam shvatao genijalne Jesenjinove stihove: „Grub - uvek radostan. Nežan - na tuču svik'o“. Grub je čovek koji živi telom. On oseća radost kad dobija a mrzi kada mu se uskraćuje ono što želi. Nežna osoba živi duhovnošću, budućnošću. Ona shvata da su sve radosti prolazne, da će se izgubiti svaka sreća i na to reaguje s tugom. Jesenjin nije pronašao put do Boga, nego je video samo ono materijalno i duhovno. Da bismo se radovali i tugovali istovremeno, potrebno je da se uspnemo na nivo duše, da prožmemosuprotnosti u duši kroz ljubav prema Bogu.

Komunizam je prisilio Jesenjina da se klanja budućnosti i to je višestruko pojačavalo njegovu tugu. Pokušaji da bude grub, da psuje, pije, bude opčinjen ženama, nisu ga učinili srećnijim. Naprotiv, gurnuli su ga u smrt. Ponekad me čitaoci pitaju da li verujem u verziju Jesenjinovog ubistva. Odgovor je jednostavan: kad nam preti ubistvo, onda ne pišemo poeziju. Pravi stihovi se pišu dušom, a ne glavom. Pesmu „Doviđenja druže, doviđenja...“ mogao je da napiše samo Jesenjin. Više nema šta da se kaže na tu temu.

Ponovo sam se setio svog problema s bubrežima. Jedna vidovnjakinja u Izraelu pogodila je moju profesiju kao i moje zdravstvene probleme. Kad sam joj se požalio na bol u jetri, odmahnula je glavom:

- Vi nemate probleme s jetrom, već s bubrežima.

Kako se kasnije ispostavilo, bila je u pravu. Naši telesni organi se međusobno štite, tj. deluju kao jedinstven ansambl. Ako bubrezi slabo rade, jetra preuzima deo njihovih funkcije na sebe. Bol u jetri je znak da ona ne može da se izbori s pojačanim opterećenjem.

- Ne možeš da izlečiš bubrege - rekla mi je vidovnjakinja - ali daću ti seme jedne biljke, koje će ti poboljšati stanje.

Kasnije sam probao ove semenke - bile su vrlo gorke. A kad sam na suptilnom planu proverio njihov uticaj, dobila se interesantna slika. Budućnost kao da je bila „obavijena“, zapravo smanjivala mi se zavisnost od nje.

Znači, izraelska vidovnjakinja nije videla da će moći da prevladam budućnost. Žena iz Saratova, koja mi je gledala u šolju, takođe je pomenula bubrežne probleme, ali na potpuno drugačiji način:

- Vi mislite da je to bolest, ali nije. Rešićete ove probleme. Vidim vas kao da ste na vrhu planine sa zastavom u ruci. Pobedićete.

Zanimljivo je da je vidovnjakinja u Rusiji pred mnom videla novu budućnost, dok ova u Izraelu - nije. Verovatno da i energija države utiče na mogućnosti vidovitosti.

Ponekad događaji postave čoveka u absolutno beznadežnu situaciju i on smatra da mu je došao kraj. Ako prebiva na telesnom ili duhovnom nivou, onda to i sledi. Međutim, kroz ljubav i veru, kroz spasenje duše, čovek može da izvede bilo koje čudo.

Sećam se nedavnog telefonskog razgovora. Konsultovao sam ženu koja je imala vrlo ozbiljne probleme. Nisu mi rekli kakvi su tačno problemi bili u pitanju, ali kada sam iz njenog glasa izvukao informaciju, postalo mi je odmah jasno o čemu se radi. Velika nesreća je pretila njenim potomcima - deci, unucima, praunucima. Tema ljubomore, vezanosti, poklonjenje voljenoj osobi. Ali iza ove ljubomore su se skrivali: gordost, okrutnost prema ljudima, nemoć suočavanja s neprijatnostima, uniženost i krah budućnosti.

„Dakle - pomislio sam - kako je vreme prolazilo, gordost majke je prerasla u ljubomoru, što se prenelo na potomke. Međutim, pre gordosti je imala neku ranu na duši. Ili nije imala volju za životom. Takođe, moguće je da je bilo abortusa, odbacivanja ljubavi radi blagostanja, ili nemogućnost podnošenja duševnog bola. Postoji mnogo puteva da ubijemo dušu, da joj pričinimo bol“.

Ako se majka u toku trudnoće stalno ljutila na muža, ili ga je osuđivala, njena čerka može biti gorda od detinjstva, budući da je rođena sa već povređenom dušom. Ljubav, milosrđe, strpljenje, popustljivost, brižnost i požrtvovanost su kvaliteti koji su neophodni budućoj majci. Naročito u toku trudnoće. Kada shvatamo da nam je svaka situacija data od Boga, što znači da treba da u nama podstiče ljubav, onda se događaji ne odigravaju po principu „zašto i zbog čega“, već „zbog čega, u ime čega“. I tako, ako je muž uvredio ženu, to nije bilo zato što pije, ili zato što je loš i neaspitan, već zbog toga da bi se žena setila Boga, da bi osetila ljubav u duši koja je neophodna njenom detetu, kao i da bi prekinula vezanost koja zasenjuje ljubav. Da bi osetila nestabilnost, iluzornu prirodu blagostanja, da bi prihvatile mogući krah odnosa.

Ova žena je imala ozbiljne probleme s decom, tačnije sa sinom. To znači da je bolest bila povezana sa temom ljubomore, ili sa nekim neprijatnim događajem.

- Kakva pitanja imate? - obratio sam se svojoj nevidljivoj pacijentkinji.

- Moje prvo pitanje je jednostavno: kakva je situacija kod mene? - pitala je.

- Loša - odgovorio sam. - Kako vam je sin?

Uzdahnula je.

- To je i razlog što vas zovem. U vezi je sa ženom koja je petnaest godina starija od njega. A uz sve to, čini mi se i da nije moralna.

- I šta želite?

- Želela bih da znam šta mogu da učinim kako bi on prekinuo s njom.

- Zašto mislite da bi trebalo da prekine s njom? Na kraju krajeva, radi se o njegovom ličnom životu.

- Ali očigledno je da ona nije za njega, da tu neće biti porodice, dece.

- Ono što je za njega sad najvažnije - nisu porodica, ni deca - rekao sam. - Zdrava deca i porodica dolaze kad postoji energija i ljubav. Energije ima tamo gde postoje suprotnosti. A mesto gde se nalazi energija je duša. I ljubav je takođe tamo. Ako duša ne funkcioniše, ne može da bude normalne porodice, niti dece. Da bi duša oživela, potrebno je uniziti telo i svest. Zbog toga je vašem sinu došla takva žena. Starost označava telesne probleme, blokadu ljubomore, a nepoštenje su problemi sa svešću, odnosno poretkom. Ukoliko je on voli, znači da je za njega važnija duša. A vi želite da ih razdvojite - što znači da vučete sina ka blagostanju i uvećanju gordosti. Potom sudska može da se obračuna s njim ili s vama - kao autorom.

- Znate li šta mi se desilo pre tri dana? - odjednom je rekla. - Išla sam ulicom i iznenada se pored mene zaustavio vrlo skup automobil. Vozač je bio muškarac, a na suvozačkom mestu je bila jedna žena. Pitala me je gde se nalazi bolnica za decu. Objasnila sam joj gde treba da idu.

Odjednom mi je ona rekla: „Na tebe i tvoju porodicu je bačena smrtna kletva. To je učinjeno na groblju“. Žena mi je ličila na ciganku. Pogledala me je u oči i nasmešila se: „Nisam Ciganka već Bugarka i ne treba mi nikakav novac. Milionerka sam, bavim se hiromantijom. Samo želim da te upozorim da ti je smrt blizu“.

- Sad smrt više nije blizu vas, već blizu vašeg sina - rekao sam. - A vi pokušavate da obezbedite još veće blagostanje i da odbacite ljubav, a zajedno s blagostanjem privlačite smrt. Pre tri dana vam je stigao znak da se nalazite na pogrešnom putu.

- Pre dva meseca sam posetila crkvu - nastavila je žena. - Ispred nje je sedela prosjakinja i kad sam joj bacila novčić, neočekivano mi je rekla: „Iza tvojih leđa stoji smrt“. A ja sam joj odgovorila: „I sama to osećam“.

- Vidite - obratio sam se pacijentkinji - još uvek niste naučili da volite i vaša duša je poluživa. Zašto - toga sami morate da se setite. Da li ste nekada imali abortus?

- Da, i umalo posle toga nisam umrla.

- Znači to dete je trebalo da se rodi. Ali vama nije bila važna ljubav, već prosperitet. To je nanelo veliku štetu vašoj duši. Odricanje od ljubavi ne može da prođe bez posledica - tad duša biva sva u ožiljcima. Nedavno sam konsultovao jednu ženu i rekao joj: „Pre dvadeset godina ste počinili zločin protiv duše“. Ona je pokušala da se seti, uveravajući me da nije postojalo ništa slično. Insistirao sam: „Odrekli ste se ljubavi i naneli ste štetu duši. To se događa kada se odričete ljubavi zarad zadovoljstva“. - „Setila sam se! - uzviknula je ona. - Tada sam imala ljubavnika“.

Dakle, kada je reč o odnosu sa suprugom, da bi se sačuvala ljubav, potrebno je prevazići bol, uvrede i uniženja. Ljubavnik ne donosi bol, već samo zadovoljstvo. Ljubav je tamo gde istovremeno postoje bol i radost. A tamo gde je isključivo zadovoljstvo, ljubav se pretvara u strast i vezanost. I tada duša počinje da umire.

Kada žena, usredsređena na uvređenost i zamerke prema mužu, počne da diskredituje ljubav i traži ljubavnika samo zarad pozitivnih emocija, to ne nanosi udarac samo njoj, već i njenoj deci. Ne samo izdaja, već i pomisao na nju, kao i požuda usmerena ka drugom muškarcu, može da nanese štetu kako majčinoj tako i detetovoј duši. Iskušenje u obliku požude koja se oseti prema drugom muškarcu zato i

stiže s Višeg plana, da bi se prevazišla. Ako nema usredsređenosti na ljubav prema Bogu, ona postaje nepremostiva. A nadalje sledi postepeno rastakanje duše, klanjanje svesti, telu i, na kraju, propast.

Dakle, za svaki slučaj se setite i prođite kroz pokajanje zbog svih fizičkih i duhovnih izdaja koje ste počinili.

- Znate li da nikako nisam mogla da prihvatom smrt majke, koja se desila pre nekoliko godina.

- To takođe pogoršava probleme s dušom - odgovorio sam. - Kada gubimo ljubav prema Bogu i osećaj jedinstva s Njim, postaje nam nepodnošljiva smrt ili gubitak voljene osobe.

- U poslednje dve godine mi se javljuju brojne bolesti. Recite mi, s čime to može da bude povezano?

- S vašim sinom. Potrebno je da osnuje porodicu, da ima decu, ali on za to nije spremna na unutrašnjem planu. Setite se: „Avram je rodio Isaka...“ Žena rađa dete fizički, a muškarac duhovno. Vaš sin poseduje malo energije, njegova duša je inertna.

Setite se šta su govorili apostoli: „Onaj koji postrada telom, prestaje od greha“ (Prva saborna poslanica svetog apostola Petra 4:1). Greh je slabljenje ljubavi, povreda duše, bilo zbog tela ili svesti. Zato fizički ili duhovni bol pomaže duši da se preporodi. Dakle, vaše bolesti su pokazatelj unutrašnjeg stanja vašeg deteta.

- Ali vi ste mi proletos spasili život - iznenada je rekla.

- Kako?

- U martu sam bila kod vas na konsultaciji i rekla vam da umirem. Pre toga sam nekoliko meseci to i fizički osetila, unutar mene je bila praznina i hladnoća. I to nisam osetila samo ja. Više nisam mogla da hodam, gubila sam telesnu težinu. Imala sam osećaj kao da sam već napustila život. Sve sam to prilično lako prihvatile. Na primer, nakon dugog bolovanja dolazim na posao, a kolege mi kažu: „Ti si još živa? Mislili smo da si umrla“. Zatim sam sanjala majku kako mi prilazi i posmatra me u tišini. Pitala sam je: „Majko, da li umirem?“ Ona mi je odgovorila: „Da“. - „Šta da radim?“ - „Ne znam“, odgovorila je i osmehnula mi se. Potom sam došla kod vas na konsultaciju, a vi ste mi

rekli: „Umirite, ali se molite za sina“. Počela sam neprekidno da se molim osetivši da je smrt odstupila.

- Kako ste uopšte saznali za moje knjige?

- Bilo je to pre pet godina. Sin mi je bio u jako lošem stanju, dijagnostikovan mu je „hepatitis C“, i lekari su mi rekli da ima male šanse da preživi. Sećam se da sam izašla iz bolnice i potpuno odsutna lutala ulicama. Zatim sam se nekako pribrala, osvrnula se oko sebe i ugledala knjižaru. Ušla sam u nju, prošetala među policama i nasumično odabrala jednu knjigu. Radilo se o vašoj. Počela sam da je čitam, osećajući pritom kako se sve menja. Sada je s mojim sinom sve u redu.

- Kakve je probleme još imao?

- Koristio je drogu kada je imao 16 godina. Zatim je samoinicijativno prekinuo s tim.

- Svi problemi vašeg sina se sastoje u tome što ne može da podnese krah budućnosti. Ako je gordost nešto što ne može da se prevlada, ona se pretvori u ljubomoru. A gordost se prevazilazi kada čovek počne da živi dušom, tj. kad su mu ljubav i moral važniji od blagostanja, novca, slave, uspešnog posla i bilo kakvih duhovnih i fizičkih zadovoljstava. To je lako reći, ali je teško uraditi. Moji lični pokušaji da prevaziđem zavisnost od budućnosti često su bili neuspešni jer je u pitanju bolan proces. Ipak, zahvaljujući hrišćanstvu, taj proces je moguć. Mi posedujemo algoritam spasenja, preostaje nam jedino da verujemo u to. Ako ste čvrsto odlučili da sledite ovaj put, onda će promene zaista i otpočeti. Po tom pitanju samo vi možete da doneSETe konačnu odluku.

Osmehnuo sam se, prisećajući se drugog slučaja. Bio sam kod nekoga u gostima i razgovor se poveo o onkologiji. Moja davnašnja poznanica je iznenada pomenula:

- Pre deset godina sam imala rak, dijagnozu „melanom“. Tada sam vas pozvala i rekla vam da kod mene stvari jako loše stoje.

Naborao sam čelo, pokušavajući da se setim tih događaja, ali pamćenje me je izdavalо.

- I, šta sam rekao?

- Da nisam naučila da volim, Da se odričem ljubavi zbog nezadovoljstva sobom i sudbinom. Da stalno kritikujem ljude koje volim i

da mi je potrebno da se istinski promenim na unutrašnjem planu.

- Zar je moguće da ste u tome uspeli, s takvim karakterom? - ironično sam primetio.

Ona se glasno nasmejala.

- Uspela sam, nego šta. Istina, ne odmah. Tri nedelje sam se trudila, ali po svoj prilici je bilo malo koristi jer ste me pozvali i rekli da ne vidite nikakve promene. I to ste izjavili vrlo grubo.

Iskolačio sam oči.

- Bio sam grub preko telefona? Nemoguće.

- Jeste, jeste - ponovo se nasmejala. - Nakon toga sam opet počela da radim na sebi, ulažući ogroman napor. Na duši mi je odmah postalo lakše. Zatim sam otišla na lekarsku kontrolu. Rekli su mi da se to jako retko dešava, ali se ipak ponekad dogodi. Ispostavilo se da su analize dobre i da više ne bolujem od raka.

Tada sam pomislio kako mnogi ljudi često ne mogu da se mobilišu da bi proši kroz neophodnu transformaciju. Čovekovo telo je jedinstven sistem. Da bi se promenila jedna karika, potrebno je, u izvesnoj meri, promeniti sve karike. Onaj ko se oslanja na telo i svest ne može da prođe kroz potpuni preobražaj. Za takvu osobu je gubitak novca, vlasti, blagostanja i budućnosti nešto nepremostivo. Mnogima je lakše da umru. Kada duša prestane da oseća svoje božansko „ja“ i sraste sa zemaljskim, čovekov bol usled gubitka vrednosti na koje je navikao postaje nepodnošljiv. Bez ljubavi i vere je proces preobražaja nemoguć.

Nedavno mi je na seminaru jedan čovek predao pismo svog sedamnaestogodišnjeg sina. Mladiću su se dešavale nesreće koje nije mogao prihvati. Upao je u stanje uninija i ozlojeđenosti, a zatim je počeo da ispoljava mržnju prema roditeljima. Na kraju je odbacio sve oko sebe i potpuno se osamio. Sedeo je u kući i nigde nije izlazio. Njegov otac je počeo da čita moje knjige.

Razgovarao sam s njim.

- Šokiralo me je - rekao - ono što sam pročitao u 12. knjizi vaše „Dijagnostike karme“. Odnosno, da čovek mora da bude potpuno bespomoćan kako bi ostvario božansko u sebi. Shvatio sam da sam uvek živeo radi blagostanja i sigurnosti, fizičke i duhovne. Od tada je moj sin

počeo da se menja, pojavila su mu se topla osećanja prema mlađem bratu. Ali nas, roditelje, i dalje je mrzeo. Tada sam prvi put posetio vaš seminar. Žena nije želela da mi se pridruži. Vi upozoravate da pre i u toku seminara može doći do „pročišćenja“, i to kod svih u rodbini. Kad je počeo seminar, kod mog sina su počele krize. I to vrlo silovite - izgledalo je kao da umire. Žena mi je bila prestravljeni. Nakon toga je i ona počela da čita vaše knjige. Sa vašom informacijom smo se tek nedavno upoznali, ali ja vidim kako se moj sin menja i jasno mi je da smo na dobrom putu.

- Spoljašnje promene još uvek nisu pokazatelj - rekao sam mu. - Ne oslanjajte se na rezultate, već na osećaj ljubavi i sreće u duši. Vaša lična težnja prema Bogu glavni je pokazatelj vašeg uspeha.

Zamišljen, prošao sam nekoliko kvartova. Neprimetno mi se prikrao osećaj gladi. „Treba da prekinem s razmišljanjem i pojedem nešto u nekom restoranu - pomislio sam. - Ovde ih ima puno. Prošetaću i po osećaju odabratи onaj koji mi se dopadne“.

ODMOR

Na kraju sam uspeo da pronađem mali i prijatan restoran. Naručio sam jelo od morskih plodova. Bio sam u dilemi da li da naručim i pivo. Zatim sam, mahnuvši konobaru, odlučio da to ipak učinim. Treba da bude i malo otrova, tek da se telo ne opusti. Verovatno ću popiti pola čaše, a zatim pivo postaje gorko, što je pouzdan znak da ga više ne treba piti jer će doći do problema sa crevima.

Udobno sam se smestio i posmatrao živopisnu ulicu. Deo stolova u restoranu se nalazio na trotoaru; sve je bilo ograđeno i ukrašeno cvećem. Bio sam odlično raspoložen. Na kraju krajeva, zašto tako pesimistično posmatram situaciju u Rusiji? Verovatno zato što sam ipak vezan za svest. Za onoga koji živi dušom slika sveta se stalno menja, jer nova energija neprestano pritiče. A zajedno s njom - i informacija.

Nekada sam verovao da filozofija, odnosno spoznaja sveta, može bilo koliko da napreduje a da čovek pritom ne mora da se menja. Tako su nam uvek predstavljali stvari. Ispostavilo se da je to zabluda. Spoznaja zahteva promene. Ako se čovek ne menja na unutrašnjem planu, nikada ne može da izađe izvan granica svojih stereotipa. Telo i duh su jedno. Mi pre svega spoznajemo dušom, odnosno osećanjima, koja se obrazuju u slike. Zatim počinje da se menja naša svest, odnosno pogled na svet. I tek potom nam se menja telo - kroz način ishrane, života, navike, itd.

Nije iznenadujuće što je Ajnštajn u mladosti obožavao violinu. Ako se detetu ili tinejdžeru oduzme mogućnost čulne spoznaje sveta, svest će mu okoštati, biće statična i agresivna. Tehnički izumi mogu i dalje da se pojavljuju - i svest će, po inerciji, još neko vreme davati nove ideje i otkrića. A zatim će slika sveta postajati sve statičnija, a način razmišljanja sve ortodoksiјi. Kada se klanjamo svesti, odnosno budućnosti, ceo svet nam se čini nepomičnim, a Vasiona - večnom. Kada posmatramo neki negativan proces, mislimo da je on večan i takvo stanovište priziva mržnju, uninije i depresiju.

Danas mi se čini da je situacija u Rusiji i svetu teška, a zatim se, na primer, ispostavi da postoji izlaz, i to ne samo jedan. Naime, Rusija je, kao država, nestala još pre deset godina. Moralna paraliza je uzrokovala i paralizu čitave zemlje.

Pre nekoliko godina je Rusija počela da se nameće, obznanjuje svoje postojanje. Evropa i Amerika su se prezrivo mrštile pitajući se kako se ta država uopšte usuđuje da pretenduje na ulogu supersile. Sad više niko u svetu ne sumnja u to da je Rusija zaista supersila.

Glavni problem Rusije oduvek je bio u nedostatku povratne sprega između naroda i vlasti. To je povremeno dovodilo do toga da je narod, kada mu se strpljenje istrošilo, pokušavao da uništi vlast. Rezultat je bio taj da su svi stradali. Danas se pojавilo moćno sredstvo demokratije - Internet. Pojavljuje se povratna informaciona sprega, javno mnjenje se munjevito razvija. Za demokratiju je najvažnije da društvo bude informisano. To znači da društvo shvata kakva država treba da bude i u kom pravcu treba da se kreće.

Ranije je narod verovao da se država brine o njemu i da ga vodi napred. Međutim, ljudi su se oduvek brinuli sami o sebi, obrazujući državne strukture koje su predstavljali činovnici. Oni su, prigrabivši vlast i monopolizujući je, pokušavali da ubede sve oko sebe kako se baš oni brinu o narodu. Danas taj narod postaje informisan i na unutrašnjem planu nezavisan. Na televiziji se sve češće iskreno diskutuje o problemima s kojima se suočava društvo. Danas je nemoguće potpuno kontrolisati novine i televiziju; u situaciji kad narod zna šta želi birokratija je prinuđena da mu izađe u susret.

U naše vreme se u Rusiji raspravlja o zaštiti tržišta od transgenih, genetski modifikovanih proizvoda, o tome kako ljudi treba da sarađuju i u gradu i na selu. Nekada je svaka uredba dolazila „odozgo“, iz Moskve, a svaka inicijativa se gušila odozdo. Međutim, danas ljudi govore o izgradnji agroindustrijskih sela, odnosno o selima i zajednicama novog formata. Sve je više novih projekata usmerenih ka obnovi i spasenju Rusije. Pojavila se inteligentna omladina koja ispred sebe ima postavljen cilj i koja može da formira novu civilizaciju. Potrebna je samo konцепција, pravi smer.

„Sve će biti dobro“ - razmišljao sam. Rusija, sa svojim kolosalnim resursima, poseduje adekvatne perspektive. Potrebno je prevazilaziti ograničenja stereotipa, kao i mitove. Jedan od najtvrdokornijih je mit o tome kako ruski narod piye i ne ume da radi. Ispostavilo se da je to besmislica.

Pre izvesnog vremena pristigao mi je interesantan imejl. „Živim u Nemačkoj - napisao je jedan mladić - i mogu da kažem sledeće. Oni koji su iz Rusije došli u Nemačku i ovde dobili posao, često imaju probleme u odnosima s Turcima i Nemcima“. Reč je o tome da Rusi daleko bolje rade, što izaziva zavist i bes kod drugih. Dakle, nije stvar u poslu, već u neefikasnom upravljanju i neodgovarajućim uslovima za rad. Osmehnuo sam se prisetivši se tog pisma.

Nedavno su na radiju emitovali zanimljivu informaciju: Kalinjingradsku BMW fabriku za sklapanje automobilskih delova proglašili su jednom od najboljih na svetu. Pogoni za montažu ovog prestižnog automobila pojavili su se na teritoriji nekadašnje vojne fabrike. Dovoljni su normalni uslovi i dobra disciplina - i eto, već smo među najboljima na svetu. U kosmičkoj industriji, Rusija je i dalje ispred svih na planeti. Posedujemo neverovatne naučnike, konstruktore i radnu snagu. Potrebno je samo obezbediti prihvatljive uslove za rad.

Normalne uslove ne treba obezbeđivati samo za radnike, već i za rukovodioce. Ne radi se samo o nužnosti kontrolisanja, već i ohrabrvanja. Mislim da će u bliskoj budućnosti u Rusiji biti obezbeđeni uslovi da svaki visoki funkcioner, bez obzira da li je reč o gradonačelniku, gubernatoru regiona, ministru, predsedniku vlade ili predsedniku države, nakon završetka mandata, mora predati izveštaj pred specijalnom komisijom o svim plusevima i minusima svoje vladavine. A komisija će, sastavljena od najboljih društvenih predstavnika, omogućavati jasnu sistematsku analizu aktivnosti činovnika u toku njegove službe sa krivične, administrativne, ekonomске, političke, i, što je najvažnije - moralne tačke gledišta. To će budućem činovniku omogućiti da stekne mnogo bolju predstavu o tome šta treba da radi, ka čemu da teži i kakve aktivnosti nipošto ne bi smeо da preduzima.

Dakle, nameće se sledeći zaključak: u Rusiji je danas opšta situacija problematična, ali su perspektive odlične. Osećam da mi je raspoloženje predivno. Upravo u takvom raspoloženju i treba jesti, to je jedan od principa vedske filozofije.

Pre više hiljada godina Vede su savetovale: ujutro treba šetati oko sat vremena, a uveče, pre spavanja, potrebna je lagana, polučasovna šetnja. Ljudi su tek sad počeli da shvataju da jedan od najboljih režima

ishrane ne počiva samo na hrani, već i na kretanju koje crevima omogućava da normalno funkcionišu.

Sećam se kako su nas u školi učili da se čovek, kao razumno biće, pojavio pre 100.000 godina. Međutim, nedavno su, prilikom iskopavanja u Sibiru, otkrili glinene figure koje je napravio prvobitni čovek. Njihova starost bila je oko 60 miliona godina. Takođe, u Africi su, čini mi se, pronašli figure dinosaurusa koje su napravile ljudske ruke. Pri čemu one odgovaraju figurama dinosaurusa koji su bili rekonstruisani na osnovu pronađenih skeleta i kostiju. A zna se da su dinosauri izumrli pre oko 70 miliona godina.

Tokom desetina miliona godina prvobitni čovek se nalazio u neprestanom pokretu. Probavne, kao i druge funkcije, bile su tesno povezane sa hodanjem. Nekom prilikom sam posetio podmornicu i saznao za najveći problem koji muči posadu: zdravi i mladi osamnaestogodišnji momci su se žalili na probavne probleme. U podmornici praktično nema slobodnog prostora. Ono što nazivaju trpezarijom je minijaturna komora 2x2 m². Konstruktori su razmišljali o svemu mogućem, sem o potrebama posade. Dakle, kad god su mornari hodali uskim hodnicima naprednazad, rad creva se normalizovao.

U poslednjih četrdeset godina ljudi su praktično prestali da hodaju. Svaka hrana, pa i najlakša, daleko se teže apsorbuje. Otrovi truju zdravlje kako mladih tako i starih ljudi. Komercijalizovana medicina velikodušno pokušava da prodaje različite lekove, obećavajući čudesno izbavljenje od svih bolesti. Međutim, umesto toga je bolje praviti bazene, sportske terene, parne saune i trgove. Čovek treba da se šeta među drvećem, da se pari u sauni i bavi sportom. To je pogotovo važno za omladinu.

Ponovo sam se setio važnog principa vedske kuhinje: jesti u određeno vreme, a između toga ništa ne stavljati u usta. Sjajno pravilo. Istražujući energiju, došao sam do istog zaključka. Ako čovek oseti glad između doručka i ručka, ali obuzda tu želju, odmah postiže nekoliko pozitivnih stvari. Budući da želja za hranom ukazuje na nedostatak fizičke energije, čovek treba da se preusmeri na suptilnu, duhovnu energiju. A kada postoji potreba za duhovnom energijom, povećava se i podsvesna potreba za ljubavlju, a samim tim i vera u Boga. Na taj način, suzdržavanjem, čovek jača i razvija dušu. Ne prepuštajući se površnim

željama, uči da trpi, pati i da se žrtvuje. Isto tako smanjuje zavisnost od tela i nagona. Takođe čoveku će se poboljšati karakter i on će postati dobrodušniji.

Uzgred, ako se detetu dopusti da jede slatkiše kad god poželi, nastupiće energetska raspuštenost koja može negativno da utiče na njegovo fizičko zdravlje i karakter.

Kada se čovek naprestano zatrپava spoljašnjom energijom, posredstvom obilne hrane i slatkiša, suptilna energija, od koje mu zavise zdravlje i subbina, potpuno se gasi. Ma kako to čudno izgledalo, dešava se da čovek mnogo jede, uzimajući pri tome isključivo zdravu i korisnu hranu, ali mu se zdravlje sve više pogoršava. Nije besmisleno to što je jedan stogodišnjak iz drevne Grčke naložio da mu se na nadgrobnoj ploči ureže: „Živeo sam dugo zato što sam umereno jeo i pio“.

U principu, način života plemena Hunza predstavlja očiglednu demonstraciju kako hrana omogućava aktiviranje, a ne ubijanje životne energije. Kao prvo, ljudi iz ovog plemena malo jedu. Kao drugo, jedu samo svežu hranu. Kao treće, minimalno koriste meso, i to samo u zimskom periodu. Četvrto: puno se kreću. Peto: prijateljski su raspoloženi i stalno su u dobrom duhovnom raspoloženju. Šesto: upravo u proleće, kada se aktivira suptilna vitalna energija, pleme Hunza praktično prestaje da unosi hranu. Tričetiri meseca piju čaj, kompot od suvih kajsija i drugog sušenog voća.

Dakle, glavni princip zdravlja je vrlo jednostavan: ne treba ga kvariti nepravilnom ishranom i pogrešnim načinom života. Što se tiče jačanja zdravlja, prvenstveno treba govoriti o aktiviranju suptilne vitalne energije koja nam hrani dušu, svest i telo. Nije slučajna ruska poslovica: „Hrani se Svetim Duhom“.

Hrana koju jedemo samo je sakupljena sunčeva energija. Mi apsorbujemo svega 1,5% energije iz hrane koju unosimo. Danas u svetu postoji oko 30.000 „suncojeda“, odnosno ljudi koji neposredno konzumiraju sunčevu energiju. Oni dugi niz godina ne jedu običnu hranu. Zapravo hrana je ista po svojoj suštini, ali ne i po formi. Takođe postoji i viša energija kojom se hrani Sunce a njome može da se napaja i čovek. Ali priključenje na tu vrstu energije za sad treba da bude što manja. Čovekova duša jednostavno nije spremna za to.

Ako stavimo na gomilu sve režime ishrane koje lekari preporučuju, ponovo se nehotice vraćamo vedskoj kuhinji. U skladu s Vedama, postoje tri vrste hrane kojima odgovaraju tri čovekova stanja: satva, radžas i tamas. U prvu kategoriju spada sveža, ukusna hrana, u koju nije dodato ništa od onog što pojačava apetit, raspaljuje želje i strasti. Druga vrsta hrane uključuje meso, ribu, čaj, kafu kao i začine koji podstiču apetit, ukisljenu, slanu i drugu vrstu hrane. U treću kategoriju spada hrana koja nije sveža, kao i pržena, marinirana, itd.

Smisao ovih kategorija je razumljiv. Čovek koji se nalazi na višem nivou, koji živi kroz više aspekte duše, ne treba da pojačava ukus hrane, jer ona i bez toga poseduje jaku energiju. Za njega je hrana način da utoli glas, a on najveće zadovoljstvo crpi iz drugih stvari. Hrana drugog nivoa je pogodna za osobu koji živi svešću. Ako satvičku hranu jedu bramani, sveštenici, drugu vrstu hrane jedu ratnici, vladari. Energija njihove duše je slabija, za njih veliku važnost imaju strasti, um, volja, želje. Ljudi sa najslabijom energijom bave se uslužnim delatnostima, zanatima, itd. U skladu s tim se i hrane.

Na taj način u indijskoj filozofiji se može pronaći ideja o tome da čovek koji zauzima visok svetovni ili duhovni položaj mora da ima i visoku energiju. Ako je životne energije malo, sveštenik će davati pogrešne savete, a vladar preuzimati pogrešne korake, što može da dovede do pojave bolesti, nesreća i uništenja zemlje.

Savremena medicina, svesno ili nesvesno, primorana je da sledi principe koji su otkriveni u davnim vremenima. Imam prijatelja, urologa, koji mi je rekao kako se prilikom lečenja urinarnih infekcija uz korišćenje antibiotika treba strogo uzdržavati od začinjene, kisele i slane hrane, ni u kom slučaju ne piti alkohol i ne preterivati s mesom. Kada sam ga pitao zašto je tako, priznao je da nema objašnjenje za to, ali da postoje brojne činjenice koje jasno pokazuju jedno: lekovi skoro da i ne deluju ako čovek u toku lečenja piye, jede haringu (usoljena haringa - omiljeno rusko jelo - prim. prev.) i ima seks.

- U suštini je to vrlo lako objasniti - rekao sam mu - ako zanemarimo grubu, fizičkomaterijalističku koncepciju i pogledamo energetsku. Seks, alkohol, slana i obilna hrana - aktiviraju želje, strasti, što znači da dovode do pojačane podsvesne agresivnosti. Što je veća

podsvesna agresivnost, slabija je bazna vitalna energija, a upravo ona omogućava borbu protiv bolesti i pobedu nad njom.

- Biće da je tako - razmislivši je klimnuo glavom. - Tada je jasna i priča koju nikome nisam ispričao. Jednom prilikom mi je na lečenju bio bračni par. Problem je naizgled bio bezazlen - trihomonijaza. Propisao sam im standardni tretman, ali on im nije pomogao. Zatim sam prepisao najbolji lek, koji takođe nije pomogao. Na koncu sam posegnuo za najsavremenijim, vrlo skupim lekom. Ni on nije doneo poboljšanje. Pritom, ovaj par nije jeo ništa što ne bi trebalo, nisu pili, već su strogo poštovali sve savete. „Preostala je poslednja opcija“ - rekao sam im, „lek se mora unositi direktno u venu.“ Prošli su dve kure lečenja.

Iskosa me je pogledao.

- Rezultat je bio nula. Znaš li šta sam im nakon toga rekao? „Ljudi, ovde je kraj. Ja nemam lek za vas i preostaje vam samo da se molite. Molite se i uzdržavajte se od seksualnih odnosa. Zatim obavite analize, pa čemo videti šta čemo dalje da radimo“. Više nisu uzimali lekove. Nakon tri nedelje su prošli analize. I, kao što pogađaš - osmehnuo se - sve je bilo u redu. Tri meseca kasnije su testovi ponovljeni i opet je sve bilo dobro, kao i nakon pola godine. Infekcije više nije bilo ni u tragovima.

Ponovo se osmehnuo.

- Shvataš li zašto se o takvim slučajevima uopšte ne priča i ne piše? Zato što je medicina tad nepotrebna. Ispada da čovek može sam da se izbori sa svim bolestima. Još pre sto godina venerične bolesti su se lečile gladovanjem. Naročito je bio efikasan strog post, bez vode. Ali kako medicina može da reklamira sopstvenu nesposobnost? Dakle, za zdrav način života bolje je ne dobijati recepte od lekara, već od onih koji nisu zainteresovani za medicinu ili platu.

Prekinuo sam sa razmišljanjem jer mi je konobar doneo hranu - morske plodove. Život je lep. Vreme je bilo odlično, kao i moje raspoloženje. Onako kako doživljavamo svet, on će nam takav i biti. Ako u čoveku vidimo samo loše osobine, podstičemo ga da bude loš. Ako vidimo u njemu dobro, on će biti još bolji.

Na konsultacijama sam ženama davao jednostavan recept:

- Ako želite da vam muž poseduje dobre osobine, hvalite upravo te osobine, čak ako ih i ne poseduje. Pohvala je smer u kome će se kretati njegova energija. Ako ste pohvalili muža zato što je ispoljio hrabrost, takav će i biti. Ako ga pohvalite da je dobar - biće još bolji. Ako ga pohvalite za brižnost i velikodušnost, nakon nekog vremena ćete videti rezultat. Ne zaboravite da ga što češće hvalite. I obrnuto: ako ste ga kritikovale što je pohlepan - biće još pohlepniji. Ako ga osuđujete što je sebičan, uverićete se da će postati još gori. Vaspitanje druge osobe znači upravljanje njenom energijom, formiranje ispravnih ciljeva i pomoći u buđenju ljubavi koja daje energiju.

Nastavio sam da razmišljam u tom pravcu. Mehanizam oslobađanja energije kod druge osobe je vrlo jednostavan. Ako je hvalimo - energija se razvija i proizvodi nove mogućnosti. Ako je kudimo i osuđujemo, energija se zaustavlja zajedno s razvojem. Ljudi su to spoznali od davnina. Zašto ovaj metod ne prihvate svi ljudi? Najverovatnije zato što je aktiviranje energije poput papučice za gas.

Kada upalite motor, bez obzira na to koliko puta okretali volan, najvažnije je da se auto pokrene. Ali kada se brzina malo poveća, potrebna je veština u vožnji, za koju je važan strateški način razmišljanja, kao i sposobnost da se predvide situacije pre nego što se one dogode.

Hvalimo čoveka zbog neke osobine, ali da bi se ona razvijala potrebno ju je uravnoteživati suprotnošću. U protivnom će se hrabrost pretvoriti u nesmotrenost, odlučnost u tvrdoglavost i okrutnost, dobrota u samouništenje, opreznost u kukavičluk, a saosećajnost u samoprekor. Pažnja i poštovanje upućeni drugima pretvorice se u samogušenje, stidljivost i krutost. Dakle, nije dovoljno samo davati energiju - potrebno je da se ona pretvara u ljubav. Zbog toga je potrebno da se ona grana na dve suprotnosti.

Čovek koji je vezan za telo i svest nije u stanju da razmišlja dijalektički. Hvaliće drugog za hrabrost a kinjiti ga za nesmotrenost, ne shvatajući da jedna osobina prelazi u drugu. Ako se hrabrost ne bude uravnoteživala opreznosću, ona će imati moć da uništi ne samo druge, već i samog subjekta. To znači da visok nivo energije može da poseduje samo onaj koji živi ljubavlju i dušom. Na nižem nivou, hrabrost će proizvesti nesmotrenost i smrt. Da bi čovek preživeo, nesmotrenost mora da se pretvori u kukavičluk. Odnosno, hrabrost će se neizbežno

pretvarati u kukavičluk. Takva promena može da obuhvati nekoliko generacija ili da se odvija decenijama u životu pojedinca. To je zakonomerno i neizbežno.

Okrutnost je svojstvo naprasite osobe, karakteristika idolopoklonika. Monoteizam, koji zabranjuje osvetu, surovost i pohlepu, doprineo je čovekovom prelasku na viši energetski nivo. Moralne zabrane pomogle su mu da ne otima od drugog, već da stvara za sebe. Da ne ubija drugog, već da ga vaspitava kroz odmerenu kaznu, ograničavajući ga u životinjskim željama. Upravo je to budilo viša čovekova osećanja. Putem tabua, posredstvom vere i poklonjenja nevidljivim duhovima, primitivno biće se iz životinje pretvaralo u čoveka. Posredstvom moralnih ograničenja i propisane zapovesti čovek se iz poluživotinje pretvorio u današnjeg čoveka. Hrišćanstvo je dopuštalo da se kroz postojanu usredsređenost na ljubav prema Bogu u svakom čoveku otvori božansko.

Ranije su se nauka i religija međusobno sukobljavale. Nauka, koju je iznadrila religija, odricala se nje, bežala je od nje kao bludni sin. Danas je nastupilo vreme povratka. Nauka ima samo jednu šansu da preživi - da se spoji sa religijom. Ne da se slije, već da se prožme u dijalektičkom jedinstvu. Podsvesno osećajući neizbežnu katastrofu, naučnici se više ne suzdržavaju da obelodane otkrića koja dokazuju postojanje Više volje u Vasioni. Ne isključuju ni postojanje duše.

Englezi su obavili niz zanimljivih istraživanja. Posmatranje je obuhvatilo oko 17.000 ljudi i sprovodilo se dugi niz godina. Ispostavilo se sledeće: osobe koje su u detinjstvu prekomerno jele slatkiše, posle 30e godine su pokazivale kriminalne sklonosti u većoj meri od svojih vršnjaka kojima nije bila udovoljavana svaka želja. Naučnici su došli do zaključka da se duša i karakter kvare neuzdržanim željama. Od ovog stajališta nije daleko ni spoznaja da su moralne zapovesti, koje nam ograničavaju životinjske nagone, neophodne zarad opstanka čovečanstva.

Tehničke mogućnosti čine svet krhkijim. Danas postaju opasna brojna dostignuća iz oblasti hemije, medicine, tehnologije, od nuklearne bombe pa sve do nanotehnologije. Međutim, današnje čovečanstvo, umesto da razvija moral, veru i ljubav, neumorno poboljšava sistem kontrole, praćenja, sprečavanja i suzbijanja kriminala. Ova borba sa senkama teško da može još dugo da potraje. Progres sam po sebi ne

uništava civilizaciju, jer je progres poluga. Najvažnije je ono u čijim se rukama ona nađe.

Iz nekog razloga sam se opet setio Kjubrikovog filma. Pitao sam se zašto mu je tako čudan naziv - „Široko zatvorenih očiju“? Mora da postoji neki smisao; verovatno je suština filma upravo u tome. Obično čovek širom otvara oči kako bi bolje video cilj ka kome ide. Široko otvorene oči su simbol čovekove odlučnosti. Dakle, ovaj film ukazuje na sledeće: današnja civilizacija svim snagama teži napred, ali nije odabrala ispravan smer. Završetak filma ukazuje na potpunu pobjedu životinjskih želja nad ljubavlju, moralom i duševnom toplinom. Zapravo je to smrt. I seksualna scena, s kojom se film završava, i pohotljivost, koja naravno sledi iza toga, zapravo su izrečena presuda za oba filmska junaka. Smrt svaki put izgleda drugačije.

Nedavno sam u jednoj televizijskoj emisiji čuo priznanje jednog holivudskog glumca. Na početku je imao blistav uspeh, slavu a zatim se prepustio alkoholu i postepenom samouništenju. Iznenada je usledilo mukotrpolno vaskrsenje, povratak na veliki ekran, nova popularnost i nove nagrade. „Znaš li kako izgleda pakao? - rekao je glumac jednom svom poznaniku. „Misliš da je to miris sumpora, da su tu kotlovi i vatra? Ništa ni nalik tome. Vrata pakla su okićena ružama, osete se nezemaljske mirisne arome i na raspolaganju su nam svi užici o kojima smo samo mogli da sanjamo. Ali ako se 'primiš' na sve to, nećeš odmah shvatiti da si se našao u paklu, gde ti umire duša“.

Primetio sam da je pivo postalo gorkog ukusa, što je značilo da treba da ostavim čašu. A to ima svoje jake pozitivne strane, jer se nekvalitetan alkohol pojavio zato da bi ljudi mogli da ga se odreknu. Nekom prilikom sam na moskovskom aerodromu, u „Djuti fri šopu“, kupio skup francuski konjak. Naravno, ispostavilo se da je bio falsifikat. Međutim, ipak je pomalo mirisao na pravi konjak. Danas su prodavnice zatrpane vinima raznih brendova i svuda vidimo istu pesmicu: „Na Kavkazu su uvek pili vino i živeli duže od svih“. Mali dodatak: jačina domaćeg vina je 79% i piye se kao kvas. Sve ono što se nudi u prodavnicama teško je nazvati pravim vinom. Ali reklama ima moć da ubedi ljudе da poveruju u bilo šta.

„Uzgred - razmišljaо sam - zašto se u drugoj polovini 19. veka u Rusiji masovno pio alkohol?“ Najverovatnije zato što je 19. vek za Rusiju

bilo doba poklonjenja svesti, što znači doba strasti i agresivnosti. Alkohol otupljuje svest i donosi osećaj mira. Što je čovek agresivniji prema sebi ili drugima, što slabije izdržava stres, potrebniji su mu alkohol ili narkotici.

Na inicijativu Lava Tolstoja, 1887. godine je formirano prvo društvo trezvenjaka u Rusiji. Lav Tolstoj je na sledeći način opisivao proslavu Božića tih godina: „Nakon razgovora, razilaze se i svako piće u svom dvorištu. I tako pijanstvo i razvrat traju tokom čitave nedelje. Umesto Hristovog rođenja, proslavljuju đavola - njega uveseljavaju“.

Usput, jedno zanimljivo zapažanje. Kad sam shvatio da se duša nalazi u osnovi svega i da prvenstveno treba brinuti o njoj, odmah mi se umirila svest i neprimetno je iščezla želja za pićem, koja mi se ranije pojavljivala. Postoji jedna poznata izreka starih Rimljana: „Istina je u vinu“ (In vino veritas). Jasno je šta to znači. Kada svest otupi, duša može aktivnije da se otvorи jer čovek postaje iskreniji. Postaje bliži istini jer je duša bliža ljubavi nego svesti. Ali ako se duša raduje i aktivna je, a svest ne pokušava da je podredi sebi, tad nam nije potreban alkohol. Da, može se popiti, biti iskreniji i porazgovarati, kako se kaže - iz duše. Ali alkohol, uz svest, otupljuje i uzvišena osećanja.

Ranije sam verovao da vino pruža zadovoljstvo, da je izvor zadovoljstva. Ali potom sam shvatio da se zadovoljstvo nalazi u meni. Vino ga, kao doping, aktivira, podstiče me da budem srećan. Odnosno, ako čovek ne može sam od sebe da bude srećan, vino mu pomaže da to učini prinudno. Međutim, svaki prinudni proces je nasilje. Onaj kome je duša radosna, alkohol mu nije potreban.

Prestao sam da razmišljam nastavljajući sa obrokom, trudeći se da ne žurim.

Planirao sam da posetim unutrašnjost katedrale velikog arhitekte. Pitao sam se kako li ona izgleda iznutra? Isto kao i druge crkve? Gledajući logično, iznutra verovatno treba da trijumfuje ideja raspada.

Blago sam se namrštilo. Ispostavilo se da hrana od morskih plodova nije bila baš najukusnija. A pivo je, kao i uvek, bilo odvratno. „Ovo je znak“ - pomislio sam. Trebalо je da naručim pirinač i testeninu. Što je hrana jednostavnija, ona je ukusnija i zdravija. „Kad dobiješ minus, traži plus“ - osmehnuo sam se. - „Dijalektika“ - U celini je sve manje više jestivo. Da sam bio jako gladan, ova hrana bi mi se učinila fantastičnom.

Platio sam račun i ponovo krenuo u šetnju ulicama Barselone.
Treba šetati, opustiti se, posedeti malo na klupi u nekom parku.

SPASENJE PROROKA

U parkiću koji se nalazio u blizini katedrale bilo je vrlo živopisno. Drveće je bilo prekriveno predivnim i nežnim ljubičastim cvetovima - nezemaljski prizor. Nisam imao priliku da vidim takvo rastinje u Rusiji.

Seo sam na klupu i pokušavao da zadržim osećaj sreće. Pre dve decenije se raspao sovjetski Frankenštajn. Model spasenja čovečanstva ispostavio se neuspešnim jer u njemu nije bilo mesta za ljubav i milosrđe. Povezati individualan i kolektivan način razmišljanja, tržište i plansku ekonomiju, moguće je samo na nivou duše, monoteizma. Bez ljubavi, vere i morala, dijalektički suživot je nemoguć. Socijalizam je bio osuđen na krajnosti. Otuda i surovost i zakonomerna smrt.

Sada svi govore o kineskom modelu. Kinezi nadmašuju sve, ne samo u nauci i tehnologiji. Nedavno sam pročitao interesantan članak koji je pisao ruski emigrant u Americi. „Ako se zagledate u lica ljudi koje srećete u parkovima ili supermarketu - pisao je on - videćete isti prizor kao i u školi: od 25 učenika, 20 je belaca, 23 su crnci, a 12 Kinezi“. Međutim, kada se održao koncert učenika violinista, primetio sam potpuno drugačiju sliku. Od prvih deset violina, 9 nagrada je pripalo Kinezima, među drugih deset violina ih je bilo 5. Zatim je nastupao kvartet i svi su bili Kinezi. Prošle godine je jedan školski tim osvojio prvo mesto na naučnoj olimpijadi. U vezi s tim su u lokalnim novinama objavili fotografija tima - od njih 15 - devet su bili Kinezi. Bio je još jedan Indijac i dva ruska Jevreja, a ostali su bili lokalci. „Nedavno sam otvorio naše novine“, pisao je autor članka - i pročitao članak o učenicima - pobednicima takmičenja u klaviru, koji će otpustovati i nastupati u Karnegi holu. Iz naše oblasti je bilo troje dece. I svi su bili Kinezi“.

Pre nekog vremena, kada je u Rusiji nastupao violinski ansambl od 20 umetnika, sa sigurnošću se moglo pretpostaviti da je 15 od njih jevrejskog porekla. I to nikoga nije čudilo: to je talentovan narod, koji poseduje višak visoke duhovne energije. Dok će uskoro u Americi biti dve trećine Kineza u jevrejskom ansamblu violinista. To znači samo jedno: da poseduju sjajne sposobnosti, što znači i visoku duhovnu energiju.

Šta može da objasni takvu neverovatnu talentovanost Kineza? Već se i golim okom primeti da oni postepeno postaju lideri u svim

oblastima. Uzroci ovog fenomena se lako mogu objasniti ako shvatimo šta je čovek. Kinezi su nosioci istočnjačkog načina razmišljanja. Hiperogljif je slika, odnosno informaciona struktura, u kojoj svi elementi deluju kao jedna celina. U Kini je kolektivno mišljenje oduvek bilo veoma razvijeno. Taj narod su oduvek upoređivali s mravima, tj. da ih krasiti izuzetna kolektivnost i marljivost.

U 20. veku je ideologiju jedinstva počela da razjeda zapadna kultura. Za Kinu, koja postoji više od 3.000 godina u režimu kolektivne svesti, nove tendencije su bile pogibeljne. Zato je, bez obzira na svu manjkavost socijalizma, kineski narod ove ideje prihvatio. Socijalističke ideje sa svojom ograničenošću, uskošću, polovičnošću, koštale su Kinu, čini se, 200 miliona života. Ali istovremeno su se spasili od razuzdanog individualizma, klanjanja novcu i telu.

Ono što se naziva kineskim modelom socijalizma zapravo je bio spor, postepeni prelaz sa kolektivnog načina razmišljanja na individualni. Čuo sam da kineska omladina danas obožava zapadnu kulturu, naročito američku. Isto kao i omladina u Japanu. To mnogo toga objašnjava. Ali, za sada, ova tranzicija traje. Za sada kolektivni i individualni način razmišljanja imaju interakciju i prelaze jedan u drugi. Kruta planska privreda fleksibilno se povezuje sa tržištem i privatnim proizvođačima. Postoje suprotnosti, dva pola, dva različita načina razmišljanja - i to je ono što proizvodi energiju. To je energija u kojoj obično prebiva čovekova duša, bliska ljubavi. I budući da je to energija duše, primećuje se nagla ekspanzija stvaralačkih sposobnosti među kineskom omladinom.

Prelazak sa kolektivnog načina mišljenja, naravno, neće još dugo trajati. Kineska vlada intuitivno pokušava da uspori taj proces vodeći računa o duši. Nedavno je Kina zabranila pornografiju čak i na Internetu. Zemlja pokušava da razvije neke moralne norme radi očuvanja stvaralačke energije naroda. Ali u zemlji nema vere, nema jasne koncepcije i jasnih ciljeva ka kojima treba težiti. A tamo gde nema religije, neminovno opada moral. U Kini danas nema religiozne ili naučne koncepcije koja će štititi i spasavati dušu. Proces tog prelaska - od kolektivnog ka individualnom - može da traje i 10-15 godina. Ako Komunistička partija shvati opasnost koja preti Kini, tranzicija može biti odložena.

Ali, za sada, opšta politika Kine u odnosima prema drugim zemljama veoma je nemoralna. Država više nego mirno krade nacrte mašina, aviona, svih tehničkih izuma i proizvodi ih pod svojim robnim markama. A sve zemlje čute. Danas su u međunarodnim odnosima moral i pravda ustupili mesto sili. Međunarodno pravo je pravo jakih. Zacentrirala ga je paganska Amerika. Na to je ohrabrilu i Kinu.

Zaključak je jednostavan: Kina najverovatnije neće moći da održi suprotne načine razmišljanja. Scenario njenog daljeg razvoja će verovatno biti sledeći: bunt individualizma i egoizma, nastanak klanova koji cepaju zemlju na delove, uništenje planske strateške ekonomije.

Po svoj prilici, samo će jedna država u svetu uspeti svesno da zadrži suprotnosti, spasavajući pritom svoju dušu i jačajući veru i moral. Ta zemlja je Rusija iako trenutno još uvek nije u dobrom položaju. Krajnosti su u Rusiji toliko pogoršane, i sve se događa tako brzo, da joj preostaje samo jedno: da u bliskoj budućnosti dostigne novi nivo. Teško je zamisliti zemlju koja bi bila u stanju da ispunjava ovaj zadatak. Čini se da su središnja pozicija Rusije, kombinacija istočnog i zapadnog načina razmišljanja, kao i njihova interakcija tokom prethodnih vekova, po svemu sudeći pripremili tle na kome će se nauka prožeti sa religijom, Istok - sa Zapadom, a kolektivno mišljenje - sa individualnim.

Razmišljam sam zagledan u vedro plavo nebo. U novoj Rusiji, koja je nedavno nastala, nije bilo pesnika. To je još gore nego da ih ima, ali da stradaju. Nova Rusija, koja se povijala pred Zapadom, nije čak ni stvarala pesnike. Bila je osuđena na smrt, ali je preživela. Danas se Rusija ponovo rađa na Zemlji kao potpuno nova država, u kojoj će najvažnije vrednosti biti duša i čovekov moral, gde će pojmovi „vera“ i „ljubav“ biti poznati svakom detetu i svaki čovek će spoznati zašto se rodio i zašto živi.

„Interesantno - razmišljam sam - da li je Visocki mogao da se spase?“ Zašto je pio, pa je još počeo da koristi i drogu? Zato što su slava i popularnost počeli da mu ubijaju dušu. Zato što je iznad svega želeo popularnost, postavši zavisan od nje. Slava mu je omogućila prevazilaženje kompleksa inferiornosti zbog niskog rasta, osećaja uniženosti.

Podsvesno je težio ka ljubavi i duši, a svest ga je gurala ka slavi i zadovoljstvu kao glavnim vrednostima. Glumac Valerij Zolotuhin u jednoj TV emisiji je ispričao zanimljivu epizodu o njemu. Kada je Visocki

postajao poznat, šezdesetih godina, putovao je avionom zajedno sa svojim prijateljem. Stjuardesa, koja je prolazila pored njih, primetila je da puši u svom sedištu. „Molim vas, ugasite cigaretu“, zamolila ga je. Visocki je klimnuo glavom i pretvarao se da je ugasio. A zatim, kao da ništa nije bilo, nastavio je da puši. Stjuardesa mu je opet prišla i ovaj put mu naredila da ugasí cigaretu. Pesnik je ugasio cigaretu a devojci je odbrusio: „Eh kad bi samo znala...kome si zabranila da puši“.

Društvo je učilo Visockog da se klanja svetloj budućnosti, što se pretvorilo u klanjanje svesti, a to je neminovno dovelo do gordosti. Gordost pojačava unutrašnju agresivnost, koja se neminovno pretvara u program samouništenja. Što je postajao popularniji, Visocki je jače otupljivao svoju svest osećajući kako mu se duša raspada. Ali čovek ipak peva dušom, a ne grlom.

Još jedan snažan faktor, koji ga je gurao ka samouništavanju, bila je prelepa Marina Vladi, u koju se zaljubio. Nije smeо da se razvodi. Da mu je moral bio važniji, da nije napustio ženu koja mu je rodila dva sina, romansa sa Marinom Vladi bi se za njega pretvorila u ogromnu patnju. Duša bi mu se pročišćavala ljubavlju i patnjom i umesto samoubistva bi otpočeo njegov preporod. Međutim, on se razveo i oženio Marinu Vladi. Zemaljska ljubav i porodica podrazumevaju dolazak dece na svet. Ako nema dece, znači da je cilj ljubavi zadovoljstvo, a traganje za zadovoljstvom ubija ljubav. Najveći telesni greh je pohlepa, glavni greh duha je gnev, a glavni greh duše je požuda. Što više je dobijao uživanja, što su se lakše ispunjavale njegove želje, brže se hladila njegova duša koju je napuštala ljubav i time se on više utapao u alkohol i drogu.

Pre dve ili tri hiljade godina ljudi su ubijali proroke jer nisu žeeli da se menjaju, jer je bilo previše bolno čuti istinu o sebi. Danas je nastupilo vreme kada se proroci sami ubijaju.

Za pravi talenat želja da stvara poeziju je isto što i potreba za disanjem. Višak energije se mora pretvarati u stvaralaštvo. Za kravu s punim vimenom mleka najbitnije je da je neko pomuze. A gde će završiti mleko, to je marginalno. Višak energije omogućava nam da se ne vezujemo za rezultate svog rada. U indijskim Vedama se takva nevezanost smatra jednim od osnovnih uslova ljudske delatnosti. Njen smisao je u tome da se prvenstveno treba orijentisati na pokretanje unutrašnje energije. Tada nam cilj nisu materijalna blaga, već energija

koja je potrebna za njihovo stvaranje. Tada je lakše preći na glavni cilj - jedinstvo s Bogom, kao jedinim izvorom Više energije.

Kreativnost nastaje iz ljubavi i bez nje ona ne može dugo da opstane. Danas vidimo veliki broj ljudi koji su izgubili ljubav. Oni pokušavaju da nadoknade tu energiju kroz prisilu duše - alkohol, drogu, seksualno zadovoljstvo, različite perverzije, homoseksualnost. Iz duše pokušavaju da iscede poslednje ostatke energije ljubavi. Ali pre ili kasnije ona osiromašuje i za pojedinca otpočinje Sodoma i Gomora.

Svaki pesnik teži ka popularnosti i slavi. Za istinski talenat ta želja uvek ostaje na drugom ili trećem mestu. To je moguće kad postoji vera i ljubav. Visoki nije imao vere, pa zato nije mogao da prevlada svoju gordost i žudnju za slavom. Stalna uniženja i duševni bol nisu uspeli da u dovoljnoj meri spreče problem.

Vera u Boga se za mnoge ljude stopila s crkvom. Ta privatizacija religije, koja se svesno ili nesvesno desila u pravoslavlju, dovela je do toga da je, razočaran u crkvu, čovek gubio put ka Bogu. Za mnoge ljude nije bila tajna da bilo koji sveštenik u većem gradu SSSR-a nije mogao da ostane u službi ako nije potpisao ugovor o saradnji sa KGBom. Ako bi odbio, primenjivale su se oštore mere. Sovjetska država se sa opozicijom obračunavala surovo i hitro. Crkva je bila politička sila, a država nije mogla da dopusti postojanje konkurencije. Situacija je na prvi pogled bila tragična, ali u suštini zakonomerna. Čim Carstvo Božje, koje se nalazi unutar čoveka, dobije formu organizacije, vlasti, država odmah pokušava da potčini konkurenta koji postaje sve aktivniji na ekonomskom i političkom planu.

Isto se desilo i tokom prvih vekova formiranja hrišćanstva, kao i za vreme Isusa Hrista. Upravo je on naglašavao da sveštenici nisu pastiri koji vode stado ovaca. Sveštenici nisu pastiri, ali ni ljudi nisu ovce, koje ih slepo prate. Hristos je ponudio nov pogled na svet, novu sliku doživljaja sveta. Čovek sam spoznaje Boga i teži ka Njemu, a sveštenik može da mu bude samo savetnik na tom putu. Sveštenik je običan činovnik ili čovek koji poseduje duhovno obrazovanje. On nema monopol na istinu.

Isus Hristos je govorio da su svi ljudi braća. Bilo kakva da su naša znanja o Bogu, nemamo pravo da se uzdižemo nad drugim ljudima i tvrdimo da ih vodimo napred. Hristos je na svaki mogući način sprečavao potrebu učenika da mu se klanjaju, da budu zavisni od njega.

Zato im je prao noge prilikom tajne večere. Hristos je na sve načine naglašavao da on nije bezgrešni i sveblagi, već da bezgrešan može da bude jedino Bog.

Sveštenik ne može da bude iznad mirjana. Čim pokuša da demonstrira duhovnu vlast, ona se odmah pretvara u političku i ekonomsku. A potom država brzo lomi kičmu novom konkurentu.

Sećam se redova iz Novog zaveta: „Teško vama, književnici i fariseji, što zatvarate Carstvo Nebesko od ljudi; jer vi ne ulazite niti date da ulaze koji bi hteli“ (Sveto Jevanđelje po Mateju 23:13).

Komunisti su morali da liše crkvu svakog uticaja i da je potpuno potčine sebi. Slobodno mesto je zauzeto - ulogu crkve je obavljala komunistička partija. Pleme može da preživi samo ako postoji interakcija duhovne i svetovne vlasti. Vođa je odgovaran za taktiku, a šaman - za strategiju. Ulogu šamana u Sovjetskom Savezu su igrali komesari. U vojski, u fabrikama, u bilo kojoj strukturi, postojala su dva načelnika: politički rukovodilac i rukovodilac organizacije. Model je bio potpuno dijalektičan, ali je postojala mala nijansa: politički rukovodilac nije imao nikakvu strategiju, niti razumevanje. Zvezkalo se samo jednom idejom - svetle budućnosti. Zbog toga dijalektika nije funkcionalna u praksi. Komunistička partija, u skladu sa modelom religiozne organizacije, brzo je postala ortodoksna.

Ono što se desilo u Sovjetskom Savezu uoči Drugog svetskog rata, pokazalo je da je komunistička partija nemoćna u strateškom upravljanju. Rusiju nije spasila vera u svetlu budućnost, već u Boga. Zbog toga su počela da se otvaraju vrata hramova.

Zavisnost crkve od države dovela je do toga da je ona sve više ličila na državnu strukturu. Zbog toga su mnogi ljudi napuštali pravoslavlje i prestali da veruju u Boga. S druge strane, mnogi su posle rata stekli veru u Boga, ali su prestali da je povezuju sa bilo kakvom konkretnom religijom. Možda je ta situacija data s Višeg plana, da bi se vera u čovekovoj duši učinila manje zavisnom od spoljašnjih faktora.

Kada se raspao Sovjetski Savez, nova, „demokratska“ vlast, na čelu sa Jeljinom, takođe je pokušala da potčini pravoslavlje, kontrolišući pre svega njenu vrhušku.

Katastrofalna situacija u kojoj se našla Rusija nakon raspada Sovjetskog Saveza u značajnoj meri je bila povezana sa moralnom paralizom u koju je saterano pravoslavlje.

Često sam imao priliku da čujem frazu koju ranije nisam shvatao: „Predsednik je garant Ustava“. Zatim se situacija razjasnila. Ispostavilo se da nijedan zakon neće funkcionišati ako nema ljudi koji garantuju njegovo izvršenje. A to je, pre svega, strogo kažnjavanje onih koji taj zakon ne žele da poštuju. Jemci krivičnih i upravnih zakona su tužioci. Ako nema jemca, zakon se pretvara u fikciju i u društvu otpočinje haos.

Ispostavlja se da je moral osnova koja garantuje sprovođenje građanskih, krivičnih i upravnih zakona. Nemoralni tužioci, ili predsednik, pokazaće selektivnost, podrivači zakonodavnog sistema, i društvo će se tada neminovno skotrljati na niži nivo upravljanja, koji će besprekorno raditi u tom haosu. Sve je prosto kada je reč o nivou plemena, nivou paganskih zakona, u skladu sa: bićeš ubijen ako si nešto ukrao od mene, ako su uvredio moju ženu, ako si me uvredio rečima ili postupkom.

Ljudi su, uživajući u slobodi, zaboravili na Boga. Da, oni su sanjali o lepom, ali pojam lepote je višeslojan. Njegova srž je ljubav i jedinstvo s Tvorcem. Zatim sledi duša, koja živi tom ljubavlju, koja oseća jedinstvo sa svima, saoseća, žrtvuje se, opravičava, spasava. Zatim - budućnost, odnosno lepota, ideali, komunikacija, otkrića, stvaralaštvo. A potom telo - ovapločenje ideja u obliku umetnosti, arhitekture, materijalne civilizacije.

Ako ne postoji jasno verifikovan moralni zakon, pravni zakoni neće normalno funkcionišati. Opšta pljačka, koja je započela u Sovjetskom Savezu, bila je posledica toga što je komunistička partija prestala da bude jemstvo moralnosti. Pljačkanje Rusije 90ih godina oslikava sovjetsku psihologiju, želju da opljačka sopstvenu državu lišenu sposobnosti da bilo šta kontroliše i kažnjava.

Ono što nazivamo zapadnom demokratijom moguće je samo ukoliko postoji vekovno moralno obrazovanje. Kada se primeni na postsovjetsku Rusiju, ova šema se ispostavila katastrofalnom. Nakon raspada Sovjetskog Saveza, jemac moralnosti je mogla da bude pravoslavna crkva. Ljubav i vera na kraju moraju da budu garant svakog ustava, svih administrativnih i krivičnih zakona.

Ako dobro razmislimo, postavlja se pitanje: zašto je ljudima potreban zakon? U čemu je njegov smisao? Za mnoge današnje činovnike zakon se pretvorio u izvor zarade. Međutim, ideja zakona je očuvanje pravednosti i regulisanje međuljudskih odnosa. Zakon mora da podržava pravdu, a taj koncept, s druge strane, proizilazi iz koncepta moralnosti. Nemoralna osoba ne može da bude poštena; moral je jemstvo pravednosti. Preostaje nam da se zapitamo: šta se nalazi u osnovi morala? Odgovor je prost i jasan: ljubav i vera.

Ali ipak, zašto Visocki nije mogao da pronađe put ka Bogu, zašto nije mogao da stekne veru? Najverovatnije da je to bilo povezano sa atmosferom Hruščovskog „otapanja“. Iskrenost je postala dozvoljena i komunistička dogma se raspala po svim šavovima. Kreativna energija, koja se ranije suzbijala, sabijena u čvrste okove, počela je da se oslobađa. Nastupila je epoha preporoda u okvirima Sovjetskog Saveza. Ponovo se pojavila nada u komunizam i svetliju budućnost. Nagli porast je doživelo klanjanje naučnotehnološkom napretku, odnosno svesti.

U fazi preporoda, koji je nastupio 60ih godina, nije bilo reči o ljubavi, veri i spasenju duše. Iz tog razloga mu je bilo suđeno da se uguši, da završi pustošenjem. Najtalentovaniji pojedinci su morali da stradaju. Visocki je bio omiljeni pesnik koga je ceo narod voleo. Pesme su mu bile posvećene duši i ljubavi, ali ga je energija države neumoljivo vukla ka dnu: svesti, statusu, popularnosti, koji su sve više odisali smrću.

Da li su Majakovski i Jesenjin mogli da budu spaseni? Majakovski - teško. Pesma se peva dušom, a pesnik je, prema sopstvenom priznanju, zbog svetle budućnosti stao nogom na grlo sopstvene pesme. Pesme se rađaju iz duše. Uništenje duše zbog budućnosti je đavolizam. Svakom talentovanom pesniku je duša uvek na prvom mestu i on ne može da podnese njenu degradaciju. Majakovski je, kao snažna i inteligentna ličnost, sam odredio svoj put u nigdinu i sam sebi postavio cenu za to. Osećao je kako mu duša postaje sve hladnija.

Neverovatna okrutnost komunista neobjašnjiva je u smislu psihologije, politike i ekonomije. Ali ako posedujemo znanja o tome kako je čovek sazdan, onda nam postaje jasno: onaj ko fanatično služi nekoj ideji - religioznoj, društvenoj, ili bilo kakvoj, uvek će biti grub jer služi

svesti i budućnosti na štetu duše i ljubavi. Svest, koja se odvojila od ljubavi, zapravo i jeste đavolizam.

Jesenjin je imao više ljubavi u duši od Majakovskog. Pre njega je osetio kako mu duša umire i nije mogao da pronađe izlaz. Za njega je samoubistvo bilo spasenje sopstvene duše.

Da li je u to vreme bila moguća vera u Boga? Teško. S jedne strane, Ijudi su bili euforični od klanjanja svetloj budućnosti, a s druge, vlast je uporno tvrdila da je religija opijum. Cena svih onih vrednosti koje je sovjetska vlada osvojila pljačkanjem manastira, prema nekim procenama je premašivala državni budžet sto puta. U nastojanju da diskredituje pravoslavne ustanove, sovjetska vlada je, ne videvši razliku među njima, istovremeno uništavala i religiju.

Izgleda da je Majakovskom i Jesenjinu zaista bilo suđeno da umru. A bilo je potrebno samo da se udalje od slave i popularnosti, steknu veru u Boga i počnu da spasavaju dušu. Međutim, soubina je drugačije odredila.

Pitam se zašto Puškin nije mogao da pođe tim putem? Zašto je trčao po začaranom krugu i nije mogao da se zaustavi? Verovatno zato što je crkva bila istisnuta i podređena državi. Crkvom je upravljao Sinod na čelu s pukovnikom u ostavci. Biti vojnik znači imati volju, svest, biti čvrst. Proizilazi da je svest upravljala religijom. U takvim okolnostima crkva nikako nije mogla da bude garant morala. Zato je rusko društvo, a prvenstveno njegova elita, živelo za strasti, na sve moguće načine oponašajući Francusku. Najraznoraznije naslade, ukusna hrana, seksualne pustolovine, piće i kartanje bili su uobičajena zabava za više slojeve društva. Prost narod je pio i zato se nije raspao tako brzo kao što obično biva.

Društveni moral sredinom 19. veka je tačno opisao Lav Tolstoj: „Svom dušom sam želeo da budem dobar, ali sam bio mlad; vodile su me strasti i bio sam potpuno usamljen na putu traganja za dobrotom. Svaki put kada sam pokušavao da izrazim ono što je sačinjavalo moje najiskrenije želje: da želim da budem moralan, susretao sam se sa prezriom i podsmehom; a čim sam se prepuštao najvećim strastima, hvalili su me i podsticali“.

Potrebno je prepoznati prostu stvar: u to vreme je ruska elita bila potpuno nemoralna. Sveopšta krađa, opisana u Gogoljevoj besmrtnoj

predstavi „Revizor“, bila je sasvim zakonomerna. Danas je običaj da se kaže kako ruski narod voli da krađe i pije. Zapravo, slaboj vlasti je išlo u prilog da narod što više pije, jer je njime bilo lakše upravljati. A sveopšte krađe činovnika bila su posledica te opšte nemoralne situacije u Rusiji koja je vladala tokom mnogo decenija.

Ma koliko da je Petar I pokušavao da se bori s lopovlukom tako što su ljudima sečene glave, ili su nabijani na kolac - ništa nije postigao. On nije shvatao da bez poštovanja moralnih zakona, krivični i administrativni zakoni ne mogu da imaju efekta. Nikakva kazna ne može da zaustavi nemoralnu osobu ako u krađi vidi veliki profit i priliku da izbegne kaznu. Sam Petar je sopstvenim rukama iskorenjivao taj moral, gušeći crkvu i pretvarajući je u privezak države.

U borbi ne pobeduje onaj ko je fizički, već onaj ko je duhovno jači. U Starom zavetu su opisani događaji od pre tri hiljade godina i prilično uverljivo je pokazano kako ratnici, snažni duhom, mogu da pobede svakog neprijatelja. Jačanje duha nije samo fizički trening, već zabranjivanje krađe, pljačke, surova kazna za izdajstvo, vaspitanje, žrtvovanje i uzajamna pomoć. Snažan duh je posledica razvijenog morala.

Moral je tle na kome komforno može da egzistira i razvija se ljubav. Da bi ljubav postojala, potrebne su joj suprotnosti. Životno održiva je ona državna tvorevina u kojoj se taktički i strateški pravci bore i međusobno utiču jedni na druge. Pravoslavlje mora da predstavlja opoziciju sekularnoj vlasti, da bude moralni jemac zakonima, veri i ljubavi. Vera i moral su linije strateškog opstanka. Ako u jednom plemenu umire šaman, vođa preuzima ishitrene i kratkovide odluke. To može dovesti do istrebljenja, gašenja plemena. Ako u društvu slabe religija i duhovne težnje naroda, nakon nekog vremena slabi i vlast, kao i ono što se naziva društvenom elitom.

Za mene je dugo bila zagonetka zašto se Ljermontov s takvom mržnjom odnosio prema ruskoj vlasti posle Puškinove smrti? Dva muškarca su se posvađala zbog žene i potegli su oružje. Kakve veze ima car s tim? A društvena vrhuška? Kao prorok, Ljermontov je najverovatnije osećao slabost, krhkost i nisku energiju visokih činovnika. Crkva, koju je pregazila država, nije mogla da pokaže put ka Bogu. Svi su počeli da se klanjaju spoljašnjim, materijalnim aspektima sreće. Na kraju

18. veka Rusija je izgubila težnju ka Bogu. Elita je komunicirala na francuskom jeziku i klanjala se francuskim običajima. Spoljašnji bljesak i šljokice zasenili su dušu, moral i ljubav. Niko nije mislio na to da su spoljašnja dostignuća Francuske rezultat vekovnog religioznog i moralnog vaspitanja.

Čuo sam sledeću priču. Jedan poznati pisac, ili slikar, stupio je na prag svoje kuće i ugledao oduševljenu omladinu koja ga je pozdravljala sa cvećem. On se gorko osmehnuo i rekao:

- Danas se ne klanjate meni, već praznom mestu. Čoveka koji je stvorio to talentovano delo više nema. Moj talenat se odavno ugasio. Ja živim samo u svojim delima.

Zapravo, vremensko razdoblje koje smo navikli da nazivamo ranim srednjim vekom, bili su vekovi iskrene vere i morala, to je bila akumulacija ogromnog duhovnog potencijala. Sve je to doživelo ekspanziju kasnije, u epohi Renesanse, kada je uporedo sa veličanstvenim građevinama, razvojem trgovine, bankarstva i industrije, otpočelo moralno propadanje društva. Došlo je do povećanja ne samo strasti za alkoholom, već su trgovci počeli da dopremaju duvan i drogu iz dalekih zemalja. Seks, alkohol, pušenje, kockanje i najrazličitija zadovoljstva - sve je to brzo potkopalo i uništilo energiju viših društvenih slojeva. Poznato je da riba truli od glave.

Raspad morala je otpočeo i kod vođa francuske države. Više plemstvo i činovnici spolja su prosperirali, ali unutar njih se budućnost smanjivala, kao šagrinska koža. Takva vlast može da povede državu samo u jednom pravcu - ka smrti, a zatim će bunt i revolucija biti potpuno prirodni. Narod koji je održao zdravu energiju pokušaće da svrgne i odbaci gnjile slojeve višeg društva. To je normalan, prirodan mehanizam opstanka.

Istina, ponekad ova tendencija gubitka ljubavi, propadanja, može da prožme društvo na svim nivoima. Tako je bilo u Sodomi i Gomori: i običan narod i visoki činovnici su prvo izgubili moralni zakon, a zatim su počeli da gaze i spoljašnje zakone. Jedan od glavnih zakona na kome se bazira ljudsko društvo je pomoć i saosećanje s bližnjima. I kod idolopoklonika i kod monoteiste, poštovanje prema gostu i gostoljubiv odnos prema strancu bili su neprikosnovena pravila. U Sodomi i Gomori čak se ni ti principi više nisu poštovani. Kada zakoni prestanu da deluju,

društvo se pretvara u stado. Takva plemena, narodi i države, uvek su propadali, ali ne obavezno kao posledica katastrofa - već je smrt mogla da im se prikrada polako i neprimetno. U Starom zavetu se opisuje katastrofa koja je zadesila Sodomu i Gomoru kako bi se skratio period raspada, koji je omogućavao da se u svesti povežu uzrok i posledica.

Uoči rata, 1812. godine, rusko društvo je izgubilo svoje osnovne orientire i zato je spalo na puki fizički, životinjski nivo postojanja. Novac, sitost, blagostanje, seks i alkohol postali su glavni smisao života ruske aristokratije. Iсторијари nisu pisali o tome. O ovome nije bilo preporučljivo da se govori, jer su, naravno, društvu bili potrebni pozitivni primeri. U školi sam učio sledeće. Trula autokratija i ropstvo smatrali su se izvorima zla, kao nesavršeni oblici državnosti. Nama, učenicima, uporno su dokazivali kako jedino socijalizam može da nas spasi iz takvog položaja. A oko sebe smo videli isto pljačkaštvo, siromašnu ekonomiju, prazne police u prodavnicama i shvatili smo da je umesto carizma u Rusiju došlo nešto što je bilo nedokučivo. I nalikovalo je na nešto mnogo pogubnije. U prvim decenijama socijalizma ljudi su bukvalno gladovali. Za porodicu je imati kravu predstavljalo ogromno bogatstvo i sreću.

Sećam se pisma čuvenog vojskovođe, Suvorova, koji je živeo pre rata s Napoleonom. U njemu je naveo da je u jednom selu, koje je pripadalo njemu, seljak dospeo u krajnje siromaštvo jer mu je ostala samo jedna krava. Suvorov je naredio da se tom seljaku odmah pomogne.

Umesto trule autokratije, na vlast je došao usrećiteljski i pravedan sovjetski režim, koji je odmah otpočeo s pljačkom energičnih, pametnih i vrednih seljaka. Sećam se ispovesti jedne žene koja je u to vreme bila devojčica. Živila je u velikoj porodici i svi su radili od jutra do večeri. Imali su mnogo krava, žita i svega onoga što je bilo potrebno uspešnom i naprednom domaćinstvu. Sovjetska vlast im je sve to raskulačila i oduzela. Oni su ponovo naporno radili i imali dobru žetvu. Opet su im sve raskulačili. A zatim je majka rekla deci (otac je u međuvremenu ubijen): „Deco, nemojmo se toliko mučiti. Nećemo raditi od jutra do večeri jer će nam ionako sve oduzeti“. A kada je na jesen predsednik s pomoćnicima ponovo došao da im sve oduzme, videli su da porodici skoro ništa nije ostalo. Predsedavajući se tresao od besa, potezao pištolj i urlao: „Pa zašto nisi ništa skupila? Kako ćemo sad preživeti zimu?“

Društveni sistem se promenio 1917. godine, ali ljudi nisu postali moralniji. Za vreme vladavine Katarine II, čini se da je pogubljeno svega pet ljudi. Komunisti su ubili na stotine i hiljade, a nisu se ni zamislili da li krše moralne zakone.

Danas se mi, koji živimo u Rusiji, pitamo zašto se u zemljama Istočne Evrope, nakon propasti socijalizma, brzo uspostavila drugačija državnost, zašto kod njih nije bilo takvog banditskog bezakonja, niti birokratskih krađa. Ne shvatamo zašto Kina, sa milijardu stanovnika, nije pohitala u divlju privatizaciju i zastrašujući kapitalizam. Stotinama godina su budizam i konfučijanizam bili garanti moralnih zakona u Kini, dok je u bivšim socijalističkim zemljama to bio katolicizam. Budući da se poglavarstvo katoličke crkve nalazilo u Vatikanu, i nije se potčinjavalo vladarima evropskih država, pojавilo se manjeviše normalno razdvajanje sekularne i duhovne vlasti.

Sekularni lider nije sebe osećao „pupkom države“. Nije mogao da pretenduje na apsolutnu vlast jer je raspolagao samo spoljašnjim, ekonomskim i političkim polugama. Duhovnu vlast je imao rimski Papa, što znači da je mogao, ako je bilo potrebno, da ograniči volju visokog zvaničnika ili vladara. Zbog toga je u Evropi moguće lakše razviti sisteme kontrole i kažnjavanja visokih činovnika. Izgradila se povratna sprega između naroda i birokratskog aparata. Bez obzira na krizu u katolicizmu, vlada i država nisu mogli da usurpiraju vlast, niti da se rugaju narodu i da mu lome ruke.

U Sovjetskom Savezu vlast je formalno bila razdeljena na dve polovine, na suprotnosti - komunističku partiju i vladu. Zapravo, realna, apsolutna vlast je pripadala grupi činovnika koji su se nalazili u Centralnom komitetu komunističke partije. Ulogu šamana i vođe obavljalo je jedno lice - Generalni sekretar. Ova štetna, nerazvijena državna struktura, nije imala šanse da opstane.

Sovjetska vlast je stasala na određenom tlu. U predrevolucionarnoj Rusiji crkva, koja je bila privezak države, izgubila je svoj glas. Formalno, spolja, ljudi su se krstili, išli u crkvu, ali ljubav i moral su već bili izgubljeni. Samo jedna beleška prilično sažeto opisuje situaciju tog vremena. Nikolaj II je navodno bio vernik i poštena osoba, celivao je svakog vojnika prilikom uručenja ordenja i medalja, ali je istovremeno bio potpuno ravnodušan za interese naroda - bilo mu je

lakše da bojevom municijom strelja demonstrante, nego da sasluša ljude i shvati šta oni žele. Omiljena zabava Nikolaja II nije bila samo lov, već to što je iz puške ubijao pse latalice, a ta „dostignuća“ je brižljivo zapisivao u svoj dnevnik. Voleo je da puca i u vrane. Ova spolja neprimetna surovost najverovatnije svedoči o činjenici da u duši ruskog cara više nije bilo ljubavi i vere.

Uzgred, kmetstvo je u Evropi bilo ukinuto mnogo pre nego u Rusiji, a katolička crkva je bila glavni inicijator toga. Međutim, u Rusiji je ovo legalizovano ropstvo postojalo do kraja 19. veka. Trula autokratija nije imala veze s tim. Pravoslavna crkva je bila najveći posednik zemlje i kmetova. I to je potpuno shvatljivo jer je država upravljala svime i diktirala svoje uslove.

Unutrašnju opustošenost ruske elite briljantno je pokazao Gribojedov u svom veličanstvenom delu „Nevolje zbog pameti“. Napisao ga je nakon rata 1812. godine, a predstava je postavljena 1824. godine. Glavni junak u predstavi, Čacki, ne može da prihvati sistem vrednosti koji se razvio u društvu. Zbog vlasti, statusa i novca čovek je mogao da se odrekne časti, dostojanstva i morala. Vremešni aristokrata, Famusov, podučava mladog Čackog kako da bude uslužniji i da se povije pred vlastima. Navodi primere i uverava mladića da je to ispravno. U suštini, to je paganski, idolopoklonički stil razmišljanja. Jer, za pagana je na prvom mestu - sila, vlast, blagostanje, a za jednobošca je na prvom mestu - moral, čast i dostojanstvo.

Ljudi koji ispovedaju paganizam takođe mogu da imaju vrlo visoke i veličanstvene moralne i duhovne osobine. Istorija starog sveta nam pruža takve primere. Kakva je onda razlika između monoteiste i paganina? Čovek koji se klanja brojnim bogovima, može da bude dobar, pošten i plemenit, ali može i da ne bude. Čovek koji se klanja jednom Bogu, mora da bude pošten, moralan i plemenit jer podleže kazni ako nije takav.

Da bi čovek bio visokomoralan, potrebno je da ima visok nivo energije. Moral zahteva ogromnu duševnu snagu i zbog toga je proces prelaska s paganstva na monoteizam uvek bio bolan. Ovaj prelaz zahteva duhovnu i fiziološku reorganizaciju da se čovek ne bi sunovratio u obrnutom pravcu jer može da strada ako se u njegovom srcu pomešaju venozna i arterijska krv, kao što se dešava kod zmija i guštera. Da bi

razvoj bio stabilan, degradacija se mora učiniti nemogućom, smrtno opasnom.

Jevrejski narod je dugo i mukotrpno prelazio u monoteizam kroz strogo poštovanje zapovesti, apstinenciju i odricanja. Međutim, kad je pojedincima sočan komad hleba i prolazno blagostanje postajalo važnije od morala i duševne slobode, često bi degradirao u paganstvo. Mojsije je naređivao da se takvi ubiju. A kad je slabost zahvatala veći deo naroda, onda mu je Bog pomagao uz pomoć čuda. Paganizam prilično dugo postoji uporedo sa monoteizmom. Uvek se javlja iskušenje da se skotrljamo nazad, na niske energetske nivoe, da se pretvorimo u životinju, klanjamo nagonima. Svaki put čovek mora da prevladava u sebi težnju ka toj lakoj degradaciji.

U X veku Rusija je primila hrišćanstvo, a paganski praznici su zamenjeni novim. Međutim, paganske tendencije su i dalje ostale snažne, pa čim bi oslabili ljubav i vera, odmah su preuzimale dominaciju. U principu je to normalan, prirodan proces. Današnji narodi sa Kavkaza, na primer, u daleko većoj meri su pagani nego što su jednobošci. Čist paganski običaj: sahranjivanje rođaka u dvorištu kuće, očuvao se i danas na Kavkazu. Kad slabi vera, munjevito se pokreću paganski kultovi.

Reforme Petra I su dale snažan podsticaj razvoju ekonomije u Rusiji, povezavši je sa zapadnom civilizacijom na račun gušenja sopstvene kulture, gubitka religioznosti. Kao rezultat toga, u društvu su se naglo pojačale paganske tendencije. Ruska servilnost i ulizištvo, pljačka, krađa, raspojasanost i trka za zadovoljstvima počeli su da rastaču rusko društvo.

Gribojedov je genijalno opisao društvene običaje u prvoj polovini 19. veka. To je društvo koje gubi jednoboštvo i upada u razuzdan paganizam, koje se priprema za ateizam i odricanje od svake vere. Društvo koje se klanja komadu hleba. Takvo društvo nije moglo da preživi. Oni koji su iznutra bili najdublje povezani s njim, stradali su prvi. Glavni junak u predstavi „Nevolje zbog pameti“, protestuje protiv očigledne servilnosti, kulta novca i vlasti. Ali i sam se, u suštini, klanja istom, samo u suptilnijim aspektima. Za njega su znanja, nauka i ideali osnovne vrednosti. Na unutrašnjem planu mu je duša hladna, a to oseća i Sofija, devojka u koju je zaljubljen. Sofija znači „mudra“. Ona oseća da

Čacki nema budućnosti i okreće mu leđa. Predstava se završava tako što uvređeni Čacki napušta kuću gde je bio u gostima.

Nadalje, ako logički pogledamo, Čacki ima samo dva izlaza: da istraje u svom idealizmu i nastrada, ili da se postepeno, duhovno slabeći, preorijentiše na vlast, novac i talenat kao osnovnim komponentama sreće, a zatim da povije leđa i da se do pojasa klanja pred jačim i bogatijim od sebe. Da gazi i šutira one koji su slabiji i siromašniji. Sudeći po karakteru, Čacki teško da je sposoban za ovakvu degradaciju.

Dakle, preostao mu je samo jedan izlaz - smrt. Junak predstave teško da bi uspeo da se vrati Bogu, pronađe ljubav i veru i spasi svoju dušu. Suviše je zavisio od društva koje ga je vaspitalo, a ono je bilo previše bezbožno.

Predstava je napisana u vidu stiha. Gribojedov je bio pesnik i, kao i drugi proroci, morao je da umre. Nekoliko godina nakon što je postavljena predstava, poginuo je na dužnosti ambasadora ruske misije u Teheranu.

Posmatrao sam beskrajno plavo nebo. Prvi put možda, za čitav prethodni vek, Rusija ima razumnog premijera i predsednika koji nemaju želju za apsolutizacijom vlasti. Kao i predsednik, aktuelni premijer je više puta demonstrirao svoju sporednost u odnosu na veru. Nije pokušavao da odgurne pravoslavlje u najdalji ćošak, demonstrirajući snagu sekularne vlasti. To je potpuno nova vrsta odnosa. Verovatno se u tome nazire energija buduće Rusije. Verovatno je zato Rusija za deset godina, od zaboravljene i zaostale države, postala supersila. „Pa, tendencija“, razmišljam sam.

Bilo je vreme da se pridignem s klupe i prošetam u pravcu katedrale, koju nije uspeo da dovrši Antonio Gaudi.

KO NEMA VLASTI NAD DUHOM SVOJIM, ON JE GRAD RAZVALJEN BEZ ZIDOVА

Barcelona nije samo letovalište, niti strogo industrijski grad. Zato ona ne umire zimi, kao drugi primorski gradovi, letovališta, a leti ovde nema gužve, žurbe i atmosfere jurnjave za zadovoljstvima koji su karakteristični za druga turistička mesta. Međutim, i crkve su prazne. Malobrojni ljudi, koji posećuju nedeljna bogosluženja, teško da uopšte shvataju zašto su došli u crkvu i zašto je stradao Isus Hristos. U pravoslavlju postoje slični problemi.

Ceo život sam slušao kako je Isus Hristos došao na ovaj svet da bi na sebe preuzeo naše grehe i spasio sve grešnike. Ali, ako svi postanu bezgrešni i spaseni, koji je onda smisao težiti Bogu i poštovati zapovesti? U potrazi za mirjanima, crkveni služitelji su iskrivili suštinu onoga zbog čega je Spasitelj došao na Zemlju. Ako Bibliju ne čitamo površno, možemo da shvatimo da je Hristos došao da ljude nauči ljubavi. Svojim delima i životom dokazao je da je ljubav važnija od svesti. Pokazao je put ka prevazilaženju greha. Međutim, dotrajali, koristoljubiv pogled na svet, koji izbegava napor usmeren ka bolnom prevladavanju ličnih slabosti, objavio je da su svi već spaseni. I ne samo potencijalno, u budućnosti, nego sada, u stvarnosti, na spoljašnjem nivou. Ako čovek željeno proglašava za stvarnost, njegovi snovi se nikada neće ostvariti. Tako postupa onaj koji ne ume da se žrtvuje, niti želi da daje energiju.

Ako malo bolje razmislimo: po čemu se magija razlikuje od religije? Osnovna razlika je u sebičnosti i lenjosti. Ukoliko religija zahteva poštovanje zapovesti i prolazak kroz faze bolnog samousavršavanja, magija nudi nekoliko bajalica koje su dovoljne da ostvarimo ono što želimo. Svi smo odrasli na bajci „Po naredbi štuke, po mojoj želji“ i sada se pitamo zašto u zemlji vlada haos i sveopšta sklonost ka lopovluku. Mnogi magovi i okultisti koriste hrišćanske molitve i obraćaju se Hristu za dostizanje svojih animalnih i zemaljskih ciljeva. Ni o kakvom vaspitanju duše ovde ne može biti ni govora. Mnogi se predstavljaju kao „beli magovi“ i ponosno izjavljuju da čine samo dobro, imajući u vidu ispunjenje sebičnih želja. Kada je ljubav služavka koristoljublja, kada se energija ljubavi koristi kao sredstvo za ostvarivanje nagona - to i jeste đavolizam, okultizam i magija. Zato, suštinske razlike između crne i bele

magije nikada nisu postojale. Svaka bela magija pre ili kasnije preraste u crnu.

Prikriveno koristoljublje će se uvek pretvoriti u očigledno. Savremeni svet je natopljen koristoljubivošću. Javnost se širom sveta u poslednje vreme pita zašto se cena nafte, koja je uvek bila povezana sa efektima prodaje, naglo povećala nekoliko puta u poslednjih pet godina iako su efekti isti. Društvo ne shvata zašto se prognoze ekonomista preokreću u lažne. Pojavljuje nam se osećaj da su ekonomski zakoni prestali da funkcionišu. Zapravo, oni rade.

Zamislite sledeću sliku: čovek živi, zarađuje novac i krije ga u noćnom ormariću, a zatim tim novcem kupuje sve što mu je potrebno. Ceo taj proces se može nazvati ekonomskim zakonima u praksi. A onda mu se, jednog lepog dana, u kuću ušunja lopov. Čovek se sprema da ode na pijacu po namirnice, ali ne pronalazi novac u svom noćnom ormariću. Krši ruke i izjavljuje: „Ekonomski zakoni su prestali da deluju“. Ako bude pokušavao da živi isključivo u skladu sa ekonomskim zakonima, najverovatnije da će umreti od gladi. Preživeće samo ako shvati da moraju da se poštuju i krivični zakoni. Takođe i onaj najvažniji zakon na kome se bazira: moralni. Zaključak je jednostavan: u nemoralnom društvu je beskorisno pouzdati se u ekonomске zakone.

Način na koji razmišljaju ljudi koji su izgubili ljubav i veru postao je površan i ograničen. Oni uporno ne žele da primete uzrok, ali očajnički zapomažu i brane se kada na svojoj koži osete posledice.

Pre oko dve stotine godina je Gribojedov napisao svoje veliko delo „Nevolje zbog pameti“. Video je kako se rastače rusko društvo, kako ulizice, nemoralni i neprincipijelni ljudi istiskuju pametne i vredne. Nije znao da će se pametni i duhovni neizbežno pretvoriti u hulje i nitkove ako zaborave na veru i spasenje duše.

O Gribojedovom, koji nije mogao da prihvati idolopoklonstvo koje je razdiralo hrišćanstvo, širile su se glasine da je poludeo. Njegov protest protiv propadanja ruske aristokratije doživljavan je kao ludilo. Nije znao da će se bez ljubavi i vere čovek prvo pretvoriti u duhovnog i ogorčenog Čackog, a zatim u zlobnog i neprincipijelnog Molčaljina.

U Rusiji su početkom 19. veka novac i vlast, kao najvažnije vrednosti, počele da istiskuju ljubav i veru. Sredinom XIX veka se društvo već preporodilo. U svojoj „Ispovesti“, napisanoj u drugoj polovini XIX

veka, Lav Tolstoj je jednom rečenicom opisao moral tadašnjeg društva: „Ambicioznost, žudnja za vlašću, preljuba, pohota, gordost, bes i osveta su ono što je bilo na ceni“.

U Starom zavetu je napisano da Bog češće kažnjava one koje voli. Moralni raspad je više puta dovodio Rusiju do uništenja. Prvi revolucionari su bili veoma nalik Čackom: krasila ih je težnja ka duhovnosti, klanjanje idejama, beskrupuloznost prema nesavršenim osobama ili suparnicima. Ti ljudi su bili uništeni u toku nekoliko decenija. Preživeli su oni koji su lagali, prodavali svoju čast, bili podlaci i ulizice, gazili slabije od sebe. U početku su ovi procesi uticali samo na atmosferu koja je vladala oko sovjetske aristokratije, odnosno više birokratije, a zatim su tiho počeli da prodiru u sve društvene slojeve. Zbog toga je socijalizam bio osuđen na propast.

Hodao sam uličicom koja je vodila iz parka. Ispred mene, iza zgrada, videle su se kupole katedrale ka kojoj sam išao. Pitao sam se kako ona izgleda iznutra?

„Uzgred - prostrujala mi je misao - zašto se, pri tako ogromnom broju istorijskih istraživanja, još uvek ne pojavljuje opšta slika istorije Rusije?“ Slična situacija je i s načinima ishrane i savetima o pravilnoj ishrani. Zašto postoji osećaj zbunjenosti? Zašto ni do sad, uprkos milionima knjiga, armije stručnjaka, ogromne količine novca koja su potrošena na istraživanja, ne postoji jedinstven pogled na to kakva treba da bude pravilna ishrana? I kada je reč o istoriji ne postoji sistematski pogled. Zašto нико ne može da svu tu kolosalnu informaciju uredi u sistem?

Odgovor dolazi sam. Sve dok saveti o pravilnoj ishrani budu ishodili iz interesa tela, neće biti ni sistema. Pravilna ishrana pre svega mora da zadovolji interes duše. Ako režim ishrane pomaže ljubavi i veri u Boga, onda je on pravilan. Ma koliko bila raznovrsna, ukusna ili zasićena hrana koju jedemo, ako smanjuje ljubav i škodi duši, definitivno je možemo nazvati štetnom. Upravo su iz ove perspektive osnovni principi zdrave ishrane izloženi u indijskim svetim knjigama i judaizmu. Ova znanja su sistemska i pružaju adekvatne plodove. Međutim, ono što se danas događa u zapadnoj „kulturi ishrane“ može se nazvati haosom i komercijalizacijom, samo ne sistemom.

Svi istorijski događaji će nam biti zagonetni, nerazumljivi i konfuzni sve dok pokušavamo da istoriju shvatimo sa stanovišta ekonomije, politike, prosperiteta ili sile. U osnovi svega se nalazi psihologija. Ako istoriju posmatramo i sa pozicije moralnosti, odmah će se uspostaviti sve uzročnoposledične veze.

Tako ćemo prvo videti katoličku crkvu koja prodaje oprost grehova. Zatim ćemo svedočiti realnom razvoju ove tendencije; videćemo filozofiju Fridriha Ničea, koji je tvrdio: „Moralan čovek je niža i slabija vrsta od nemoralnog“. „Ne bojati se najsramnijeg - znak je veličine duše. Uprkos savesti, treba amputirati samu savest. Slabi i gubitnici moraju da umru“ - tvrdio je Niče - i u tome im treba pomoći“. „Zlo je najbolja čovekova snaga“ - izjavio je filozof. I dalje: „Nekad je hula na Boga bio najveći greh, ali Bog je umro, i tako umreše i ti grešnici“.

Mladi Niče se zaljubio u lepu ženu, ali ga je ona odbacila. Religija ga nije naučila kako da savlada duševni bol i zato je on omrznuo katolicizam, a s njim i hrišćanstvo. Uzgred, Niče se sa uvažavanjem odnosio prema Starom zavetu. On nije mogao da se probije ka hrišćanstvu putem katolicizma, za koga je moral prestao da bude primaran.

Kult sile, kao i agresija prema moralu, bili su odraz snažne tendencije koja je dobijala na zamahu u tadašnjem društvu. Bio je to povratak ka paganskim vrednostima. Ali kada jednobožac degradira u paganina, proces propadanja ne prestaje. Nakon toga se paganin pretvara u životinju i potom umire.

Prošle su decenije i tendencija, koju je filozof izrazio, pronašla je fizičko otelotvorenje. O apsolutnom trijumfu sile govorio je Hitler. Smrt desetine miliona ljudi za njega je bilo sredstvo razvoja i procvata uskog klana izabralih aristokrata.

Ako se odričemo Boga, onda počinjemo da se klanjamo čoveku. Niče je izgradio ideju o natčoveku kome je sve dozvoljeno. U 35. godini je već bio teško oboleo, a zatim je još deset godina boravio u stanju ludila, nakon čega je umro. Poklonjenje svesti ga je dovelo do njenog gubitka.

Hitler je o Rusiji govorio ovako: „Nebitno je to što će milioni ljudi umreti od gladi ako od te zemlje uzmemo ono što nam je potrebno“. Fašizam, kao životinjsko idolopoklonstvo, nigde nije nestao. Što se u

današnjem svetu više gubi vera u Boga, kao i težnja ka ljubavi i moralnosti, više će se uvećavati tendencija fašizma.

Kada je 60ih godina osnivač satanističke crkve objavio: „Blaženi jaci, jer će oni vladati zemljom“ - reč je o istoj tendenciji. Fašizam, ateizam, satanizam, trenutna zapadna politička korektnost - sve je to moral koji umire, koji se uništava zarad sile i materijalnog blagostanja. U poslednja tri veka zapadna civilizacija je usrdno služila Mamonu. Ova tendencija je počela da razjeda ne samo religiju, već je načela i umetnost, a naročito arhitekturu.

Ispred mene se nalazila nedovršena katedrala. „Teško da se ovo može nazvati hramom“ - razmišljaо sam. „Pre je to muzej katastrofe ka kojoj se približava zapadna civilizacija.“

Desno od katedrale sam iznenada primetio nešto na šta ranije nisam obratio pažnju. Sporedna zgrada je ukrašena gotskim šiljcima, a na njihovim vrhovima, na svakom od njih, nalazilo se nešto poput korpi s jabukama i drugim voćem.

Gotski šiljci podsećali su na stepenice ka nebu i kao da su ostvarivali ideju stremljenja ka Ocu Nebeskom. Arhitektura treba da nosi ideju povezivanja s Bogom, tako da se vrhovi gotskih šiljaka obično ničim ne ukrašavaju. U krajnjem slučaju krstom, kao simbolom prestanka života radi ljubavi.

Međutim, ovde su oni bili sočni, izliveni plodovi kao simbol žetve, blagostanja. Apsurdno, strašno, ali logično. Suština katedrale, koju je sagradio Gaudi, sastoji se u poklonjenju sitosti i blagostanju kao glavnom smislu čovekovog života. To je katedrala posvećena đavolu. Verovatno zbog toga nije ni dovršena. I zato su, verovatno, vlasti odlučile da odgovornost prebace na pleća naroda. Ako ljudi prikupe novac za izgradnju hrama, onda ga i zaslužuju.

Sećam se kako sam nedavno posetio drugi jedan španski grad i neočekivano video otvorena vrata na katoličkoj crkvi koja su obično bila zaključana. „Odlično - pomislio sam - ljudi su počeli da veruju u Boga“. Ušao sam u mračni hram i ustanovio da je prazan. Pored oltara je sedeo sveštenik a oko njega još nekoliko ljudi. Smejali su se i živahno o nečemu razgovarali. Nije bilo službe. Nije bilo vere. Nije bilo religije. Nije bilo hrama.

Neko mi je rekao da je u Italiji video plakat koji je stajao na ulazu u katoličku crkvu: „Slobodno uđite, imamo klima uređaj“. Jedino sam u Vatikanu video reku ljudi koja se sliva ka crkvi Svetog Petra. Ali to su uglavnom bili turisti. Istina, u zasebno ograđenoj prostoriji mogao se videti manji broj vernika koje je sveštenik pričešćivao.

„Dođite da se pričestite“ - rekao sam supruzi i maloj čerki. Nakon nekoliko minuta izašle su zbumjene. Naime, kada su prišli svešteniku, on ih je pitao:

- Katolici?

Verovatno je shvatio da su iz Rusije. Moja čerka je odmahnula glavom. Tada im je sveštenik pokazao rukom prema izlazu. Odnosno, Boga može da dotakne samo onaj ko pripada katoličkom klanu. Katolik neće dati novac drugima, već samo katoličkoj organizaciji. Čist paganizam. Samo idolopoklonik može da raspolaže svojim Bogom, profitirajući iz toga. Đavo ne može da ograniči vlast Boga, a sveštenik može. Ova tendencija danas buja u čitavom svetu.

Na zapadu su hramovi prazni - u njima odzvanja tišina i nema mirjana. A ovde, ka Gaudijevom zdanju, hrle ogromne reke ljudi zato što ih ne pobuđuju vera i ljubav. Ono što pokreće turiste koji se tiskaju u redovima je žudnja za užicima, zadovoljstvima i novim utiscima.

Obilazim katedralu, pošto sam joj prišao s druge strane, i upućujem se ka centralnom ulazu. Iznenadilo me je što ne prodaju karte, već je ulaz bio besplatan. Pre nego što sam ušao u katedralu, bacio sam pogled na fasadu i ponovo video smešnu božićnu jelku koja je izgledala daleko važnija od statue Hrista. Gomila se polako tiskala ka glavnom ulazu i mi smo postepeno ulazili u unutrašnjost katedrale.

Svaki čovek je duboko unutar sebe vrlo osetljiv i moralan, što proizilazi iz ljubavi i težnje da spasi svoju dušu. Ja sam preterano osetljiv na patologiju - odmah je opažam, čak i kad je prikrivena. Kompletna moja dijagnostika i metod istraživanja nastali su zahvaljujući pojačanom osećaju opasnosti. Osećao sam da se lečenje ljudi može završiti katastrofalno po iscelitelja. Ako ne vidimo u šta se upuštamo i čime to može da se završi, osuđeni smo na propast. Razvijao sam svoje dijagnostičke sposobnosti da bih shvatio kakva će biti posledica kada obrazujemo uzrok. Tokom mnogih godina, razvijao sam sposobnost da

vidim kako na prvi pogled nevin postupak može da dovede do bolesti i katastrofe.

Posmatrajući stubove katedrale u Barseloni, odmah sam video koliko, po svojoj suštini, nose patologiju u sebi. Uokolo su ljudi uzdisali, divili se i fotografisali. Unutar katedrale i dalje traju radovi, ali glavni stubovi su dostupni za razgledanje. Gaudi je voleo prirodu. Stubovima unutar katedrale je pokušao da dočara drveće koje svojim granama stremi ka nebu, a kupole je ukrasio kamenim zvezdama ili cvećem. Zapravo je iz svega proizilazila jeziva slika. Naime, stubovi se završavaju šiljcima koji streme ka nebu sa željom da iz njega isisaju sve što im je potrebno. U središtu svakog cvetazvezde, koje je ukrašavalo tavanicu katedrale, bila je razjapljena crna rupa. Pojavljuje se osećaj da je kupola potpuno probijena na mnogim mestima, ali kroz ove rupe se nije videlo plavo nebo, već taman mrak podzemlja.

Veliki Gaudi je podsvesno prikazao suštinu savremene religije. Iako se to desilo pre oko sto godina, umetnik je bio prorok i podsvesno je otelotvorio osnovnu društvenu tendenciju. Potpuna koristoljubivost u odnosu prema Stvoritelju, želju da sve dobijemo, a da ništa ne damo, molitva, kao magična bajalica, koja omogućava pristup materijalnim i duhovnim dobrima, Bog i ljubav kao sredstva za ostvarenje požude, naslade i zadovoljstva.

Laganim koracima sam gazio popločan pod. Ovo je katedrala katastrofe. Veliki arhitekta je nemo vikao ljudima: „Vi umirete, odričete se ljubavi, duša vam vene, osuđeni ste na propast!“ Već decenijama ovaj nemi krik protresa Barselonu. I sve više novih reka turista dolazi, divi se, osmehuje, fotografiše i odlazi.

Pre ili kasnije društvo će čuti proroke i počeće da im veruje.

ŽIVOT JEDNOG ČOVEKA

Napuštajući hram, zabezeknut, hodao sam ulicom. Iza katedrale su se nalazili kiosci sa suvenirima. Prilazim njima i radoznalo razgledam suvenire. Na duši mi je nekako teško i treba se zaokupiti nečim drugim.

Pitam se šta će se desiti s ljudima kod kojih ova katedrala izaziva oduševljenje? Jer, u njima će se podsvesno pojačati njena tendencija. Što se više nečemu divimo, dublje u podsvest nam prodire informacija. Osetio sam to ne tako davno na sebi. Veoma poučna situacija. Postoji TV kanal koji se zove CNL. U Rusiji ga nema, ali u drugim zemljama može slobodno da se gleda. Nekom prilikom sam sedeо pred TV ekransom i slušao propoved jednog talentovanog propovednika protestantske crkve. Mladi pastor je citirao redove iz Starog zaveta, govorio o ljubavi i oprاشtanju, o optimizmu, radosti i energičnosti. Mnogo toga je rezonovalo sa mnom. U duši mi se javilo poštovanje prema njemu, nešto poput poklonjenja. Međutim, minut nakon toga sam se uvijao od bolova u bubrežima. Usmerio sam se na unutrašnju viziju da bih uradio samodijagnostiku i shvatio sam šta se dogodilo. Moja podsvesna gordost bila je neverovatno uvećana. Usredsređenost na budućnost, na srećnu sudbinu deset puta je prevazilazila smrtonosni nivo i bubrezi su odmah reagovali snažnim bolom.

U meni ubrzano protiču svi procesi i zato mi je lakše da vidim vezu između uzroka i posledice. Teže je dijagnostikovati čoveka sa TV ekrana, ali kad distanciono uđete u njegovo polje, razdaljina više nije bitna. Njegovo polje je bilo dobro - na spoljašnjem nivou. Međutim, unutar njega su bila skrivena crna klupka koristoljubivosti. Odjednom sam shvatio u čemu je stvar. Njegovi pozivi ka optimizmu i radosti, stalno citiranje Starog zaveta, imali su za cilj da ljudima pruže osećaj sreće i komfora. Tako se religija lakše prodaje. Jer, čovek kupuje zadovoljstvo, dok za bol ne voli da plaća. Sudeći prema auri ovog propovednika, sve što je govorio bilo je sredstvo za dostizanje blagostanja, statusa i duhovne vlasti. Iako se ponašao skromno i bio odeven u običnu, jeftinu košulju.

To je bio komercijalni projekat, vrlo vešto maskiran, s ciljem da proširi uticaj u mnoge regije. Da bi se realizovala duhovna vlast, ljudima treba pružiti zadovoljstvo. Treba im objasniti da će im Bog ispuniti sve želje. Setio sam se nečega na šta ranije nisam obratio pažnju:

na toj službi su se molili i obraćali Hristu da ih izbavi od svih bolesti. „Prizivam Hristovo ime“ - govorio je pastor. - U ime Hrista, prizivam: izbavite se od svojih bolesti. Neka vaši problemi nestanu. Neka sreća dođe u vaš dom“. Sve je to zvučalo lepo, ali svaki put sam imao čudan osećaj. Ispostavilo se da je to bila obična magija, preodevana u versko ruho. Magija, čiji je krajnji cilj blagostanje tela i duha, ostvarenje životinjskih nagona.

Osvrćući se oko sebe, pokušavao sam da se otresem misli koje su me zamarale. Treba se setiti nekog dobrog filma. Iznenadujuće, skoro svi filmovi koji su osvojili najveće nagrade na filmskim festivalima, vrište samo o jednom: „Umiremo. U našim dušama se hlađi ljubav. U prvi plan stupaju sila i nemoral“. Društvo još uvek to ne čuje i uporno ne primećuje.

Radnja umetničkog filma sažima vreme i pojačava tendencije, pa ono što je neprimetno postaje vidljivo. Setio sam se priče koju mi je ispričao jedan pacijent. Mogla bi da posluži kao radnja poučnog filma, ali ovo je stvarna životna priča jednog čoveka i njegove rodbine.

- Sve je počelo još u detinjstvu - rekao je došavši kod mene na konsultaciju. - Moj stariji brat je, kako su svi to primećivali, bio mnogo pametniji i talentovaniji od mene. Sva rodbina mi ga je navodila kao primer. Uvek je bio veseo, što bi se reklo - epikurejac. Sve mu je polazilo za rukom. Upisao je fakultet i diplomirao s najvišim ocenama, dok su meni roditelji govorili: „Studentska stipendija je vrlo mala i ako upišeš fakultet, nećemo moći da te podržimo. Ne računaj na studije, već se zaposli bilo gde“.

Prvo sam se zaposlio kao utovarivač, a onda sam pronašao drugi posao. Istina, nisam imao kompleks gubitnika, niti osećaj da sam ponižen. Stariji brat mi je savetovao: „Lepu ženu treba osvojiti, pa onda spavati s njom“. Nisam se složio s njim. Za mene je daleko veće zadovoljstvo bilo da se družim, nego da lepu ženu odvlačim u krevet. „Glup si“ - govorio mi je brat - i ne shvataš zašto smo rođeni i zašto živimo. Pogledaj mene. Sve mi ide od ruke, u svemu sam uspešan. Takođe imam i lepe žene. A ti si sav okovan i iskompleksiran“. Slegao sam ramenima i govorio da se meni takav život ne dopada, da neću da budem rob svog tela.

Zatim se zamislio, prisećajući se svoje mladosti, a ja sam ga radoznašao posmatrao. Nije čest slučaj da pacijenti pričaju svoju životnu priču. A ukoliko je pričaju, onda to čine zbrkano, poklanjajući glavnu pažnju beznačajnim detaljima.

Nakon nekoliko trenutaka je nastavio:

- Brat mi je završio fakultet i prijatelji su nas jednom prilikom pozvali na doček Nove godine. Zajedno smo otišli na proslavu. Na unutrašnjem planu smo se stalno takmičili; on je sve vreme pokušavao da mi pokaže svoju nadmoć, uključujući i situacije kada sam se trudio da osvojam naklonost neke devojke. Zabava je počela. Druženje i zdravice. Nakon dvadesetak minuta brat me je odveo u stranu i pitao: „Koja dama ti se najviše dopala? Ukusi su nam identični i najverovatnije si odabrao baš nju“. -“Pokaži mi koju“ - rekao sam i klimnuo glavom. Da, izabrali smo istu devojku. Tada mi je on predložio sledeće: „Udvarajmo joj se istovremeno. Koga ona odabere, s njim će i ostati. Drugi će odstupiti“. Slegnuo sam ramenima: „Dobro, slažem se. Hajde da probamo.“ I počeli smo naizmenično da je pozivamo na ples, udvaramo joj se i upućujemo komplimente.

Znate li kako se završilo? - osmehnuo se. - Odabrala je mene. Sela je pored mene. Razgovarali smo, a ja sam u njenim očima video da mi uzvraća osećanja. Hepi end. Ali je to, zapravo, bio tek početak. Moj brat ju je tada pozvao na ples. A zatim još jednom. Pa su usledili komplimenti. Ona se udaljila od mene i započela razgovor s njim. Želeo je da ugrabi svoje parče sreće. Nakon nekog vremena brat mi je prišao i rekao: „Izvini što nisam odoleo. Sad idem, a ti možeš da ostaneš s njom. „Ne treba da ideš“ - odgovorio sam mu - tvoja je. Ako žena vara, nikad neće biti dobra supruga i majka“. „A zašto misliš da te je prevarila? Samo sam je pozivao na ples“. - „Sve se vidi iz očiju - odgovorio sam mu. - Za nju je, očigledno, najvažnije uživanje, a s kim će ga dobiti je sporedno“.

Usput, nisam bio ni ljut ni ogorčen na brata, niti na tu devojku. Naprotiv, uz bol na duši je stiglo i olakšanje. Ta neprimetna izdaja mi je pomogla da brzo shvatim s kim imam posla. Devojka je bila veoma lepa, ali je još više bila seksualna. Kod Amerikanaca, čini se, najveći kompliment koji može drugome da se uputi je: „Baš si seksi.“ Dakle, ona nije bila samo ženstvena, već i vrlo seksi.

Najzanimljivije od svega je to što se njihov kratkotrajni susret pretvorio u ozbiljnu vezu, a zatim se razgovor poveo i o braku. Njih dvoje su neprestano bili zakupljeni seksom. Brat mi je govorio da u životu nikada nije sreo seksualniju ženu. Jednom prilikom sam mu na to odgovorio: „Ne budite kao životinje. Zaboravili ste da međusobno razgovarate. Jasno je da si se zabavljao i spavao s mnogim ženama, ali to je tvoja buduća supruga. Mislim da bi trebalo da imate drugačiji odnos“ - „Opet ti po svom -osmehnuo se moj brat - ponovo verglaš o suzdržavanju“.

Nakon nekog vremena su stupili u brak. Oboje su imali visoko obrazovanje, dobar posao, živeli su u velikom stanu, tj. imali su sve ono o čemu čovek može samo da sanja. Čak ni kada su se rodila deca, nisu imali probleme, jer je na sebe sve preuzela tašta. Govorio sam bratu: „Uzmi ženu i sinove za ruke i izadite iz tog stana. Mlada porodica treba da živi odvojeno. Problemi će vas zbližiti. Briga o deci će učiniti da se osetite roditeljima“. Nisam se razumevao u pedagogiju, samo sam osećao da treba da žive odvojeno.

I znate li šta mi je brat odgovorio? - nasmejao se. - Rekao mi je da se ne mešam u njegov lični život jer on ima svoj stav po tom pitanju. „Shvati prostu stvar - rekao mi je - tašta se bavi decom, a ja i žena smo slobodni ljudi. Idemo na rođendane, u bioskop, možemo da putujemo. A šta nam ti savetuješ? Da se sami dobrovoljno odreknemo svega?“

Uzgred, njemu je vrlo dobro krenuo biznis. Otvarale su mu se velike perspektive, sve je bilo sjajno. A zatim sam načuo kako sumnja da su to njegova deca. Ispostavilo se da ga je žena varala dva meseca nakon venčanja. Veselo provođenje vremena i konzumiranje alkohola im je prešlo u naviku. Zatim je došlo i do otvorenih preljuba. Moj brat je počeo mnogo da pije, a zatim je izgubio posao. Na kraju su se razveli. Ona je još nekoliko puta pokušavala da sredi svoj lični život, ali nije uspela. Napustivši porodicu, moj brat se još nekoliko puta ženio i razvodio. Život mu se raspadao. Na kraju je potpuno izgubio sposobnosti i posao. Nakon toga je ušao u neku naopaku priču i postao invalid. Njegova bivša supruga još uvek pije, ali je zaposlena. Brat mi nigde ne radi a njegov status je invalidalkoholičar.

Na tome se priča ne završava. Imali su dva predivna sina. Bili su zlatni dečaci, pametni i energični. Ali čim su malo odrasli - krenulo je. Bili

su opsednuti seksom i to nisu mogli da obuzdaju. Navešću vam jedan primer da bi vam sve bilo jasno. Stariji sin je u 25 godini pozajmio nekoliko hiljada dolara od prijatelja da bi kupio automobil za potrebe posla. Pritom je bio pametan i snalažljiv momak. Dali su mu novac. Znate li šta je uradio istog dana? Rezervisao je saunu, pozvao prostitutke i zabavljao se s njima celu noć. Za tu noć je potrošio sav novac koji je dobio. Sad nigde ne radi. Sedi u kući, piće i igra kompjuterske igrice. Majka radi i izdržava ga. Kod mlađeg brata su stvari bile malo bolje. Pronašao je dobar posao i oženio se. Ubrzo se, nejasno zbog čega, razveo. Potom je kod njega počela da se pojačava sklonost ka homoseksualnosti i, niotkuda, agresija. Na kraju je završio u psihijatrijskoj klinici, gde mu je dijagnostikovana šizofrenija.

Začutao je na kratko i zamislio se.

- Za mog brata su novac i seks oduvek bili izuzetno važni. Istovremeno, bio je plemenit čovek, sposoban da se žrtvuje. Bio je spreman i da umre da bi nekoga spasao. Ali uvek su mu novac i seks bili putokaz. Međutim, njegova supruga je bila kao sazdana od plastelina. Govorili ste da je muškarac antena, a žena prijemnik, i da žena na unutrašnjem planu uvek prati muškarca i preuzima njegov sistem vrednosti. Ona je preuzela i na taj način, čini mi se, uništila svoju decu, a zatim, nesvesno, i svog muža.

- Da li je moj brat zbog toga postao invalid? - upitao me je, pažljivo me posmatrajući.

- Naravno - rekoh mu. - Odgovorni smo za one koje kvarimo.

Šetao sam ulicama Barselone i razmišljaо о razorenim porodicama i nesrećnoj deci. Međutim, znanja o zakonima Vaspione postoje više hiljada godina. Odavno je poznato da telо ne može da preživi ako duša umire. U tim znanjima krije se samo jedan glavni nedostatak: u našoj svesti se ona ne uklapaju u sistem. Kao rezultat toga, hiljadama godina ljudi uništavaju sebe i svoju decu, ne shvatajući suštinu zakona koji su pohranjeni u svetim knjigama. Iako se, uz samo malo želje, može videti kako degradira ljudska duša koja je zaboravila na ljubav a klanja se telu i životinjskim načelima.

Setio sam se još jednog filma pod nazivom „Fargo“, koji su mi prijatelji preporučili da pogledam. On je osvojio brojne prestižne nagrade. Privuklo me je to što su ga režirala braća Koen, koji su napravili i film „Nema zemlje za starce“ (No Country for Old Men). Film „Fargo“ je bio vrlo zanimljiv. Filigranski su precizno prikazani tipovi ljudi i njihov sistem vrednosti.

Počinje tako što jedan prosečan Amerikanac, činovnik, odlučuje da pokrene svoj biznis, vrlo profitabilan i perspektivan. Za to mu je bilo potrebno 600.000 dolara. On pokušava da novac pozajmi od svog tasta, koji je krupan biznismen i bogat čovek.

- Prvo mi reci za koje svrhe ti je potreban novac - rekao mu je tast.

A kada ga je zet uputio u svoje biznisplanove, tast mu je neočekivano saopštio:

- Da, tvoj projekat je dobar, ali ne dam ti novac. Po svoj prilici ću ja time početi da se bavim i da sam zarađujem.

- Ali ja sam vam rođak - uzrujano je uzviknuo zet. - Na taj način ne pljačkate samo mene, već i svoju čerku.

- Ne brini se ti za moju čerku - hladnokrvno mu je uzvratio biznismen - ona neće propasti, ja ću se pobrinuti za nju.

Kad se nanjuši novac, moral i rodbinska osećanja za takvog čoveka odmah odlaze u drugi plan. To je tipična, potpuno prirodna slika američkog društva.

U Ameriku su prvo pohrlili avanturisti, ljudi koje je društvo odbacio, kriminalci. Danas se po navici ulepšava proces naseljavanja Amerike. Svako društvo se formira posredstvom religije i morala. Samo na takvom tlu su mogući normalni ekonomski odnosi, nastanak kulture, a zatim i civilizacije. Američko društvo se u početku baziralo na kult snage i novca, odnosno na potpuno paganskim, idolopokloničkim pozicijama. Zbog toga je u Americi kultura uvek zaostajala za civilizacijom.

Ovaj proces je vrlo precizno opisao jedan Francuz: „Amerika je zemlja koja je koraknula ka civilizaciji zaobilazeći kulturu“. Samo je

kontinuirani prliv imigranata, nosioca visoke kulture, omogućio Americi da održi odnos između morala i napretka.

U poslednje vreme se situacija promenila. Kultura je oslabila širom sveta. Mnogi imigranti, kada dobiju obrazovanje u Americi, sa zarađenim novcem se vraćaju u svoju zemlju. Duhovni impuls slabi pred našim očima.

U filmu „Fargo“ su prilično tačno prikazane faze čovekove degradacije. Prvi nivo je predstavljen uspešnim starim biznismenom, koji ima novac, prosperitet i decu.

Kada se spustimo za stepenik niže, vidimo činovnika koji želi da se bavi biznisom i koji za to nema novac. Radi novca je spremjan da počini daleko veće moralne prekršaje. On traži i pronalazi kriminalce koji pristaju da mu kidnapuju ženu. Kada se sretne s njima, izjavljuje da će novac za otkup žene tražiti od svog tasta. Život njegove žene kriminalci treba da procene na 80.000 dolara od čega će polovinu dobiti oni, a ostatak će on zadržati za sebe. Proces zadovoljenja koristoljubivosti i pohlepe ne može da se zaustavi. On planira da uzme od svog tasta milion dolara. Ne isključuje mogućnost da kriminalci mogu da zadrže celu svotu, odnosno 80.000 dolara. On će svejedno dobiti novac u iznosu koji je dovoljan za biznis i lep život. Predosećaj zadovoljstva zbog lako novca i blagostanja mu pomračuju razum. On ne želi da razmišlja o tome da mogu da mu ubiju ženu. To je drugi nivo pada - sredovečne generacije.

U filmu je prikazan i treći nivo. To je najmlađa generacija, naslednici prve dve. To su već ljudi za koje pojmovi ljubavi, dobrote i morala nemaju nikakvog smisla. Novac i zadovoljstvo su ono čemu teže. Zbog novca su spremni na sve. Stoga oni lako pristaju na ponudu da mu kidnapuju ženu i da za to dobiju novac. Takođe je lako ubijaju čim počne da im smeta. I zbog toga uništavaju sve one koji im zasmetaju na putu novca.

Sve počinje tako što prvo ubijaju policajca koji zaustavlja njihov automobil. A zatim počinje krvava mašina za mlevenje mesa u koju upada stariji bogati biznismen, otac kidnapovane žene. On tu ne upada slučajno, već zbog svoje sebičnosti i pohlepe. Nije glup i sumnja da zet želi da ga prevari. Zato uzima aktovku sa milion dolara i sam kreće da se sretne sa otmičarima.

Kada kriminalac vidi da je došla potpuno druga osoba, on postaje nervozan i agresivan, te ubija starog biznismena. Poslednja karika ubija prvu - posledica uništava uzrok. Zatim kriminalac ubija telohranitelja, koji mu staje na put. A zatim autom hita ka svom saučesniku i započinje s njim raspravu, nakon čega sam biva ubijen.

U ovom filmu postoje zanimljive nijanse na koje se u početku ne obraća pažnju, ali nam mnogo govore. Dva kriminalca, koja su pristala da izvrše zločin radi novca, spolja se potpuno razlikuju. Jedan je mršav, histeričan, sve napada, vređa, uvek je razdražljiv. Drugi je punije građe, neprestano čuti, potpuno je emocionalno otupeo. Navodno su to dva potpuno različita tipa. Slični su samo u jednom: lakoći kojom ubijaju druge. Ako ih je neko osujetio ili im stao na put novca, treba ga odmah ubiti - to je njihov osnovni životni princip.

Zapravo, to su unuci, naslednici starijeg biznismena za koga su vera i moral nekad bili od značaja, ali koji ih je odgurnuo u stranu zbog velikog profita. To je jedan isti proces, samo u različitim fazama degradacije. Za starog biznismena je novac na prvom mestu, dok je iza sebe ostavio ljubav i moral. A kod duhovnih naslednika, koji su mu oduzeli život, morala više nema. Težnja ka bogatstvu, kao karcinom, obuzela je sve.

U filmu postoji još jedna vrlo zanimljiva crta. Svima njima se suprotstavlja žena policajac i njena porodica. Ona je pravi profesionalac. Stigavši na mesto zločina, munjevito procenjuje situaciju. U roku od nekoliko minuta vidi i shvata sve ono što nisu mogli da shvate muškarci koji su dva sata pregledali mesto zločina. Ona daje briljantna, tačna zapažanja i donosi pravilne zaključke. Počinje da povraća jer je u drugom stanju, čak u sedmom mesecu trudnoće. Međutim, uprkos tome, ona radi od jutra do večeri.

Režiseri ovog filma pronikli su do razumevanja ličnosti kriminalca daleko dublje od modernih psihologa i kriminologa. Kriminalac je osoba koja se klanja duhovnim i materijalnim vrednostima. To je osoba koja se odrekla ljubavi, duše i morala. Čovek može da bude potencijalni kriminalac samo zahvaljujući svom pogledu na svet ili unutrašnjem sistemu prioriteta, ali pre ili kasnije će se ove tendencije materijalizovati. Kriminalac je uvek čovek krajnosti. Stanje preterane uzrujanosti i

agresije će kod njega neminovno prerasti u tupost i apatiju, kao i obrnuto.

Čovek koji živi ljubavlju i dušom je uravnotežen. Nikada neće upadati u krajnosti; po svojoj suštini on nije agresivan. Kada se sistem vrednosti monoteiste, koji zahteva spasenje duše, spusti na nivo svesti i tela, krajnosti se ne mogu prevladati. Idolopoklonik je čovek strasti i krajnosti, on se klanja ili duhovnim ili materijalnim bogatstvima. Telo i duh su suprotnosti. Nemoguće ih je mehanički ujediniti, već ići iz jedne krajnosti u drugu. Oni se ujedinjuju samo u duši - gde postoji ljubav koja sadrži apsolutno sve što postoji u Vasioni.

„Zanimljivo - razmišljaо sam - često su probleme, nad kojima se bezuspešno upinju nauka i medicina, odavno rešile religija i umetnost. Samo što to niko ne vidi ili ne želi da vidi“.

Ako se zamislimo, u ovom filmu postoji jedno neverovatno, ali neupadljivo otkriće. Nakon gledanja, shvatamo da je pravi kriminalac ženapolicajac. Upravo se ona, dobra, pametna i hrabra, nalazi na samom izvoru tendencije raspada. Kriminalac nije ona, već tok kojim se kreće. Kada razmislimo, dolazimo do zaključka da je nemoral starijeg biznismena druga karika. A prva karika je upravo ženapolicajac. Jer, proces raspada ne počinje s gubitkom morala, već s dobrotljnim odricanjem od ljubavi i vere.

Ženapolicajac se bori da odbrani zapovesti poput „Ne ubij“, „Ne ukradi“, „Ne poželi ženu bližnjeg svog“, ali ona pritom krši prve tri, najvažnije. Pre svega, u njoj nema ljubavi i vere, već joj je na prvom mestu osećaj dužnosti i posao. Posao je za nju smisao života. Porodica je na drugom mestu. U svojoj porodici ona nije ni žena ni majka, već policajac na odmoru. Njen muž je letargični alkoholičar. Dobar je čovek, ali nije glava porodice. On i nije muž, već njen usvojeno dete. Ali ona nosi njegovo dete i nalazi se u sedmom mesecu trudnoće.

Savesna žena u toku trudnoće mora da misli o životu svog deteta, o njegovom zdravlju, kao i da se priprema za njegovo rođenje. Policajka ne obavlja posao samo tokom dana. Kada locira mesto gde se nalaze kriminalci, ona se upućuje tamo da bi ih sama uhvatila. Opsednuta je svojim posлом, osećajem dužnosti. Želi da bude uspešan policajac visoke klase. O tome da može da pogine ne samo ona, već i njen dete, uopšte

ne razmišlja. Za nju su ljubav i detetov život u drugom planu. Dakle, najverovatnije će roditi dete čiji će moral takođe biti gurnut u drugi plan.

Kako neki posao izgleda u čovekovoj podsvesti? Hiljadama godina su ljudi radili za novac da bi poboljšali svoj prosperitet i ojačali svoj status. Bez obzira na to koliko čovek uzvišeno razmišlja o svom poslu, podsvest radi u svom režimu. Poklonjenje poslu i osećaj dužnosti predstavljaju poklonjenje svesti, budućnosti. To je klanjanje novcu, blagostanju i, konačno, vlasti. Zbog toga će za dete ove žene biti potpuno logično da se odrekne ljubavi i morala radi novca i blagostanja. Upravo je takav bio stariji biznismen koji se odrekao morala radi blagostanja zbog čega je platio svojim životom i životom svoje crke.

Ako se zamislimo, oko sebe možemo da vidimo istu sliku. Uzrok se bori sa posledicom, mrzi je, ne shvatajući da upravo tu posledicu stvara on sam. Takva je sudbina svih suprotnosti koje su izgubile ljubav. One se mrze i pokušavaju međusobno da se unište ne shvatajući da se razlikuju samo na spoljašnjem planu - isto kao i dva kriminalca u ovom tužnom, ali poučnom filmu.

PREMUDROST OVOG SVETA JE LUDOST PRED BOGOM

Prišao sam automobilu, otvorio vrata i uputio pogled ka veličanstvenoj katedrali koja je prkosila nebu. U njoj je kodiran trijumf zemaljske logike - klanjanje svesti i telu, spremnost ka uništenju duše. U pitanju je samo informacija. Ljudi je doživljavaju posredstvom osećanja, i ona tad počinje da deluje i materijalizuje se.

Hitler je bio spreman da uništi milione ljudi zbog dobrobiti svoje zemlje. Amerika poslednjih decenija radi to isto. Ali danas se to zove trijumf američke demokratije. Sve češće se pojavljuju političari koji su izgubili saosećajnost prema drugim ljudima. Ono što se naziva humanizmom, demokratijom, sve više se održava kao forma, gubeći pri tom unutrašnji smisao za evropsko društvo i civilizaciju. Isto kao i vera u Boga.

Da bi se pojavilo novo, potrebno je da se oseti nemogućnost bitisanja u prethodnom stanju. Što više verujemo u Boga - a vera se dokazuje prioritetom ljubavi i moralnosti nad svim drugim vrednostima, time dalje možemo da vidimo. Tada buduću opasnost doživljavamo kao stvarnost, i na nju reagujemo kao na stvarnu, menjamo se i pobedujemo je pre nego što nam dođe kao neminovnost i smrt.

Biće da je vreme proroka prošlo. Sve ono na šta su oni upozoravali, već nastupa. „Preostalo je manje vremena nego što mislimo“, rekao je Serafim Rouz, Amerikanac koji je postao pravoslavni monah. Umro je od zaplitanja creva, a njegova smrt je posledica programa samouništenja koji ubija život. Stomak je oduvek bio simbol života. Otac Serafim je na sebe preuzeo najdublju energiju američkog društva i, kao prorok, umro je prvi, ne uspevajući da izdrži razmere greha koji se pretvarao u samoubistvo.

„Čudno je - razmišljaо sam - zašto nijedan savremeni političar ne govori o moralnim zločinima drugih zemalja?“ Govore o profitu, o ekonomiji. Niko ne daje moralnu ocenu, a bez toga je nemoguće razumeti šta se dešava i šta će se desiti s našom civilizacijom. Moralne ocene ne iznose iz prostog razloga: to može da nanese ekonomsku štetu. Svim političarima je danas najvažniji - novac.

Fridrih Niče se ponosio svojom nemoralnošću. Poznato je kako se to završilo. Zapravo, da budemo precizniji, Niče je samo pozivao na nemoral, a njegovi sledbenici su te pozive sproveli u praksi.

„Taština nad taštinama“ - razmišlja sam. Svi znaju kako se završava klanjanje najnižim strastima. Svi znaju da monoteista koji je postao paganin nije sposoban da preživi. Svi znaju da nemoralna osoba otima zdravlje i život sopstvenoj deci. Ali savremenom svetu su oslabili duša i duh. Da bismo se vratili istinama navedenim u Bibliji, kao i drugim svetim knjigama, potrebno je da imamo vrlo snažan impuls.

Svi ćemo se ionako domoći Boga. Niko neće zakasniti. Ali oni koji idu dobровoljno, dobijaju pravo na sreću. Prava sreća nije u novcu, vlasti, niti blagostanju. To je unutrašnje stanje kada se duša raduje, osećajući u sebi ljubav i jedinstvo s Tvorcem. Ostali će doći prinudno.

Setio sam se jedne situacije u pozorištu. Predstava je bila vrlo traljava. Kao što sam već pomenuo, što glumci više viču, što brže trče po pozornici, što su upadljiviji razni trzajevi i skokovi, predstava je slabija. Što je slabiji sadržaj, agresivnija je forma. Nakon još jedne gluposti izvedene na pozornici, koja je provocirala smeh i aplauze, cela dvorana je odobravajući počela da viče i tapše. Moja supruga se nagnula ka ženi koja je sedela pored nje i, posmatrajući je kako oduševljeno tapše, upitala je: „Zaista vam se dopada ova predstava?“ Žena ju je pogledala i odjednom zbunjeno odgovorila: „Ne znam...“

Budući da novine, televizija, radio i razni časopisi pripadaju privatnim licima, upravo oni određuju u šta narod treba da veruje i kome treba da tapše. I narod će slušati i verovaće u bilo šta i u bilo koga, samo ne u Boga.

Vera u Boga čoveka čini slobodnim i nezavisnim u duši. Uništenje duše će verovatno trajati sve dok čovečanstvo ne pređe „crvenu crtu“. Tada će se setiti Boga i povratak Njemu će biti prisilan. I tada će drugačije da zazvuče istine koje su svima poznate već nekoliko milenijuma.

Početak je mudrosti strah Gospodnjii;
da se razumeju reči razumne;

ludi preziru mudrost i nastavu. (Priče Solomunove 1:7)

Sine moj, ako bi te mamili grešnici, ne pristaj;

Ako bi rekli: Hodi s nama da vrebamo krv,
da zasedamo pravome nizašta;

Proždrećemo ih kao grob žive, i svekolike
kao one koji silaze u jamu;

Svakojakog blaga dobićemo,
napunićemo kuće svoje plena;

Bacaćeš žreb svoj s nama;
jedan će nam tobolac biti svima;

Sine moj, ne idi na put s njima, čuvaj
nogu svoju od staze njihove

(Priče Solomunove 1:1015)

Ako prizoveš mudrost, i k razumu podigneš glas svoj,

Ako ga ustražiš kao srebro, i kao sakriveno blago ako dobro
ustražiš;

Tada ćeš razumeti strah Gospodnji,
i poznanje Božije naći ćeš.

Jer Gospod daje mudrost, iz Njegovih
usta dolazi znanje i razum.

Čuva pravima šta doista jeste, štit je
onima koji hode u bezazlenosti,

Da bi se držali staza pravih, a On čuva put svetaca svojih. (Priče
Solomunove 2:38)

Uzdaj se u Gospoda svim srcem svojim, a na svoj razum ne oslanjam
se. (Priče Solomunove 3:5)

Sine moj, ne odbacuj nastave Gospodnje,
i nemoj da ti dosadi karanje Njegovo.

Jer koga ljubi Gospod onog kara, i kao
otac sina koji mu je mio.

Blago čoveku koji nađe mudrost,
i čoveku koji dobije razum.

Jer je bolje njom trgovati nego trgovati srebrom,
i dobitak na njoj bolji je od zlata.

(Priče Solomunove 3:11-14)

Slušaj, sine moj, i primi reči moje, i umnožiće
ti se godine životu. (Priče Solomunove 4:10)

Svrh svega što se čuva čuvaj srce svoje,
jer iz njega izlazi život.

Ukloni od usta svojih opačinu i od
usana svojih nevaljalstvo udalji.

Oči tvoje neka gledaju upravo i veđe tvoje neka se
upravljuju pravo pred tobom. (Priče Solomunove 4:2325)

Ne sramote lupeža koji ukrade da nasiti
dušu svoju, budući gladan;
Nego kad ga uhvate plati samosedmo,
da sve imanje doma svog. (Priče Solomunove 6:3031)

Ali ko učini preljubu sa ženom, bezuman je,
dušu svoju gubi ko tako čini;
Muke i ruga dopada, i sramota se njegova
ne može izbrisati. (Priče Solomunove 6:3233)

Reci mudrosti: Sestra si mi; i prijateljicom zovi razboritost,
Da bi te čuvala od žene tuđe, od tuđinke,
koja laska rečima. (Priče Solomunove 7:45)

Ko uči podsmevača, prima sramotu;
i ko kori bezbožnika, prima rug.
Ne karaj podsmevača da ne omrzne na te;
karaj mudra, i ljubiće te.
Kaži mudrome, i biće još mudriji;
pouči pravednog, i znaće više. (Priče Solomunove 9: 79)

Nemarna ruka osiromašava, a vredna ruka obogaćava.
Ko zbira u leto, sin je razuman; ko spava o žetvi,
sin je sramotan. (Priče Solomunove 10: 45)

Usta su pravednikova izvor životu,
a usta bezbožnička pokriva nasilje.
Mrzost zameće svađe, a ljubav prikriva
sve prestupe. (Priče Solomunove 10:1112)

Ko pokriva mržnju, lažljivih je usana;

i ko iznosi sramotu bezuman je.
U mnogim rečima ne biva bez greha;
ali ko zadržava usne svoje, razuman je.
(Priče Solomunove 10:1819)

Čega se boji bezbožnik, ono će ga snaći;
a šta pravednici žele Bog će im dati.
(Priče Solomunove 10:24)

Lažna su merila mrska Gospodu,
a prava mera ugodna Mu je. (Priče Solomunove 11:1)

Žena mila dobija čast, a silni dobijaju
bogatstvo. (Priče Solomunove 11:16)

Ko radi svoju zemlju, biće sit hleba; a ko ide za
besposlicama, bezuman je. (Priče Solomunove 12:11)

Gnev bezumnikov odmah se pozna,
ali pametni pokriva sramotu. (Priče Solomunove 12:16)

Mrske su Gospodu lažljive usne;
a koji rade verno, mili su Mu. (Priče Solomunove 12:22)

Ko hodi s mudrima postaje mudar, a ko se drži
s bezumnicima postaje gori. (Priče Solomunove 13:20)

Ko žali prut, mrzi na sina svog; a ko ga ljubi,
kara ga za vremena. (Priče Solomunove 13:24)

Ko prezire bližnjeg svog greši; a ko je milostiv
ubogima, blago njemu. (Priče Solomunove 14:21)

Život je telu srce zdravo, a zavist je trulež u kostima.
Ko čini krivo ubogome, sramoti Stvoritelja njegovog;
a poštije Ga ko je milostiv siromahu.
(Priče Solomunove 14:3031)

Odgovor blag utišava gnev, a reč preka podiže srdnju.
(Priče Solomunove 15:1)

Bolje je jelo od zelja gde je ljubav nego od
vola ugojena gde je mržnja.
Čovek gnevljiv zameće raspru; a ko je spor
na gnev, utišava svađu. (Priče Solomunove 15:1718)

Mrzak je Gospodu ko je god ponositog srca,
i neće ostati bez kara ako će i druge uzeti u pomoć.
(Priče Solomunove 16:5)

Milošću i istinom očišća se bezakonje,
i strahom Gospodnjim uklanja se čovek oda zla.
Kad su čiji putevi mili Gospodu, miri s njim
i neprijatelje njegove.

Bolje je malo s pravdom nego mnogo
dohodaka s nepravdom.

Srce čovečije izmišlja sebi put,
ali Gospod upravlja korake njegove.

(Priče Solomunove 16:69)

Gordost dolazi pred pogibelj, i ponosit duh pred propast. (Priče Solomunove 16:18)

Ko pazi na reč, nalazi dobro, i ko se uzda u Gospoda,
blago njemu. (Priče Solomunove 16:20)

Bolji je spor na gnev nego junak, i gospodar od svog srca bolji je nego onaj koji uzme grad.

(Priče Solomunove 16:32)

Ko se ruga siromahu, sramoti Stvoritelja njegovog;
ko se raduje nesreći, neće ostati bez kara.

(Priče Solomunove 17:5)

Ko pokriva prestup, traži ljubav;
a ko ponavlja stvar, rastavlja glavne prijatelje.
Ukor tišti razumnog većma nego ludog sto udaraca.

(Priče Solomunove 17:910)

Ko rodi bezumna, na žalost mu je, niti će se
radovati otac ludoga. (Priče Solomunove 17:22)

Raspre prekida žreb, i između silnih rasuđuje.

(Priče Solomunove 18:8)

Razum zadržava čoveka od gneva, i čast mu je
mimoći krivicu. (Priče Solomunove 19:11)

Velik gnev pokazuj kad praštaš kar, i kad oprostiš,
posle većma pokaraj. (Priče Solomunove 19:19)

Vino je podsmevač i silovito piće nemirnik, i ko god za njim luta
neće biti mudar. (Priče Solomunove 20:1)

Ne govorи: Vratiću zlo. Čekaj Gospoda, i sačuvaće te.

(Priče Solomunove 20:22)

Misli vrednog čoveka donose obilje,

a svakog nagla siromaštvo.

Blago sabrano jezikom lažljivim
taština je koja prolazi među one koji traže smrt.

(Priče Solomunove 21:56)

Kad podsmevač biva karan, ludi mudar;

i kad se mudri poučava, prima znanje.

(Priče Solomunove 21:11)

Ko zatiskuje uho svoje od vike ubogog,

vikaće i sam, ali neće biti uslišen.

Dar u tajnosti utišava gnev i poklon
u nedrima žestoku srdnju.

Radost je pravedniku činiti šta je pravo,
a strah onima koji čine bezakonje.

(Priče Solomunove 21:1315)

Lenjivca ubija želja, jer ruke njegove neće da rade;

Svaki dan želi; a pravednik daje i ne štedi.

Žrtva je bezbožnička gad, a kamoli kad je prinose u grehu? (Priče Solomunove 21:2527)

Bolje je ime nego veliko bogatstvo, i milost je bolja
nego srebro i zlato. (Priče Solomunove 22:1)

Ne druži se s čovekom gnevljivim i ne idi sa žestokim,
Da se ne bi navikao na puteve njegove i metnuo zamke na dušu
svoju. (Priče Solomunove 22:2425)

Ne pomiči stare međe, koju su postavili oci tvoji.

(Priče Solomunove 22:28)

Ne jedi hleba u zavidljivca, i ne želi preslačaka njegovih.

Jer kako on tebe ceni u duši svojoj tako ti jelo njegovo.

Govoriće ti: Jedi i pij; ali srce njegovo nije s tobom.

Zalogaj što pojedeš izbljuvaćeš,

i izgubićeš ljubazne reči svoje.

Pred bezumnim ne govori, jer neće mariti za

mudrost besede tvoje.

Ne pomiči stare međe, i ne stupaj na njivu siročadi.

Jer je jak osvetnik njihov; braniće stvar njihovu od tebe. (Priče Solomunove 23:611)

Ne budi među pijanicama ni među izjelicama.

Jer pijanica i izjelica osiromašiće,
i spavač hodiće u ritama. (Priče Solomunove 23:2021)

Sine moj, daj mi srce svoje, i oči tvoje neka
paze na moje pute.

Jer je kurva duboka jama, a tesan studenac tuđa žena.

Ona i zaseda kao lupež i umnožava zločince među ljudima.

Kome: Jaoh? Kome: Kuku? Kome svađa? Kome vika?

Kome rane nizašta? Kome crven u očima?

Koji sede kod vina, koji idu te traže rastvoreno vino.

Ne gledaj na vino kad se rumeni, kad u čaši pokazuje lice svoje i
upravo iskače.

Na posledak će kao zmija ujesti i kao aspida upeći.

Oči će tvoje gledati na tuđe žene, i srce će tvoje
govoriti opačine.

I bićeš kao onaj koji leži usred mora i kao onaj koji spava povrh
jedra. (Priče Solomunove 23:2634)

Kad padne neprijatelj tvoj, nemoj se radovati,
i kad propadne, neka ne igra srce tvoje.

Jer bi video Gospod i ne bi Mu bilo milo, i obratio

bi gnev svoj od njega na tebe.

Nemoj se žestiti radi nevaljalaca,

nemoj zavideti bezbožnicima.

Jer nema plate nevaljalu, žižak će se

bezbožnicima ugasiti. (Priče Solomunove 24:1720)

I ovo je za mudrace: Gledati ko je ko na sudu nije dobro.

Ko govorи bezbožnikу: Pravedan si, njega će proklinjati ljudи i mrziće na nj narodi.

A koji ga karaju, oni će biti mili, i doći će na njih

blagoslov dobrih. (Priče Solomunove 24:2325)

Mnogi traže lice vladaočeve, ali je od Gospoda

sud svakome. (Priče Solomunove 29:26)

Nasilje obezumljuje mudroga, i poklon izopačuje srce. (Knjiga Propovednikova 7:7)

Ko izvršuje zapovest, neće znati za зло, jer srce mudroga zna vreme i način. (Knjiga Propovednikova 8:5)

Što nema odmah osude za зло delo, zato srce sinova

ljudskih kipi u njima da čine зло.

Neka grešnik sto puta čini зло i odgađa mu se,

ja ipak znam da će biti dobro onima koji se boje Boga,

koji se boje lica njegova.

A bezbožnikу neće biti dobro, niti će mu se produžiti dani, nego će biti kao sena onome koji se ne boji lica Božijeg. (Knjiga Propovednikova 8:1113)

Ko jamu kopa, u nju će pasti, i ko razvaljuje ogradu,
uješće ga zmija. (Knjiga Propovednikova 10:8)

Jer bedan je onaj koji prezire Premudrost i karanje;
takvih je isprazna nada i trudovi besplodni i
beskorisna su dela njihova
Žene njihove su nerazumne i zla deca njihova,
prokleto potomstvo njihovo.

(Knjiga Premudrosti Solomonove 3:1112)

Deca pak preljubnika neće sazreti, sa bezakone postelje seme
iščeznuće. (Knjiga Premudrosti Solomonove 3:16)

Jer izmišljanje idola je početak bluda njihov pronađazak trulež
života. (Knjiga Premudrosti Solomonove 14:12)

Mnogo je velikih i slavnih, ali se tajne otkrivaju smirenim (Knjiga
Sirahova 3:19)

Ne čini зло, i зло te neće zadesiti;
beži od nepravde, i ona će ti se sklanjati.
Sine moj! Ne sej u brazde nepravdu, jer nećeš sedam
puta više požnjeti sa njih.

Ne traži od Gospoda vlasti, i od cara - najvišega mesta. (Knjiga
Sirahova 7:14)

Imaš li sinova? Uči ih od malena da savijaju vrat svoj. (Knjiga Sirahova 7:25)

Ne budi lenj da posetiš bolesnoga, jer ćeš za to biti ljubljen.

U svim delima tvojim seti se kraja tvojeg, i nikada nećeš zgrešiti. (Knjiga Sirahova 7:3839)

Ne zapostavljam čoveka u starosti njegovoj,
jer i mi starimo.

Ne raduj se smrti čoveka, čak ako je bio i tvoj
najveći neprijatelj: zapamti, da ćemo svi umreti.
(Knjiga Sirahova 8:78)

Ne otkrivaj ženi duše tvoje, kako ona ne bi ustala
protiv vlasti tvoje.

Ne idi u susret razvratnoj ženi, kako ne bi upao
u zamku njenu.

Ne ostaj dugo sa pevačicom, kako ne bi bio uhvaćen
u intrige njene.

Ne pogledaj na devicu, kako se ne bi sablaznio
prelestima njenim.

Ne odaji duše tvoje bludnicama, kako ne bi izgubio
nasledstvo tvoje. (Knjiga Sirahova 9:26)

Nikada ne sedi sa ženom udatom i ne
ostaj sa njom napijen vinom,
kako ne bi kod nje otisla duša tvoja, i kako ti ne

bi posrnuo duhom u pogibao. (Knjiga Sirahova 9:1011)

Ne zavidi slavi grešnika, jer ne znaš,
kakav će biti kraj njegov. (Knjiga Sirahova 9:14)

Car nenučeni pogubiće narod svoj, a po razumu silnih udesiće se grad. (Knjiga Sirahova 10:3)

Početak gordosti - udaljavanje je čoveka od Gospoda i
odstupanje srca njegovog od Tvorca njegovog.
(Knjiga Sirahova 10:14)